ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם

הצופה

בטאון אגודת ישראל העולמית — ירושלים

מבורך
את מרגן ורבנן
גדולי וצדיקי
הדור שליט"א
חברי מועצת גדולי התורה
את ראשי, נציגי, פעילי
עסקני וחברי
אגודת ישראל
את סופרי העתון
עובריו, קהל קוראיו
ולקוחותיו
ואת כל בית ישראל

בברכת
כתיבה וחתימה טובה

מחבל מהחיזבאלה נהרג בהפגזה

בירדות — מחבל מחיזבאלה נהרג ביום חמישי בהרריים, במהלך הפגזה ישראלית בכפר רומן לבנון, סמוך מיום שישי הר בר של הארגון בבירדות.

על פי הדווח, האיש, חבר ב"התנגדות האיסלמית" — הזרוע הצבאית של הארגון, נהרג מאש הארטילריה של צה"ל שנורתה לעבר איזורי בירכת ג'אבור וג'בל אבו ראשיד

משטרת לבנון הודיעה, כי קרדם לכן ירד כחצות צה"ל שלי קרקע אחיד לעבר יעדים של החיזבאלה

שנה מ"ו גל' 13338
2.80 ש"ח כ' מע"מ

בס"ד יום א' בי' חלק ב"ש באלול תשנ"ה ערב ר"ה (24 בספטמבר 95)
דף היומי: בבלי — שבועות לב; ירושלמי — סנהדרין ע

התחדשו הדיונים בין ישראל לבין הפלשתינים בטאבה

ישראל ויתרה על האחריות הכוללת לבטחון בחברון ובסביבתה

מאבה — ישראל ופלשתינים חידשו אמש במאבה את הדיונים על הדרכות האזרחיות כבר דה המערבית, בתקווה לסיימם בהקדם.

השיחות הושבו ביום שישי, 24 שעות לאחר שהפלשתינים הגישו רשימת דרישות חדשה לאחר שישה ימי דיונים קדחתניים.

שר החוץ שמעון פרס הגיע לטאבה ומן קצר לאחר שיצא את אילת, והצטרף לד"ר אשרף יאסר ערפאת שהגיע מעזה.

מעבר נמסר, כי רבים מחברי הרשות הפלשתינית הביעו אתמול ספק ביכולתה של ישראל להביא לתחימה של הסכם אוסלו ב' במרוצ"ש.

בישיבת הקבינט הפלשתיני אמר רב חברי הרשות, כי בעיות רבות נשארו בלתי פתורות ולכן ספק אם ניתן להגיע לחתימה על ההסכם בטאבה.

לפני צאתו לטאבה, אמר יאסר ערפאת, כי נושא חברון כמעט הגיע לפתרונו המלא אך "נקודות קטנות הדרושות פתרון מונעות את החתימה".

פרץ אבו מרין, הממונה על ענייני המשפט ברשות הפלשתינית, אמר: "יש הרבה בעיות כמו האסלה, חברון ואיחוד יחידות האזורים של יחדתם אז לא יחד".

תם נערכה לא באשמת הפלשתינים, כי אם באשמת ישראל. אם הישראלים באמת רצו שהסכם יחתם, אז הוא יחתם הערב. הקבינט דחה את ההחלטה לא לחתום על ההסכם לפני שחורר 6000 האסירים הפלשתינים הכלואים בישראל".

צוין כי חתימת ההסכם שהיה שוב בימים האחרונים, כמעט שהיה בין שר החוץ שמעון פרס ודיר הרשות הפלשתינית יאסר ערפאת, כללה מספר יחודים ישראלים חשובים. מדובר בעיקר בחיתור הישראלי על הארחות הכוללת לבטחון בחברון ובסביבתה. מאז הציגה ישראל לפלשתינים הצעה במישה יחוד בעניין זה חלה התקדמות רבה במו"מ. ההצעה הזו הושתתה סה על שינוי הקונספציה הבסיסית הקלאסית שאפיינה את ההצעות הקודמות. היא דיברה על סלילת כביש עקף שיעבור בציר בית חגי-קריית ארבע-כר סר-צור. היתרון הגדול שלו הוא בכך שיעקוף את צומת הכוכבים המעבדת לפורענות, שבה נפצעו בעבר ישראלים ליד יצחק.

ישראל גם ויתרה כמעט על כל הסמכויות האזרחיות בציר. עם זאת סוכם סופית על הדרי

(המשך בעמ' שני)

יוסף כץ
מהו"ר צבי (הישרש) הי"ו
ישיבת וויזניץ - ק. ויזניץ - בני ברק

צפורה דויטש
בת הרב יוסף אריה שליט"א
ס. המזכירות ירושלים

מאו"רשים

בס"ד, ערש"ק פרי נצבים כ"ז אלול תשנ"ה

נכשל נסיון פיגוע של שוטר פלשתיני ביריחו

המשטרה הפלשתינית: "השוטר היה שיכור..."

ירדן — אש נפתחה לעבר חיילי מחסום צה"ל בדרך יריחו ביום ו' בבוקר. לא היו נפגעים ולא נרם נזק. המחבלים נמלטו לתוך העיר יריחו.

סמוך לשעה 10.30 בבוקר הגיע לכיתון מחסום שבכניסה הדרומית ליריחו רכב מסוג סר בארז, שבא מתוך העיר. במר חק של כ-100 מטר מהמחסום ירה אחד המחבלים מתוך מקלע מסוג קלצ'ניקוב לעבר המחסום. לא היו נפגעים. המבנית הסתובב בה חזרה לתוך יריחו. כחצות צה"ל בתיאום עם הרשות הפלשתינית סגרו את העיר לכניסה ויציאת כלי רכב, ופתחו בסריקות.

המשטרה הפלשתינית הודיעה, כי אחד המחבלים, תושב מחנה הפליטים עקבת ג'אבר שבתחום האוטונומיה נעצר, ד"ר הוחם של שניים נוספים שהיו ברכב יחדיו.

המשטרה הפלשתינית הודיעה אתמול למשטרת ישראל, כי שוטר פלשתיני שיכור. הוא שפ מת באש ביום שישי, על עמדת חיילי צה"ל בכניסה הצפונית למחלבת יריחו, מסוג מקורות צבאיים ישראליים.

השוטר התקרב לקבוצת חיילי צה"ל שהיו בעמדת תצפית כב ניסה למובלעת האוטונומית, ופ תח באש ללא כל סיבה. לא היו נפגעים בתקרית.

ישראל מתחה רשמית בפני הרשות הפלשתינית, וציינה כי יריחו הפכה לא רק למקלט ל"ר דוריסטים נמלטים", אלא שהיא משמשת גם "בסיס יציאה למ" תקפות ולפיגועים נגד ישראל" הוסיפו המקורות.

לא נמסר אם הרשות הפלש תינית נקטה צעדים נגד השוטר. (עתי"ם-אי.אף.פי).

● לאגוס, — חשש קיים לחייהם של כ-45 נוסעי אוניה ניגרית שטבעה בנהר רימא שבצפון מערב ניגריה, נאמר בהודעת סוכנות הידיעות הניגרית. בהודעה נאמר כי התאונה אירעה ביום חמישי, לא הרחק מהעיר בירנין קבי. (עתי"ם-רויטר)

הגאון רבי יעקב רוזנטל זצ"ל

נולד לפני 93 שנה, בעיירה קולן באיזור פוזן, שבה היתה רחוב של רבי עקיבא איגר, לר בין ר' שמואל, נגיד וסחור, שהשכים קום בשעה 4 לפנות בוקר. ללמוד. שם "למד כלילי

(המשך בעמ' שני)

הרה"ח ר' יצחק מונטג ז"ל

בבני ברק נפטר בליל ששי, הרה"ח ר' יצחק מונטג ז"ל, מוקיר וחשובי חסידי גור, ומחזיקי בני ברק ולוחמי מלחמתו התורה. תיה. בן 87 שנה היה.

נולד בלודז' החסידית, לאביו הרה"ח ר' אברהם אליהו הי"ד, מוסיקר גור. כאן קנה את תורתו ומשנת חסידים, היה מסתופף בצל קדשו של מרן ה'אמרי אמת' זי"ע.

(המשך בעמ' שני)

תשובים בהר חברון:

העבודות לסלילת הכבישים העוקפים נמשכו גם בשבת

תושבים בישובי הר חברון מתו אבש על כך שהעבודות לסלילת הכבישים העוקפים את רמאלה ואת האיזורים הכי פריים הצפופים מהר חברון נמשכו גם בשבת.

הטענה באה לאחר שפרסם כי ראש הממשלה יצחק רבין הודה להפסיק את העבודות בשבת, לאחר שנענה לבקשת בציני סיעות יהדות התורה וש"ס בכנסת.

בעבר אישרה שרת העבודה הדרוזה אורה נמיר, את המשך העבודות לסלילת הכבישים גם בשבתות, וזאת על מנת לזרז את סיום הסלילה.

בכל המקומות האלה אמורים לעבור כבישים אשר עתידים לחבר בין הישובים היהודים השונים ולעקוף איזורי אוכ לוסיה ערבים צפופים. (עתי"ם)

מפקד נאט"ו מזהיר:

התקפות האוויר נגד הסרבים עלולות להתחדש

מאלין — המפקד הבכיר של צבא נאט"ו באדריאטי אמר אתמ מול, כי התקפות האוויר כנ הסרבים הנמשכים עלולות להתחדש, אם הסרבים יחזרו כוחם ההכבדים עליהם תתמו.

גנרל ג'ראלד ג'ולאן, המפקד העליון של צבא בריתות נאט"ו באירופה, ניסה לפייס שוב את רוסיה, וקרא לשיתוף פעולה הדוק יותר בין הבריתות לבין מר סקווה.

"אם יתוקף אחד מהאיזורים הבטוחים, אם יתפגז אחד מהאי זורים הבטוחים, תיערך חקירה ההפצצות עלולות להתחדש", אמר ג'ולאן במסיבת עיתונאים לאחר ביקור בן יומיים באסמר ניה.

הוא ציין, כי ההפצצות יצרו תנאים שאפשרו לדיפלומטים לשאת ולתת על הסכם שלום בין הצדדים הלוחמים בבוסניה.

"המאמצים המדיניים ההדיפ לומטיים חייבים להימשך, ואני מאוד מקווה שזה יקרה".

כמו כן הוא קרא לשיתוף פעולה הדוק יותר בין נאט"ו לבין רוסיה.

"למרות שהתיכוה הפוליטי על הרחבת נאט"ו נמשך, אנחנו זקוקים לשיתוף פעולה בין שני הצבאות כדי לבסס אמון הדדי", הטעים.

"הבה נראה אם ביכולתנו לעבוד יחד, ואם נוכל ליצור שיתוף פעולה בין רוסיה לבין נאט"ו ובין רוסיה לבין שכנו תיה", הוסיף.

אסטוניה, כמו שכנותיה לישא ולטביה, רוצה להצטרף לנאט"ו וליהנות ממטריית הביטחון שלה, בשל חששותיה משכנתה הרוסית הגדולה.

יצירת החודש
מבית הצורפים

מבחר דגשיות ב-20% הנחה

שנה טובה

	ערב	שבת		ערב	שבת
שבת	4.58	6.09	שבת	5.05	6.09
ב'	5.13	6.11	ב'	5.16	6.11
שבת	5.05	6.11	שבת	5.14	6.12
מוצש"ק ר"ה	6.50				

הצורפים זה כסף!

תל-אביב - קינג גלויות 75 טל: 03-6818123. מגדל האופרה, אלנבי 1 טל: 03-5101666. ירושלים - נמי שרים 5, מרכז שטנר, בגעת שאול טל: 02-6514026. מלבר סטנר - רח' יעקב מאיר 5 - מאלה טל: 02-383853 בני-ברק - רבי עקיבא 86 טל: 03-5703498. פ"ת - שפיגל 4 טל: 03-9346752 נתניה - רש 15 טל: 09-616152. הנחיות המוצרות מרחבי הארץ.

ברוך דייני האמת

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו בשיבה טובה של בעלי, אבינו וסבנו היקר,

הרה"ח ר' יצחק יעקב מונטג ז"ל

בהרה"ח ר' אברהם אליהו הי"ד מלה"ר מזקני חסידי גור

הובא למנוחות בערש"ק פרשת נצבים תשנ"ה

המתאבלים מרה
אשתו, בניו, כלותיו נכדיו ונינו

ישובים שבעה עד ערב החג
בבית המנוח ברח' ר"ק 16 ב"ב

מרכז החינוך העצמאי בא"י

כוס תנחומין

משתתפים אנו באבלו ובצערו של ידידנו הנכבד וחברנו המסור והנאמן, רב פעלים לחינוך התורני

הרב מרדכי מונטג הי"ו
מזכ"ל הסתדרות מורי החינוך העצמאי
ומשפחתו היקרה
על פטירת אביהם ראש משפחתם
הרה"ח ר' יצחק יעקב זל
בהמשך מעשיו המבורכים ינחם יחד עם משפחתו בנחמת ציון וירושלים ולא יוסיפו לדאבה עוד
ההנהלה

כוס תנחומים

אנו מביעים את גודל צערנו לחברינו היקרים והחשובים, מבחירי תלמידי ישיבתנו

הב' ישראל נ"י
ולאחיו, הב' שמחה בונם נ"י
ולכל המשפחה הכבודה
על השבר הנורא בהלקח מאתכם אמכם היקרה
מרת סימא מרים ע"ה טנדובסקי
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים
ולא תוסיפו לדאבה עוד
חבריכם, תלמידי ישיבת
"תפארת משה בצלאל"
ירושלים - הר נוף

כסא דנחמתא

כלב כואב ובצער רב הננו מביעים את רגשי השתתפותנו הכנים בצערו הכבד של ידידנו היקר האברך המופ' בתורה ובחסד, בירא"ש ובחסידות

הרה"ח ר' אברהם טנדובסקי הי"ו
וכל בני המשפחה שיחיו

על השבר הנורא אשר השברו בפטירתן אב המשפחה הנשה הצדקנית אשר דלתה ביתן היה פתוחה לרווחה הבאה כל יגיע לשלן בצלה הצלל ותיכה באמונה המסירות רבה לתורה ולחסדה
ובלבה שנה וקללותיה ונחל שנה ובדמעתה
המקום יתחמכם ויחולקכם בתוכם הבריא ובתכלית רפיה ובשמחה הטובים הבחרנו בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד, ששון ושמחה ישיגכם ונוד יגון ואנחה

ידידיך, חבריך ומוקיריך בארץ ישראל

ש. פרידמן ש. לנדסמן - בלרל

מתחילים בבנית דירות 4,5 חדרים של הפרויקט בחבע ז' החדרי באשדוד

בירת "יקיר באמיר לאמו"

03"5793966 בין השעות 18.00"11.00 מיום א'
רח' הנ"א 12 בני ברק

מרכז החינוך העצמאי בארץ-ישראל

בלב מלא תפילה לנותן התורה, מביעים אנו את ברכותינו הנאמנות בפרוס השנה החדשה למרגן ורבנן מכווני דרכנו

נשיאי וחברי מועצת גדולי התורה שליט"א
האדמו"רים, ראשי הישיבות והרבנים שליט"א בכל אתר
חברי הנהלתנו הראשית, צבור המנהלים/ות והמורים/ות ועמהם רבבות התלמידים והתלמידות במאות מוסדותינו הפזורים בכל רחבי הארץ
נציגיה ובאי כוחה של יהדות התורה בכנסת וברשויות המקומיות
תומכי ואוהדי החינוך העצמאי בארץ ובתפוצות וכל בית ישראל

תהא השנה הבאה עלינו לטובה שנת חיים ושלום
שנת גאולה וישועה, שנת הרחבת גבולות הקדושה
וביצור חומות החינוך התורני הטהור בארץ הקודש
בברכת כתיבה וחתימה טובה
ההנהלה

ארגון פעילים "יד-לאחים"

קריאת קודש

שלמה הלברשטאם
אכיק כאכב

הנחיה בקדושת הקודש
שמואל הארוויץ משכיל

משה יהושע הנר
בני ברק - קרית חזון
טל. 6749687 - 6748494

מטה מגבית "כופר נפש"
פעילים "יד לאחים"
בני ברק: רח' נחום 8
ירושלים: רח' ירושלים 5

ארגון הפעילים "יד לאחים"
פעילי המחנה התורתי בישראל
25.- ש"ח בהשתתפות כפר נפש

נגרית יצחקי

אולמי תצוגה: בני ברק, רח' ר' עקיבא 37 טל. 5705283, 5794456
נגריה: תל אביב, מסילת ולפסון 42 טל. 6837014, 6823589
★ ארונות קיר, חדרי שינה, מטבחים, מזנונים, אמבטיות וחדרי ילדים

ללקוחותינו הנכבדים, לידידינו ומכרינו
ולכל בית ישראל
ברכת כתיבה וחתימה טובה
שנה טובה ומבורכת

למרגן ורבנן, לבני התורה בכל אתר ואתר,
לקהל לקוחותינו ולכל בית ישראל
שנה טובה
כתיבה וחתימה טובה
באם מאן דהוא נפגע מאיתנו, אנו מבקשים סליחה ומחילה
הנהלת שפע מהדרין וכל עובדיה
שפע מהדרין

יש לבורסלינו נציג בישראל

ללקוחותינו ולכל בית ישראל
שנה טובה
כתיבה וחתימה טובה
רשת פרסטר סבעים
ירושלים: רח' מלכי ישראל 8, טל: 02-370987
חנות המפעל ובית-המלאכה: מאה שערים 11 (ליד כיכר השעות), טל: 02-374955
אשדוד: שדרי הארטשיר מפשטבורג 44, טל: 08-523781
פרסטר - 80 שנה בראש

הכל מבצע ארגוני החודש
באולמי "בני-תורה"
תשומר 10 בני-ברק
★ אולם מרווח ומאוורר
★ עד 700 מקומות ישיבה
★ שולחן קישרון, כרמה, הרצוגים, בשמן ובטאמן
★ בהשגחת הבד"ץ העדה החרדית ירושלים
★ משגיח בחוד
לפרטים: שמואל דוד כהן
03-5701777 02-459243 050-204947
03-5702111 02-438745 02-411107

"שוויץ - ישראלי" משכנתאות

רח' הרב קוק 23 בני ברק טל: 03-5784151 פקס. 03-5784153

מאמצי ללקוחותיה לכל בית ישראל
כתיבה וחתימה טובה

ניתן לקבל אצלנו במהירות וביעילות הלוואות לכל מטרה
כולל: רכישת דירות מיד ראשונה או שנייה, לשוויון, שיפוצים ובניה עצמית, פתיחת עסקים והרחבתם, החזר חובות (כולל חובות לגמ"חים) וכדומה.
תנאים נוחים עתר מתנאי בנקים למשכנתאות.
ריבית נמוכה.
גמישות בערבויות — ניתן לקבל גם אברכים.
נפתחה מחלקה מיוחדת להלוואות לרכישת מכוניות וליסינג.
הסניף מנוהל ע"י הרב אלעזר הלוי שולזינגר, מומחה לצרכי הציבור, החרדי, שיסייע מנסיונו הרב ביעוץ ובמציאת פתרונות לכל הצרכים והבעיות.
המשרד פתוח: א'-ה' 09.00-13.00 ;17.00-20.30 יום ו' 09-12.00

נחלת שלמה - רמת בית שמש
מיסודה של נחלה ומנוחה
בנשיאות הגאון ר' שמואל אויערבך שליט"א

בפרוס השנה החדשה הננו לאחל לנשמים ביב ולכל בית ישראל
שנה טובה ומבורכת
שנת הראת קרן התורה ושנת גאולה וישועה
ההנהלה

ברצונו להודיע לציבור הרחב שבס"ד לאחר החגים הבמו"ם נציג את תוכניות הרחבת

הד היום

תכלה שנה וקללותיה

מ/ה. השנה היוצאת היום היתה גדושה יסורי גוף וסורי נפש. "תהליך השלום" המדומה, שבו עוסקים יומם ולילה, אישי מדינה פוליטיים מן הבכירים ביותר, אלה עשרים לילות כימים. מספר ההרוגים שנפלו קרבן למדוקף האיום לאמי גדול ממספר אלה שנגרעו בשנים שקדמו לתהליך זה, שהיה צריך למיים מאה שנות איבה בין שני העמים. יסורי הנפש על אובדן אדמת ארץ ישראל שהחזקה בידינו בעשרים ושמונה השנים האחרונות מיגע את נאמני ואהבי הארץ שניתנה לאברהם אבינו בברית בין הבתרים. אלה הן חלק מן הקללות שליוה את השנה היוצאת, גם מי שאינו נוטל חלק במאבק הפוליטי נגד הנסיגה, נגד היהודים, שנעשו לאויבי ישראל, אלה אשר לא ויתרו על ההגדרה שלהם, להכחיד את ישראל, שותפים הם לאמירה של צער ומאב שממלאת את לבנו כל יום וכל שנה.

ולאינו כבר להצביע על צורת הכניעה וסיבותיה, שהביאו את ממשלתו של יצחק רבין וחברו, שהוליך אותו כשושבין. קשה להאמין אפילו לרגע אחד, כי תהליך כמו זה יוליך את האיזור לשלום של אמת דעה זו היא גם מנת חלקם של אנשי הצבא, אלה מכירים יותר את הצד השני, ולא צריך להיות שייך לאופוזיציה המתנגדת לממשלה כדי לקבל דעה זו.

קללותיה של שנה יוצאת זו, חדרו עמוק לתוך לבם של בני ישראל, אם לא שכחו כמה הם גברלים מכל העמים ואומם מתערבים עמם. נסתרו ביעתנו מלהביין אותם אישים שהר־בילו את מדינת ישראל מנצחון אחד לנצחון חדש, בכל מהלך ותקופה. מדוע הם ממשיכים לרוץ אחרי איב שהוא רוצה לקבל כל מה שאבד לו מאז. למה ומדוע נראים כאילו נופלים על רגליהם למטר את הרגל הלכן לראש אשקי, וכאומק מממנים אורות אדומים של שתי מדינות באיזור, המכיתות נשק לפגוע בהמונים, ואינם מסתירים, כי דהמונים המדובר עליהם יושבים של ארץ ישראל.

את מקומה של הסיסמא, "ערב דנום וערב דנום" שהיתה תמיד בפיהם של אלה אשר מכרו את השאיפה למסור את הארץ לאויבים הזוממים רעות על ישראל וממשיכים להרגז בנו, ועושים זאת אותם. אלה שביקשו להפרות אדמות ארץ ישראל, ברזם לא עשו זאת מתוך דבקות באדמת הקודש, האמינו כי בכוח אדם יכולים ורצים לגאול את ארץ ישראל ולהביא גאולה לבני ישראל.

אין כל רצון לקפוץ על יהודים בערב ראש השנה, אבל הטבריות זוהקות עד לב השמים. השבת נמשתה למרדמם בידי פורקי על וגפי רוח, החזיר תקע ציפורניו בכל מקום ואין זה מקרה שבכל מקום אתה מרגיש שתש כוחה של הרבנות, זו אינה מושכת יראת הכבוד. מספר הנויים שזה ניש השנה, התערבו ביהודים וחותרים תחת מעמד הממ־כיות שנותרו בידי הרבנים; נשרים בפורקי של שמבקשים למשות את ישראל ככל הגויים. אלה מעט מן הקללות שרדפו את עם ישראל בשנה היוצאת.

לעומת זאת אפשר להתנחם, בגידול המספרי של שומרי תורה ומצוות, אלה ההולכים בדרך התורה והמצוות, ואינם מוכנים לוותר על אחת מתרי"ג המצוות, שעליהן הוהרנו מכל משמר, ואין זה מקרה שעם ישראל נכנס לשנה החדשה בתחושה מעיקה ומתוך תפילה כנה, שתחל שנה וברכותיה והשנה הבאה תעמוד בסימן גאולתנו האמיתית, תקוה המלווה את עם ישראל כל השנים והיא הנותנת לנו כח.

3 פלשתינים נפצעו בשכם במהלך מהומות בעיר

3 צעירים פלשתינים נפצעו. אתמול באורח קל מירי כדורי גומי בשת שכחה צה"ל פיזר מחר־מות בשכם.

בעיר שכם, היתה שביתת פס־חר מלאה, זה היום השלישי ברציפות, לאות אבל במחאה על הריגתם של שניים מתושבי העיר מאש כחוות הבטחון, בכמ־הומות שהיו ביום ד'. בשעות הבוקר חסמו עשרות צעירים את הדרכות מרכז העיר, הקימו מתרסים, והבעירו צמיגים.

לקראת הצהריים רגמו צעי־רים כוח צה"ל שעבר באיזור כיכר השעון. החיילים הגיבו בפיזור גז מדמיע, ורימוי הלם וירי כדורי גומי. כתוצאה מכך נפצעו 3 מהצעירים באורח קל הם פונו לביה"ח רפידיה, שם קיבלו טיפול רפואי ושוחררו.

גם ביום ו' היו מהומות בעיר שכם, מקודות פלשתינים דיוחו על פצוע ירי אחד.

מצבו הוגדר קל. (עתים)

כ־100 הרוגים בהתקפה על מעון טאמילי בסרילנקה

מאדים — התקפה חדשה של צבא הממשלה, שאירעה בימים חמישי ושישי על מעון טאמילי ליד העיר פוינם מדרו בחצי אי נאמנה, גרמה למותם של כ־100 אנשים, מהם 34 ילדים, מסר הארגון הדמוקרטי "רומאים ללא גבולות".

24 חיילי ארה"ב נהרגו בהתרסק מטוס "אווקס"

ההתרסקות כנראה בגלל להקת אווזים

אנקורג' — 22 חיילים אמר־ריקנים ושני חיילים קנדים נהר־גו ביום שישי בהתרסקות מטוס בין אמריקני מסוג אווקס באלס־קה, מסר דובר מטעם חיל האוויר האמריקני.

עד כה נמצאו 22 גופות והר־חיפושים אחר שני הנעדרים נמשכו, אמר מפקד בסיס אלמס־דורף, ממנו המריא המטוס מעט לפני שהתרסק. דוברים בצבא האמריקני מסרו כי זו הפעם הראשונה שמטוס מסוג אווקס מעורב בתאונה מאז נכנס לשר־דות בצבא האמריקני ב־1977. כן נמסר כי תוקם ועדת חקירה לב־דוק את הסיבות לאסון.

מהצבא האמריקני לא נמסר על השערות לגבי גורמי התאונה, אולם מקור צבאי שביקש להיש־אר בעילום שם, אמר כי יתכן ההרבר נגרם על ידי להקת אווז־דים שנמצאו מתים בקצה מסלול ההמראה של בסיס חיל האוויר, 16 ק"מ צפונית לאנקורג'.

המטוס, בואינג 707 שהוסב למטרות צבאיות וצויד במכשי־רי ביון אלקטרוניים ומכ"מים מתר־חכמים, התפוצץ דקות ספורות לאחר המראתו לטיסת אימונים.

"אחד ממנועי המטוס הוקלקה בשעת ההמראה" אמר עד ראייה מהקרקע, שציין כי המטוס איבר כוח לאחר ההמראה, והתרסק.

"שעה שהגלגלים הוחרמו, החל המנוע הקדמי משמאל להשמיע סידרת פיצוצים, ויכולי־תי לראות להבות שפרצות מס־נו", אמר העד. (עתים — ריטר ואי.אף.פי.)

ועדת התחוקה העירונית דנה בסטנדרטים חדשים לפרסום

ניו יורק — בשקטות מטרכה קשה המנהלת נגד פרסומות תועבה של משבש אשמה דהכנסה ושרת דתחבורה של מדינת ניו יורק לדון בהנחלות שיומלו של פרסומות שמטל להחות מדעות ותחבורה הציבורית בניו יורק. את הצעת החוק יזם חבר מועצת העיר מן דיר יחד עם שני חברים מסמים אשר תגביל ביותר פרסומות תועבה אשר מוקים ביותר לצעירים.

בפגישה נכח ונשא דברים יוצגה המשפטי של אגד"י באס־ריקה, ח.ר. צוביל.

המערכה המתנהלת כעת בהרפות רבה נגד מעצב האופנה קלוין קליין צבעה תאוצה רבה משום השימוש בקטינים למטרות הזנמות, כבר לפני שנה וחצי ניהלה אגד"י מערכה תריפה ברשות התחבורה העירונית בהצלחה.

בעוד ועדשים אחדים תתכנס מוצעת העיר לדון בנושא.

התחדשו הדיונים

(המשך מעמ' ראשון)

פות שתוזיה לצה"ל באזור הכפ־ר', אזור B, שבו יישארו בשלב זה ההתנחלויות ומתקני הצבא המצויים בו. באזור B תפטול ותפעל גם משטרה פלשתינית, בדם, חלוקת הסמכויות ברצועה כך שלצה"ל ניתנה עדיפות בבר־שא הלוחמה בטיהור ואילו המ־שטרה הפלשתינית תקבל עדי־פות במיפול בענין השלטת הסדר הציבורי.

ויכוח קשה היה גם בשאלת ההסדרים במערה המכפלה. ישראל לא הסכימה לסיורים משותפים של צה"ל ושל המשט־רה הפלשתינית במיתחם המערה ובעיר העתיקה בכלל. ככל הנר־אה, בשלב זה, ישאר הסטטוס קוו לגבי הסדרי הבטחון והחפ־לה במערה ובסביבתה.

350 שוטרים ופקידים פלש־תיניים יתפרסו ברחבי העיר חב־רון. חלק מכוח זה יהיו נושאי נשק. ישראל דחתה את הדרישה הפלשתינית לכינון הסדר משותף ישראלי־פלשתיני בענין אחריות בטחונית על הישוב היהודי בחברון. ישראל עמדה על כך שהאחריות הבטחונית לגבי המתנחלים — בחברון ובכל יהודה ושומרון — תהיה בידיה בלבד. (עתים)

מרת צביה שוב ע"ה

בירושלים נפטרה ביום חמי־שי בשיבה טובה האשה הצדק־נית מרת צביה שוב ע"ה.

המנוחה נולדה לפני פ"א שנים בעיה"ק, לאביה הבה"צ רבי יעקב זליים איינשטיין זצ"ל, שהרביץ תורה בישיבת מאה שערים, מיחידי הסגולה בקרב חכמי התורה המסורו בעי־ה"ק.

את ביתה בתה עם הרב ר' יצחק אליעזר שוב זצ"ל, מראשי מוסדות התורה החסד, שקדו גדול בתורה ובעל חסד מדע לתולה. המנוחה עמדה לצידו בכל פעולותיו וקבלה את הר־בים שהיו פונים אליו בסבר פנים יפות.

עיקר הפקידה ראתה בחינוך ביה וגידולם לתורה ולשקידתה, ואכן זכתה להקים דור ישרים לתפארת, בנים ובני בנים עוס־קים בתורה ובמצות. ביה הרב־נים הגאונים רבי ניסן יהודה ליב, רבי דוב מאיר, רבי יעקב, רבי זבולון ורבי אליהו, חזנה ורבי יוסף בוגרד ורבי מרדכי קרשי־נסקי, כולם תלמידי חכמים ומר־ביצי תורה נעלים.

בהלוויתה שיצאה בחצות ליל ששי מביתה בשכונת "כרם" השתתפו רבים מבני ירושלים שהפליגו בשבחה וחינו את מע־לתה המרובות. ביה השמיעו דברי בכי ומספר נרגשים.

מהומות בציריך בהפגנה של הימין

ציריך — מרכז חשיר ציריך דחה אתמול דרדה למהומות, בעת שהמשטרה התנגשה בא־נרכיסטים שניסו להתריע לאסי־פה של 10,000 איש מדאיסין.

השוטרים, שלבשו אפודי מגן וחזבשו קסדות, השליכו פצצות גאז מדמיע, הפגילו תותחי־מים וירו בכדורי גומי, כדי לפזר כ־300 קיצוניים שהשליכו בקבר־קים ואבנים.

מזהיגי האיחוד האירופי מאשרים תוכניות להחלת מטבע יחיד באירופה

מאסטריכט — מנהיגי דאר חוד האירופי אמרו אתמול כי דם מאשרים את מחייר בות מדיניותיהם לתחכם מאר מפריבם ולתעבנית להחלת מטבע אירופי אחיד, לאחר יפויים של מפגש פיסגה רד יתים "כנים ופתוחים", על פי הגדרת ספרד.

"האיחוד המתיטרי מאר שר כמטרה בלתי הפיכה", אמר ראש ממשלת ספרד פליפה גונזאלס במסיבת עתונאים, לאחר שני ימי שי חות עם ראשי מדינות וממש לות אירופיים. (עתים־דוי טן)

מקדי הלילה של קופ"ת כללית יפעלו בראש השנה ברחבי הארץ

רשת של 24 מוקדי הלילה של קופ"ח כללית, הכוללת רופ־אים, אחיות ותרשות תעמל בראש השנה ברחבי הארץ.

הרשת (המרמים) פועלים באור יהודה, הרצליה, בית שמש, חולון, חיפה, אשדוד, חדרה, שכריה, ירושלים, כפר סבא, כרמיאל, נצרת, עכו, באר שבע, ראשל"צ, הזרבות, רמת גן, רמלה, תל אביב, נהריה, פתח תקוה, קריית מוצקין, לוד, נתניה.

חלק מהמוקדים יפעלו גם בימי הצו בשעות הבוקר. הצי־בור נקרא להשתמש בטוקדים ולוחיא בטלפונים את שעות הפ־תיחה כמל: 1908-022-177 אי בטלפון המקומי של המרים הציוני.

מחצית מיהודי סנט תומאס נותרו ללא קודת גג מחמת ההוריקן

ניו יורק — כ־50 אחוז מכין 800 בני הקהילה היהו־דית באי סנט תומאס נותרו ללא קודת גג, בשקבות מופת ההוריקן שוורשה הרס באיי הבתולה.

בסופה נהרגו 8 תושבים, נפצעו 185 ונהרסו או ניזוקו 80 אחוז מהבתים באי. הק־הילה היהודית נאלצה לבטל את חגיגות ה־200 שנה לק־יומה, למרות שכבר עסקו חמש שנים בהכנות לחגיגות אלה. (עתים־סטיא)

נפתחה מגבית "כופר נפש":

גדולי ישראל יוצאים בקריאת קודש למען ארגון הפעילים "יד לאחים"

מרגן ורבנן גדולי ישראל יצאו בקריאת קודש, הקוראת לצי־בור הדתיים לרבי ה, לתמוך ולסיים לפעילות ארגון הפעילים "יד לאחים", לרגל המגבית דמ־פורתית "כופר נפש", שהחלה השבוע ותימשך עד ערב יום הכיפורים הבעל"ת.

על מכתבי הזיעוק והעידוד ששונגרו להנהלת ארגון הפעי־לים "יד לאחים", החתמו כ"ק מרן אדמו"ר מרדיגין שליט"א וכ"ק מרן אדמו"ר מגור שליי־ט"א — נשיאי מועצת גדולי התורה, אשר אף הרימו תרומה נכבדה לטובת פעולות "יד לא־חים". כן שיגרו מכתבי עידוד כ"ק האדמו"ר מבאבוב שליי־ט"א, הרבנים הגאונים: רבי שמואל הלוי וואזנר אב"ד ור"מ דכתן מאיר, רבי בימין יהושע זילבר, רבי מרדכי יפה שלזינגר ורבי יצחק פלקסר — חברי מועצה"ת.

הרבנים הגאונים חברי בר"ן הועה החרדית הנרמ"א באב"ד הועה החרדית הנרמ"א פרינס, פירסמו כדרם הבו הם קוראים לכל ראש בית אב לתרום 25 ש"ח עבור ההשתתפות במגבית "כו־פר נפשי".

חברי הנהלת ארגון הפעילים "יד לאחים", בראשות ר"ר הארגון הרב שלום בער ליפ־שיץ, אשר ביקרו השבוע אצל גדולי התורה ההאירדות, סקרו בפרוטרוט את הפעילות שנעש־תה במהלך השנה שחלפה בהר־מישה עשר סניפי "יד לאחים" ברחבי הארץ. הרב ליפשיץ סיפר על הפעולות הנשגבות לחיזוק הדת וקירוב חזקים שנעשו בק־רב כאלף משפחות עולים, המש־תתפות בקביעות בשיעורי התור־ה והיהדות הנמסרים בסניפי "יד לאחים". כן נמסר דו"ח מפורט על המאבק באתמוני המסיון והכתות, הזוממים לצוד ברשתם יהודים תמימים ולכלות כל חלקה טובה בחבי ארץ הקודש. ועל פעילותה הענפה של המחלקה לסיוע ילדים, אשר הצליחה להכניס לעולמה של תורה כאלף ושלוש מאות ילדי ישראל במהלך 12 התח־שים האחרונים, והם ילדי עולי מרוה, רוסיה ובוכרה.

גדולי ישראל ביקרו בתום את ראשי "יד לאחים" והרימו תרומ־תם הנכבדה למגבית "כופר נפש" אשר מוקדש להמשך הפ־עולות הנשגבות בכל המישורים הדתיים.

נמסר, שמאות אברכים הנמ־לים חלק במבצע "כופר נפש" יתפרסו החל מהיום ועד ערב יוהכ"פ במאות בתי כנסת ומק־ואות ברחבי הארץ, על־מנת לשתף במצוות רבה זו את המר־בית הרחבים לדבר ה' ולי־מודתו.

הר"י מונטג ז"ל

(המשך מעמוד ראשון)

בהגיעו לפרקו, הקים ביתו עם אשתו תחי', בת הרה"ח ר' מרדכי פרידל ז"ל, מחסידי חבד הי"שפת אמתי' ז"ע ונכדת הרב מבאלוט. יחד בנו בית חסידי, שתורה ויר־אה ואהבת הבריות. עם מידה טובה מרובה של חסד ולב טוב, מפעמים בו. כל ימיו דבוק היה ברבה"ק מגור, חוד למרצא פי־הם ושותה בצמא דבריהם.

בשנת תרצ"ה, הרגיש בפגלין בריחו של אבק שריפה ובאווירה דחוסה של אנטישמיות, ובברכת ה"אמרי אמת", עלה יחיד ממש־פחתו לארץ ישראל, לאחר שהי שתוף במחנה הכשרה של אגודת ישראל. כאן עבר כל תלאות הקי־ליטה, בימים הקשים ההם. לפר־נסתו היה החזור הראשון של בני ברק. במלחמת השבת המפורס־מת, וכה לעמוד בחזית הראשונה של מעצבי דמותה של העיר.

בארץ היו זמנים שלא היה לו מה יאכל, ומצב, הרצע לו לשוב לפולין וליהנות מפרנסה טובה. אולם הוא דחה את כל הפיתויים וביסר להשאר בארץ הקודש.

אחרי כן עבר להתגורר בתל אביב, שם היה בין חשובי מר־פלגי בתי החסידים לגבר בהזא פלורנטין ובחדי פרץ, ובעל תפר־לה בימים המוראים. תקופה אוד־רת התגורר ברמת גן.

לפני כשלושים שנה עבר להתגורר בבני ברק, כאן היה בין חשובי מתפללי בית החסי־דים ברחוב אור החיים. כאן קבע עתים לתורה, בשיעוריו הקבר־עים. יש הזוכרים עוד, את שיעור רז החחיק, לפני שנים רבות, לפנות בוקר, עם הרה"ח ר' יהר־שע פריד ז"ל.

כל ימיו התפרנס מיגיע כפיו, ונדע כיצחקי ישור דרך, הגון וחביב על הבריות, מאיר פנים, טוב לבב ושמח בחלקו. פיזה מיוחדת היתה בלבו לנכדים ול־נינים שזכה לראותם, דור ישרים יבורך, הולכים בדרכי התורה החסידות, ומקימים בכך נר למשפחתו שנעקרה על קידוש השם בשואה.

לפני שש שנים, נהרג בתאונה טראגית, נכדו הבכור, האברך הרה"ח ר' דב מונטג ז"ל. האסון הנורא, בקיפוחו של נכדו החביב במיטב שנותיו, נתן בו אותותיו הוא חלה מאז. בשבועות האחר־רונים הזמיר מצבו, עד שבליל ששי, בשעה 2 אחר חצות, השיב נשמתו ליוצרה, כששלושת בניו וכמה מנכדיו סובבים את מיטתו וקוראים: "שמע ישראל".

הלויתו יצאה בערב שבת סמוך לחצות, מביתו, לחלקת החסידים בקרית שאול.

הניח את אשתו תחי', שהיתה מופת לעמידתה לימינו במסירות כל שנותיהם, ובמיוחד לעת זק־נה; בניו, איש החינוך התמיק, הרה"ח ר' מרדכי, מנהל ארגון המורים של אגודת ישראל; הר־ה"ח ר' טוביה הרה"ח ר' ישר־אל, נכדים ונינים.

הגר"י רוזנטל זצ"ל

(המשך מעמוד ראשון)

וכנר בבית המדרש, אצל אחד מתלמידי ה"אבני נזר".

בהיותו בן 17-16, שלחו אביו בנפו לארץ ישראל. כאן התישב ללמוד בבית המדרש בירושלים. אל הגה"צ רבי זרח ברודמן זצ"ל, הגיע יהודי שסי־פר על הבחור. רבי זרח בחנו במשך שבועיים דף על דף כש־לושה "סדרים" ואז צרפו לקבר צת הבחורים הלומדים בביתו ונדלים על שלחנו אף אמר לו שישאר בבא הזום. כמה שנים למד שם וקיבל מהמנהיג של רבי זרח הזהיר למסירות נפש מתחלטת. שם למד שלא "לוותר" על עולם הזה, אלא שאין צריך לו בכלל.

כאשר קמה ישיבת "אור זר־רח" ביפו, שלחו לשם רבי זרח, ללמוד וללמד. רבי זרח השיאו, עם תרבית תלוי"א בת רבי ראובן משה צינובסקי זצ"ל, שה"חפץ חיים" שלח אליו יהר־דים לברכה.

לימים נתמנה כרב השכונה "אהלים וצריפים" בצפון תל אביב. כאן היה לרב ולאב ליהר־די קוילנו, אהוב וחביב, בהת־פרוח הצמחה, ובהיותו תמיד שרוי באהלה של תורה, בחן, בטעם הליכות, ביראת שמים שקרמה מתאר, הבפשטות וצנר־עות מופתית שהקנו לו הוד מיר־חד.

כל ימיו ראה עצמו כ"חל־מידי" בימים ההם, למד אצל רבה של ויערשוב, הה"ק רבי שאול משה וילבסקי זצוקל"ל, תלמיד ה"חידושי הר"ם", ה"אבני נזר" ורבי יהושע מקוט־נה — דיינ. אף נתעטר ממנו בסמיכה חכמים.

כאשר ביקר מרן ה"אמרי אמת" זי"ע בתל אביב, אצל הרב מויערשוב, יצאו הכל מהודר, אולם הרב מויערשוב השאיר את תלמידו רבי יעקב זצ"ל. רמז לו האדמו"ר בשאר לה, מי הוא האבוך ועל מה זכה להשאר, יחר על אחרים. השיב הרב מויערשוב: הוא תל־מידי. שאלו ה"אמרי אמת": ובר מה הוא תלמידכם?, ואז החל הרב מויערשוב מתה באצבער חין, את ר' חלקי שולחן ערוך. ביקש להוסיף עוד דברים שלומד עמו, ואז אמר הרבי: מספיק. לאות יקרא תלמיד. נטל הרבי תפוח והעניק לרבי יעקב זצ"ל.

בדרך הנתרי בין הרבי והרב מויערשוב, לחש רבי יעקב זצ"ל מתוך יראת הכבוד, הערה אודות דברי הרבי, לאחר הרב מויער־שוב. אמר הרב מויערשוב: תל־מידי אומר כך. מהנה ה"אמרי אמת", פרס חתיכת תפוח נוס־פת תוך לו.

לימים, שאלו רבו, מדוע אינו נוטע פעם לרבי מגור. לאחר שעשה כעצתו, שב נסער מאת הרבי, אולם לא הסכים לספר מה אמר לו ומה ברכו: כל ימיו, עד עת הקנה היה אומר, כי עד היום הזה אני רואה שברכתו עומדת לי.

ששים שנה לא עזב משפחתו בצפון תל אביב, אפשר לספור על אצבעות יד אחת, את הימים שלא היה בבית הכנסת שלוש פעמים ביום, בכל מזג אחד ובכל מצב בריאות. היה שגור בפיו: "אני ברוב חסדך — חסד־ה' — שה' מרשה לי לבוא לבי־חו.

חי באיחוד חילוני מרוחק, אך לא היה לדידו שיתוי בין איזור זה לבני בדק. מאיתן, עמד על המשמר. יש והיה אוכל מעחת שבת רק ב־10 בלילה. בבנית השבת המתבב חרש בטעם שיסגרו החנויות. בנמל תל אביב הסמוך, עקב שלא יפקו אוניות בשבת. בהשמע הלמות פטיש ופבדזה בגינה, היה מבקש ומשיג מבוקשו, לחדול. יחדים לא חיללו שבת בפניו.

אפילו בית קולנוע הצליח לסגור בשבת, לאחר שמאבקים והפגנות נכשלו. בעיתונות שאלו את בעל הקולנוע: מה עשה לך הרב? והוא השיב כי הוא "פשוט שכנע אותו".

הוא בצניעות ולא מחזיק טי־בותא לנפשיה. תמיד מצאוהו ליד הסטנדר, לומד גמרא, משניות. כך חי בצניף עץ צנוע, מטייח מבפנים, ובחוץ — עץ ישן, בלי טיח. אמר: הטיח נחוץ רק בפנים...

הוחר בממותות, ויש ושילם לפועלים יותר, כדי שיצאו מרד־ציים.

קהל גדול ליוה אותו למנר־חות בימים ששי. באו יהדים שגרו במקום לפני 40 שנה. אמרו: זה הרב שלנו. זו הדמות של רב שעומדת לנגד עיינינו.

הניח שלושה בנים: הרב רפאל שפירא, מנהל ישיבת באר יעקב; הגי"ר אברהם יצחק קוק, ראש ישיבת מאור התלמוד רחובות; הגי"ר אברהם יצחק שלומבר, מושבוי רבני בלטי־מור ומרני ההוראה בארה"ב. על פניו נפטר חתנו, איש החסד, ר' יצחק סלומון ז"ל, שיזם הזכרון שלו חל אתמול.

מסע הלויה יצא מבית הכנסת הגדול בדרומי דיזנגוף בצפון תל אביב, לחלקות החסידים בקרית שאול. בבית הכנסת ספד לו: הרב הראשי לישראל, הגי"ר ישר־אל מאיר לאו; הרב הראשי לתל אביב, הגי"ר חיים דוד הלוי; הרב הראשי לרחובות, הגי"ר שמחה הכהן קוק; חותנו של המנוח, הגי"ר אברהם יצחק הכהן קוק הגי"ר משה שמואל שפירא, ראש ישיבת באר יעקב שאמר מילות פרידה בשם המשפחה.

איחוד מוסדות גור בארץ ישראל
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
The United Torah Institutions of Goor in Israel
ב"ת, ערב"ש שנת תשכ"ו — עמ"ק ירושלים תנצב"א
בשם ההנהלה המרכזית של מוסדות התורה
ובשם כל ראשי ומנהלי המוסדות ואלפי התלמידים
המתחנכים בחמישים וחמשה מוסדותינו שברחבי הארץ
אנו מברכים לקראת השנה החדשה הבעל"ט
לכל ידידינו א"ש ותומכינו היקרים בארץ ובחו"ל
ולכל העסקנים הנאמנים די בכל אתר ואתר
ולכל בית ישראל
שנה טובה ומבורכת
כתיבה וחתימה טובה
שנת גאולה וישועה
שנת שפע ברכה והצלחה בגו"ד

לכבי ד"ר זמיר
רח' רבי חייא 8 ב"ב 03-5707379
ברצוני בזה לדון אותיך ב"מ, להודות לך על הטיפול המסור והמוצלח בפיה שהולך מכל מקום מאז לידתו.
הלידה היתה מסוכנת ולולה: פרוה בחודי הפה מגרם לחסר שקוט ופיפאוקסיה מהיתה.
מרגע הגעתו רחוב בחקר ודה קם עצבו הנרמיני.
בן וילדים לא הפחתם בפעילות ודה שקט מדי ומפנם ואולי בגרת הלה אחרת ודיה הנחה.
הטיפול מבריקת שהוא הגיע לבנצ ביל על מנת לעבוק מה קרה לי מלל מיקת C.T. הנגו לסיקה שהלל צריך טיפל אחר ויסרי. בסקבת הלדות של הוא מדוע לי"ד זמיר ומיך אחרי טיפל הראשן בהאמאסה הלילה לל שיפר מעמדתו מאר כמשקר והתנהגות של הילד. הוא הגיל להשתקם בפעילות בן. מדה פחות עבבר מבן לדום אין לי שום תלונות ובגיתה אותו אני יכולה בפה מלא להמליץ לטיפל בהתמסרות רבות.
משפחת ד. בני ברק. טל. 5780256

לכבי
ד"ר א. זמיר, רופא הומאופאט
רב חייא 8, ב"ב 03-5707399/79
ברצוני להודות לך על הטיפול המסור והמוצלח ב־100% במחלת אסטמה של בני אסי ואשתי רינה
אף טיפול קונבנציונאלי, אשר קיבלו, לא עזר, ורק על ידך ובעזרה הם התרפאו לחלוטין
כל הסובלים ממחלה זו ומעוניינים בריפוי מושלם יכולים לפנות לקבלת פרטים למשפ' מפר (דוד)
טל. 08-253220

שמואל מימון
הכליזמר הקלרינט
2
להשיג בחנויות

ד"ר א. מבר M.D
מומחה
לתמציות בר
טיפול יעיל ב:
חרדות, מתחים,
ריכאון, חוסר ריכז,
קשיי לימוד
בכל הגילאים
הומאופטית
רח' רבי חייא 8 ב"ב
03-5707399/79

רוצים להתחדש לכבוד החג
באו בהמונים לאקסקלוסיב
"EXCLUSIVE"
(בבדי נשים ונערות תוצ"ח)
ומצאו מבחר עצום
ומגוון חורפי ומעבר. לחג
ולימי חול
מומשב יצרני אירופה
★ מחירים נוחים
★ תשלומים נוחים
מרכז מגור עד לאמר החנות
מאו בטר ומגוון במצוא אל ותחנת
מסי הבוקר ב
כל ערב בין השעות 6.30-10.00

איומים על חיי אמריקנים בעזה ובגדה המערבית
עזה — הנערה פלשתינית לא מוכרת, אייסה אתמול לחרוג אזרחים אמריקנים החיים באי־זור הממשל העצמי שברצועת עזה או בגדה המערבית.
בהחרעה, שהגיעה לסוכנות הידיעות הצרפתית, מוגנים דוב־רי ההגנה, הקוראת לעצמה "תלמידי מוסה אבו מרזוקי" כי ביכולתם "לחסל כל אמריקני החי ברצועת עזה או בגדה המע־ערבית".

החברה המרכזית לגידול ירקות עלים נקיים למהדרין
גלאטלוק
גן אור
נצר חזני
בדולח
מורג
כפר דרום
נצרים
גני טל
גדיד
בשם גיבורי הכח, חקלאי גוש קטיף
שלוחה ברכתנו לאלפי לקוחותינו הנאמנים
המקפידים על החידור המושלם
ונהנים מיתרון
לראשי מחלקת הכשרות ⓤ ישראל
והרבנות הראשית לרחובות
הרב הגאון רבי שמחה הכהן קוק שליט"א
רבה הראשי של רחובות ואב"ד
והרב הגאון רבי אברהם רובין שליט"א
ראש מחלקת הכשרות
לראשי מחלקת הכשרות מהדרין ירושלים
הרב הגאון רבי יצחק קוליץ שליט"א
רבה הראשי של ירושלים ואב"ד
הרב הגאון רבי בנימין אדלר שליט"א
רב פטסק וראש מחלקת הכשרות
הרב הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א
ראש המחלקה למצות התלויות בארץ
לצוות המשגיחים והמנחים
ובראשם הרה"ג מו"ה משה ויא שליט"א
ברכת שנה טובה ומבורכת
כתיבה וחתימה טובה
• גלאט עליה < ירק כהלכה •

"עלי שיח" עמותה לשיקום ילדים חריגים
ת.ד. 5811 ירושלים 91057, טל. 02-377613, פקס: 02-377613,
לקראת השנה החדשה הבעל"ט
הננו מאחלים ומברכים את כל
ידידינו ותומכינו היקרים
בארץ ובעולם
ברכת שנה טובה ומבורכת
כתיבה וחתימה טובה
הילדים והוריהם, הצוות והמנהלה

מתנה לשנה החדשה
לחברי קופ"ח הכללית
50% הנחה
בביקור ראשון במרפאה הומאופטית
רח' רבי חייא 8 ב"ב טל. 03-5707399/79
לפנות לד"ר אומנסקי
מומחה למחלות ילדים, עור, אסטמה
ודלקות פרקים

המועצה הדתית לתל אביב - יפו
בפרום השנה החדשה
שולחת המועצה את ברכותיה
הנאמנות לכתיבה וחתימה טובה,
לרבנים הראשיים לישראל שליט"א.
לרב הראשי ואב"ד לת"א - יפו שליט"א.
לשר לענייני דתות, למנכ"ל ומנהלי המחלקות.
לראש עירית ת"א - יפו, סגניו וחברי המועצה.
לרבני ת"א-יפו, ד"ינה ואדמורי"ה.
לחברי המועצה הדתית ועובדיה.
לראשי המועצות הדתיות בארץ וסגניהם
ולכל תושבי ת"א-יפו
יהיר ותהא השנה
הבעל"ט שנת שלום ושלוה
והרמת קרן התורה בישראל
שמואל אלטלף, עו"ד
ראש המועצה הדתית

משה עקיבה דרוק

וראה בטוב ירושלים

שטף האירועים בכל התחומים, מסיח את הדעת מלבחון ולראות את הצדדים הטובים שמתרחשים מדי יום ביומו, מעשים ופעלים שיש בהם מדה גדולה של ברכה, שיש בהם כדי לאזן את המאזן השנתי שאנו באים לסכם עם צאת השנה. מנקודת מבט יחודית וטבעית, יש בהם להטות לכף זכות את החשבון הציבורי, ואם נטיל את כל הכבודה הזאת, נמצא שהמאזן הוא לא כל כך שלילי ויש בכך להקל לא מעט את משקע הקטרוג שהולך ומצטבר בהרגשתם של רבים וטובים. ואל יהיו הדברים קלים בעינינו כי הרי זו מצוה לדבר ולגלגל בזכותם של בני ישראל בעומדם לדין לפני יושב מרום וחותך חיים לכל חי.

אולי בשטף המאורעות נאלצים אנו להגיב להריע ולהתריע על התקלות והקלקלות ומתוך כך אין לנו האפשרות לראות את הצדדים הטובים. ואין לנו שעה כשרה יותר לעסוק בכך ולסקור זאת, כי הרי אנו מצווים ועומדים תמיד, וראה בטוב ירושלים, והטוב הוא כל כך רב, עד שאין יכולים להתפס להרגשה קשה ומעיקה שהיא מלווה אותנו מיום ליום ומשעה לשעה.

רבות דובר כבר על ההרגשה, שאנו הולכים ומתקרבים להיות רוב שיוכל לעצב את הדרך החיים המקובלת בישראל מדור לדור. אפילו אם עכשיו אנו נאלצים להתיצב בשער ולהלחם על כל כיתה או על כל פיסת קרקע שיכולה להרחיב את הגבולות שלנו ולהנות יותר מרווחה ויכולת להצליח במשימה שהתשובה העליונה המילה עלינו בדור זה, דור שנראה לכאורה כדור יתום, דור שיצא מאפלה לאורה לאחר שהוכחד מרכזי החיים ונותרנו מתי מעט. אולי זו נראית כ"שמחת עניים", אבל איזהו עשיר השמח בחלקו, ואחרי ככלות הכל מותר לנו להרשות לעצמנו תענוג זה, על אחת כמה וכמה, כשאנו נקראים לתת את הדין לפני כסא הכבוד, ואל יהיו הדברים קלים בעינינו. יש בפרט זה, שגבדי נלחמים אלה הבאר רוצים לקעקע את היסודות והעילים את הבארות כדי להסית ולהדיח, להטות את הכף.

* *
*

אין עוד ציבור עשיר בעשייה, כמו הציבור שומר תורה ומצוות, מתוך אמונה והרגשת השליחות המלווה כל שומר תורה ומצוות בבואו לבצע את המשימה שנטל עליו וזו נעשית מתוך דבקות במטרה ומתוך הכרה. ולא ייחשב לנו חטא אם נזכיר בראש הראשונה את אותם ארגונים וחידים שיצא להם שם טוב לתחילה ונפארת בזכות מעשי החסד והצדקה, שנעשים לא להתפאר ולא להות פרסם. כל אלה מצאו להם כר נרחב לפעולה, זה בכה וזה בכה ובכל מקום המצא אותם. לא נלך לפרט את השמות, כי רבים הם ואין כמותם מקדשי שמים שיהיה מתאהב על ידם מבלי להסוך במאמצים ומבלי לקמץ ידיהם, לקראתם באים אותם נדיבי לב שלא אבדו לנו בסערת הימים ומקיימים מצוה זו, שהיא דוחה כל המצוות מטעמים של פיקוח נפש, כי הרי נצטווינו, וחי בהם.

על פי הכלל, שאין מוקדם ומאוחר בתורה לא נקפיד על סדר חשיבות, או על ערכים של כבוד שממנו לא השתחררו רבים וגם סרבים בדור שבו תופס פרט זה מקום חשוב במערכת החיים הציבוריים. אנו חייבים להזכיר לטובה את תנד פתוחות הגדולה והמשמחת של מערכת החינוך שבה מוצאים מחסה מן הרוחות הרעות רבבות בנים ובנות, בכל הגילים ומכל החוגים והעדות, הדומה להיצת נח בזמן המבול.

ומי שעוקב אחרי גדולים אלה נוכן לדעת עד כמה הם מגדלים מעוריהם ועד שמגיעים לגיל הבגרות, נמצאים תחת השפעת חברים ומורים שהם ראוים את עצמם שותפים למשימה קדושה זו, לחיזוק תורה, ודת הקדוש ברוך הוא. אבל זה בלים שבכרת מהם עדות [illegible] כעדות הציבור מבצבלים מראים לכל ואינם מתנד ישים כלל מפני המלעגים, או כאשר מתנד בבנות הצנועות שתלבשותן מעידה עליהם, שהן שייכות לאותו מחנה חולץ ומרץ של בנות המבטיחות את עתידן של הנם היהודי ולמרות "תאורות" הקוסמים, שיש בהם להעביר אדם על דעתו.

נענו בקצה המזלג של אותה פרשה שיש בה הרבה גבורת הנפש ואמון לב לשחות נגד הזרם, ועושות זאת מתוך הכרה פנימית, וללא כל כפייה מבחוץ. ובנקודה זו אפשר היה להרחיב יאת הירעה כדי לספר על כל מה שנעשה, כמעט בסתר, ולוא רק לא לעורך עינא בישא.

* *
*

ולפי אותן כלל, של אין מוקדם ומאוחר בתורה, ולא רק מפני שהבנות הללו הן יסודות איתנים שעליהם נשען הבית היהודי, עד שאין צורך להרבות לחזכיר את שבחן. לא נקפח את זכותן הגדולה של הישיבות הקדושות, בהן לומדים תורה על טהרת הקודש ואיש אינו שואל, מה נאכל ובמה נפרנס את המשפחות שאנו עומדים להקים בס־ייעתא דשמיא. איש מהם אינו מוכן להזמין את תלמידו להשתלם במקצוע המפרנס את בעליו, ולכן אנו פטורים מלשאול, מהיכן חי יוק זה? התשובה לשאלה זו קיימת כעדות חיה, ומי שמ־ניח לשאלות כגון אלו, מוצא את עצמו מן הכלל. האמונה והבטחון הם מטבע עובר לסוחר במחנה זה של לומדי תורה המגדל הכרה זו לכל בני הבית, גם אם נאלצים להתפרנס זה מזה, מתפקים במועט ובכל זאת מרגישים את עצמם עשירים, כי הרי, איזה עשיר — זה הוא השמח בחלקו.

מי שרוצה לדעת ולהכיר חברה זו, שבה אין פרץ ואין צוחה, כמו זה שיש במחנה שאנו את מסורת האבות, יצא ולמד עד כמה אחרים ומחרים הכוכבים המאירים לעולם יעוד, בכל מ קום שהם נמצאים ומגלים נאמנות ללא גבול בתוך המשפחה הקטנה או הגדולה ששמרה על המסג־ת ועל המורשת של ממשיכי הדורות, שלא נגרדו אחרי אופנות החיים שהתפשטו בכל מקום ואינם מחפשים את התענוג לשעה שלהם, במקום שאו־רים מוצאים את עצמם ואין להם חיים לא בעולם הזה ולא לעולם הבא.

אצלם מתבטא העונג הגדול ביותר, כאשר הם מעמיקים להבין ולדעת ולהשכיל איזה ראשון קשה ולהסביר אחרון, מחכמי חדורות שהשאירו לנו את תורתם שלא התיישנה על אף שעברו דורות רבים, ומי שמתמצן להיכלה של תורה באלפי ההיכלות, יראה הכול לראות, עד כמה זוהרות העינים כל מוצא שלל רב, לאחר שהגיע ודד לסוף כותנתו של ראשון זה או אחרון שתנד־תם עומדת לעד ושפתותיהם דובבות בקבר, גם אחרי מאות בשנים, מאז הוגלו ולא ידוע לתחום הנשיה, ולאחר ולא משנה לאיזה עדה הוא שייך כי אם לדור הגדול שחכמי המזרח או המערב מעור־בים בו. כולם כאחד שוחים בקלות באותו זרם של מים חיים, ויש רבים וטובים המזכים את הרבים, לחזוק ולהוציא לאור אותם ספרי חידושים שנצ־חם לא ישכח מזרעם לא יסוף.

כמה דמעות אושר זולגות מן העינים המאירות כאשר רואים ושומעים את תינוקות של בית רבן חוזרים על אותם מקורות חיים ומאירים עיניהם כזוהר הרקיע, איזה מן עונג זה שאין לו דומה ואין לו מחיר, כי הרי זו המטרה שאליה חותרים כל הימים.

אם נרצה לדעת איזה מסירות נפש היא חלקם של שומרי תורה ומצות, לא צריך לפשפש, הרי אלה מעשים שבכל יום ויום מתגלגלים בכל מקום שאנו נכנסים.

* *
*

אם נרצה לדעת בכל זאת, מהיכן ידוק זה חי? אמת שאין לנו תשובה שיש בה לספק את הסקר־נות, בין הדברים נספר את הכמות הצנועים, שאי־נו משקיעים את כספם בקרנות חסכון ואינם צריכים לדאוג ל"חיתו עיסקא" אפילו למחדרין מן המחדרין, כי אם משקיעים במקום שנושא פירות בעולם הבא. אלה הם בעלי הקרנות שמע־ניקים ביד מרבה הלוואות ארוכות וקצרות לכל מי שנזקק, אם לפרנסת ביתו, והם עושים זאת מבלי לבקש שכר בעולם הזה כי אם בהשקעה שהיא משתלמת בעולם הבא.

ומי יודע להעריך עמדה זו תמיד, על אחת כמה כאשר אדם עומד בימים ריקות וצרוך להכניס לחופה את בנו או בתו, משימה קדושה שהיא למעלה מכחו של כל אדם, על אחת כמה וכמה מכחו של אדם היושב באהלה של תורה, ושוב אין אנו רוצים להזכיר שמות, לא רק מפני עינא בישא שכמותם עלולים להזיק, ויותר מזה למלא רצונם של העושים צדקה בכל עת ובכל מקום.

הירעה קצרה להעלות על הכתב את כל אותם גילויים נאדרים בקודש, כפי שמתגלים בכל מקום, כל אחד לפי כוחותיו ולפי יכולתו, כל אחד בת־חומו. וגל נקפח את זכותם של המעלמים והנסת־רים שהם צדיקי הדור, המונגלגלים בכל מקום ומאירים את החיים לאלפי משפחות. כל אלה יעמדו על הברכה מפי יושב במרומים, הרואה ואינו נראה. זו אחת מן הזכויות הגדולות שזכה שולם בכל דור ובכל מקום, ואין לנו מספיק למלא את הדיסדון ולזכות אותם באלפי התודות שאנו חייבים כלפי אותן כנובות, שבזכותן ניצלו משפ־חות רבות מהתמוטטות אם היו נקקים לחסדי מנהל הבנק, שעמו הם קשורים, ולעתים, אם לא מיד, מכניסים את ידם לכיס הזולת ומקבלים מהם רבית דרבית שהיא מתקרבת לריבית קצוצה, ואנו אומרים זאת לא לקסדר, כי זו מלאכתם ובוראי עדשים זאת על פי כל כללי "היתר עיסקא".

* *
*

הדברים נאמרו לא לצאת ידי חובה ולא כדי להעלות על נס אותם צדיקים נסתרים, שעל אף רצונם הם אינם יכולים להסתיר את עצמם, מפני שמרובים צדקי ענך. את שמותיהם לא תמצא בכותרות שיש להן גם רודפים אחריהן, גם אם הן אינן מוסיפות להם כבוד. הם מעדיפים להיות שייכים לאותה חברה שרודפת אחרי הצדקה ולא אחרי הכותרות, חוקפים לעצמם פירות למעלה ולא למטה.

ועוד הדברים. ארוכים ורחבים מני ים, אותם גילויים. מופלאים שבהם נתעשר דורנו בתקופתנו מתחדשו דברים שלא היו ידועים כל כך, כמו המפר־לים שבזכותם משמנים בעל פה, פרקי משניות דפי נגרא וכדומה, זכות שאין לה שיעור. וכל אותם מעשי חסד שמבצעים בין אדם לחבר, שהיא מצוה חביבה דוקא על אלה שהם מקיימים תרי"ג מצוות גם בין אדם למקום ואינם מחזיקים טובה לעצמם כל אחד לפי סגולותיו, הכל בכוונה לשם שמים ובכך זכו להנחיל את שרשרת הדורות ההולכת ומתמשכת מימות מעמד הר סיני עד היום.

ואין לנו כף זכות גדולה יותר מכל אלו, בבואנו לעמוד לדין, ואנו מתחננים בפניו, הטה ה' אוזנך שמע, פקח עיניך וראה שוממותינו, ומבקשים: שמעה וסלחה, הקשיבה ואל תאחר.

יצחק מתתיהו טננבוים

ברכנו בדעות ישרות

"יש מצוות שתפילה על תבינו מהני, ואפילו אם תבינו אינו מבקש שיתפלל עבורו שיחזור לעבודת השם, מועיל ומהני. על־כן יש חיוב לכל מי שהוא, להתפלל שעושי רשעה יחזרו בתשובה. ואולי יש לכוון כן בתפלת ימלוך [מהאים ומאזור בתשובה", יזכו "שהתפילות יהי' נתקבל לרצון". ומה יהודי אינו עושה שתפילותיו בימים הנוראים יתקבלו לרצון לפני אדון כל.

בעמדנו בתפילה, בתחינה ובבקשה לפני שוכן־מרומים שומע־שוועה, אבא, אחי ורעי, אל נשכח ואף נזכור את אחינו בני ישראל התועים, עצם מעצמנו ובשר מבשרנו, ש"ישי־גו דעות ישרות לעבוד את השם יתברך בכל לבב". נזכור ולא נשכח, כי התפילה היא: "וכל 'הרשעה' כולה כעשן תכלה" — 'רשעה' תכלה ולא רשעים יכלו. "יתמו חטאים — ולא חוט־אים".

נזכור ואף נמרר, על אחינו בני ישראל, ישובי הארץ הזאת ויושבי ארצות הגולה, שאין להם "דעות ישרות לעבוד את השם יתברך בכל לבב". אין להם — לא מפני שהיה להם 'דעות ישרות' ופרשו מהן, אלא שנולדו הרחוק־הרחק מהדעות הישרות, אל תוך עולם של דעות כוזבות, או שנישבו אל סערות רוחות רעות.

מזכור ונסיף דמעה, על אחינו בני ישראל, קרובים ורחוקים, ידידים וירבים, על שלא ידעו כי יהודים המה, ושליהודים יש דעות ישרות, שונות מכל עם ומובדלות מכל לשון.

אם היתה לנו הזכות לבוא לאוי־עולם של דעות ישרות, ואם משמיא זיכו אותנו להיוולד ולגדול, להתחנך ולהשתלם, בבתיהם ובחצרו־תיהם של תורה ישרה ושל דעות ישרות, לפ־חות, נזכור בתפילותינו, כי שאר כל היהודים, בכל מקום שהם ובכל מקומות מושבותיהם, י' : זכו למה שזכינו אנו. ומגיע להם שנבכה על ס־רגולם, ושנתפלל עבורם שיזכו גם הם במהרה "לעבוד את השם יתברך בכל לבב".

פוסק הדורות, רבי עקיבא איגר זי"ע, קבע הלכה־למעשה שהמתפללים "שעושי רשעה יחזרו בתשובה", יזכו "שהתפילות יהי' נתקבל לרצון". ומה יהודי אינו עושה שתפילותיו בימים הנוראים יתקבלו לרצון לפני אדון כל.

* *
*

חיים עמנו עד היום הזה שרידי־שרידים מאחים בני ישראל אשר אבותיהם ואבות־אבותי־הם ישבו מאות בשנים בחבלי אירופה, עד שעלו עליהם הרחק הבולשביקי והכורת הנאצי, שטרפו בהם, השטיפו מהם מיליונים, ועשו את היבשת האירופאית, האדומה מדמי יהודים והאפורה מע־שן כבשני־מוות, כמצולה שאין בה יהודים.

אירופה נחצתה לשתי מחציות בסדם ששפו אותה גייסותיה של גרמניה הנאצית. אירופה התיכונה והמזרחית נתקה מהעולם היהודי וירדה למחתרת, כשנפלה שדודה, מבחינה יהודית, ב"מהפכת פבראר", לפני כובש רוחני וכובש פיזי כאחת. לנין הפך את רוסיה מקיס־רות צארית, אכזרית ומציקה, לרפובליקה כפרנית, הרודפת יהודים על דתם ועל דעתם. אחריו קם סטאלין, הרחק אשר כבש ארצות וכפה עליהן את "ברית המועצות". רוסיה הי־תה למדינה הגדולה בעולם, כשהיא שולטת ב־50% של יבשת אירופה וב־40% מיבשת אסיה.

בימי ברית המועצות הקומוניסטית נרצחו מיליוני יהודים, בדיכוי תחת מגפי המשטר, בשירות הקומוניזם, ובדרפות הדת בהסגר ברזל. מהם שהוגלו לסיביר לעבודות־עולם וממנה לא שבו; מהם שנרצחו במרתפי העי־נויים של הק.ג.ב., ומהם שנעלמו ועקבותיהם לא נודעו. כבר אז נמחצה יהדות רוסיה וגרו־רותיה הקומוניסטיות מבחינה יהודית. הני־תוק המוחלט מאחיהם יהודי העולם החופשי מעבר למסך ברזל, הוליד שני דורות: דור אחד אשר לא ידע את דתו, ודור הבא אחריו אשר לא יודע את עמו.

מי, כמה ואילו יהודים, נשארו לפליטה יהודית, באותה ארץ אשר במרחביה היו מיל־יוני יהודים, בערים, בכפרים ובעיירות?!

* *
*

אם טרם מלאה סאתה של יהדות רוסיה הגדולה, המכילה את כל ארצות ועמי מזרח אירו־פה, כאוקראינה הענקית, מולדוביה, רוסיה הלבנה, הארצות הבאלטיות והאסיאתיות, היא לקתה בכפליים, עם כיבושן של ארצות מרכז ומערב אירופה, ארצות הבלקן וקצה אפריקה, על ידי הנאצים, שטיאטאו אותן כמעט כליל מיהודים ויהדות.

עם תום מלחמת העולם השניה, מצאו גם פולין והונגריה, ליטא ולטביה, מזרח גרמניה ועוד, את עצמן משועבדות לאכזריות הקומו־ניסטית ולמרותו של הקרמלין במוסקבה.

כמה יהודים, מכחמשה עשר מיליון יהודים שחיו במרכז היהודי הגדול בעולם, מאז מלוד מת העולם הראשונה ועד סיומה של מלחמת העולם השניה? איזו יהדות נותרה מהשרידים — אלה אשר במזרח, הכבושים פיזית ורוחנית תחת משטר קומוניסטי אכזר, המרצה ומשסף כל זכר יהודי; ואלה אשר במערב, שחלקם הגדול אבד זהות יהודית, או נטמע כליל בין האומות?

ההתאוששות הרוחנית של מיעוט קטן בעולם היהודי שנותר לאחר החורבן — היא נס ופלא, קרן־אור בחשכה, ברכת־שמים בקל־לה האיומה. אבל העולם היהודי בכלל היה שומם ומשותם. עולם יהודי של דעות כוד־בות. כה היה גורלו, כך נגזר עליו.

אילו יהודים נשארו? — רבנו של עולם! ואלה הם יהודי־של־מקום, ואלה הם אחינו בני ישראל. ועליהם עלינו להתפלל בכל לב.

* *
*

כיום הזה, כאשר נפתחו שערי חבר העמים שהרכיבו את בית המועצות של רוסיה הקומוניסטית, ומתן להציץ אל ארצות־גזירה אלו — הלב מסרב להאמין והמוח אינו מסוגל להעלות על דעתו, איזה עולם יהודי חי, פעל ועשה בתבל־יבשת־זו, כשהיה במלואו ובתפארתו.

מיליונים רבים של יהודים, חיו שם עד שנת תר"פ־א. ואילו המשיכו וחייהם היהודיים לגדול ולפרוח — גם תחת מירדותיהם ונגישותיהם של הצארים הרוסיים — הרי שפניה של היהדות כולה היו שונים. ואילו המשיכו החיים היהודיים לפרות ולרבות, להתנשא ולהתפשט, בכל הארצות האירופאיות שנרמ־סו תחת מגפיו של היסלר ימ"ש — הרי שה־עולם היהודי היה שונה לגמרי. אבל כך גזרה ההשגחה העליונה, ובמופלא מאתנו איננו דורשים.

אך, אם יש לך, רבונו־של־עולם, יהודי אחד בפינה של עיר אוקראינית, בכפר נידח ובעיירה שכוחה במולדוביה, בגאליציה, בליטא, אשר שומר שבת כהבנתו; ואם יש לך יהודי בקצוות רוסיה הסיבירית, שעודנו אומר קדיש, כהבר־תו; ואם באיזה שהוא אתר מן האתרים, מאלה שהיו רתוקים מעבר למסך הברזל שבעים שנה ויותר, מתגלים לפתע נכדים ונכדות מבני־עמך המוכנים לשוב ליהדות של דעות ישרות — היש לך, שוכן־מרום רחום וחנון, מתנות יפות מאלו?! היש סניגורים טובים מאלה?!

מיליונים רבים הלכו באש ובמים; מיליונים רבים סבעו ביום־מצולה שכרוה ורודפיהם; מיליונים רבים נטמעו בלארכות והתבוללו בלאראון, בין העמים אשר בתוכם שכנו, נתר־קים ובתוקים מאחיהם; מיליונים לא סיפרו לצאצאיהם כי בני־יהודים המה, כי בהעלמת יהודתם וחישבו להצילם ממות ומשיעבוד — מיליונים היו ואינם!

— — — ובכל זאת שמך לא שכחנו!

* *
*

אם נשארו יהודים, כפי ששרדו מאלף ואחת מיתות משונות — מיתות־נוף ומיתות־נשמה — הרי שכל אחד ואחד מהם שווה עולם מלא. ואם לא כולם בעלי דעות ישרות — אין זאת מפני שהתשובה דעמם בידיעין, ולא משום שחדלו להאמין בבורא עולם, ולא מפני שכפרו בדת ישראל, אלא תינוקות הם! תינוקות שהדעות הכוזבות כבשו אותם לא בחזקם ולא באשמתם.

ועלינו, על כל אחד ואחד אשר ה' קורא, להתבונן תחילה עד כמה יקר בעיני ה' יהודי אשר ניצל משמד רוחני ומשמד פיזי. להרהר ולשים על לב: מדוע אנו נותרנו, ואילו דורינו במזרח אירופה ודורינו במערבה — אלה ואלה נאבדו ונעלמו, ואילו אנו, משום־מה, נותרנו בחיים. ולא בחיים־סתם — כי אם בחיים פיזיים ובחיים רוחניים. ולאחר העיון ושימת הלב עלינו להתפלל על אחינו, התמימים והישרים, ההגונים והטובים, שיזכו לשוב לד־עות הישרות במהרה.

יהודי בוכה ביום הדין. כיצד אפשר לכבוש דמעות של "ונתנה תוקף"?!

יהודי כובש מעיין דמעותיו בכל השנה. כל יהודי ונימי הדמעות המעורדים אותו לבכות. לכל יהודי — בקשותיו וצרוכותיו. כל יהודי — בנפשו יביא לחמו. כל יהודי — בריביתו ומשפחתו. אבל לכל יהודי יש אחים יהודים רבים, יהודים שהם במהותם יהודים טובים, יהודים אשר לא יהא בהם נידח, אך עכשיו ולפי־שעה, טרם נושעו בדעות ישרות, כמונו, כמו אלה אשר נולדו — בלא לדעת סוד אוצר הנשמות והשתלשלותו בעולם הזה — אל חצרות בית ה'.

הבה נתפלל עליהם:

— — — אבינו שבשמים. בניך היהודים רוצים להיות יהודים טובים. כולם, עד אחד הם, מבקשים חסות־קדשך עליהם. אלא שאי־נם יודעים איך. הערה עליהם רוח־תשובה, רוח דעה וראיה, רוח עצה וגבורה, וראה — כי עמך הגוי הגדול הזה! תן להם דעות ישרות וראה אילו יהודים טובים יש לך בעולמך!

א. מרגלית

אל שער המלך

ואנחנו נקראנו לבוא אל המלך
זה שלושים יום,
ויושט לנו המלך את שרביט
הזהב
ונקרב אליו ונבוא עד הלום.

* * *

ובעת הזאת לא החרש נחריש
ותחננינו ועתירתנו עדים,
לעשות רצון איש ואיש
ולהימלט בית המלך עם כל
היהודים.

זמי יתן ונשא חן בעיני אדונינו
המלך
ונהיה טובים בעיניו,
לתת את שאלתנו ולעשות את בקשתנו
בכל קראנו אליו.

* * *

ונגיד את עמנו ואת מולדתנו
למען יעמדו לימיננו לזכות,
ונפשוט את בגדינו הצואים
מעלינו
ונלבש כולנו מלכות.

ונפשנו בשאלתנו ועמנו בבק־
שתנו:
כל אויביו וקמיו יצמית,
ויביאנו המלך מכל חדריו
אל החצר ה פ נ י מ י ת.

* * *

וימשוך עלינו חוט חינו וחסדיו
ויראנו עושר כבוד מלכותו,
ומשתה יעשה לכל עבדיו
בהראותם יקר תפארת גדלתו.

* * *

ויכתבנו לחיים טובים ולשלום
וגם החתימה ייטיב,
ונגילה בישועתו, כי כתב שנכתב
ונחתום בטבעת המלך
אין להשיב.

מרדכי גרליץ

"למה תוקעין ומריעין? — כדי לערבב את השטן". (ראש־השנה טז.)

עם חלוש ורפה־אונים, קרוץ מחר מר, ממובל מבשר ומדם; עם של בני אדם, אשר יחדם מעפר וסופם לעפר; עם של בריות קלות, רכות ועגו מות, אשר כל חיותן תלויה על בלימה — נשלח לשדה הקרב לחזיר־המ־ערכה.

כנגד מי? מיקוד האוייב האורב לו מעבר לקו־האש? מהי מידת כוחו ועוצמתו של השדא, מעברו השני של המיתרס? — השטן! השטן וחיילותיו! הסטרא אחרא כולה!

זוועה! פחדים נוראים!

הידעתם, שטן זה מיהו ומהו?! כלום יש לכם מושגמה בעצמ־תו? הלא אין הוא איזה־ברנש של עצמות ובשר, שהיום כאן ומחר בקבר; הוא אינו קרוץ מחומר ואינו מורכב מבשר־ודם; הוא אי־נו זקוק לשלוש ארוחות ביום, כדי להחזיק את רמ"ח איבריו שלא יבלו; אף שינה אינה חסרה לו, כדי שמוחו לא ישתבש; והוא אי־נו אמור לפנות את מקומו, לאחר שבעים־שמונים שנה, לבא אחריו — — —

מכיל הוא, הלא, אוצר בלום של כוח־על; מדובר, הרי, בעוצמה מלאכית, עלי־סבעית, חצובה מעולמות עליונים; אין הוא מוג־בל בגבולות של חומר ושל זמן; שנוחיו — כשנות עולם ויותר; וגם הנשק הקטלני ביותר, אינו מדבר אליו בכלל.

גיוואלד! מי יתייצב לפני בר־ענק?! — — —

אך אין ברירה. העם יוצא למ־לחמת. מי מדבר על שיוויון־כו־חות?! מי חולם על עליונות אסט־רטגית?! מי תומה בכלל בכללים ובאמנות־קרב?! יוצאים למלח־מה, כי אין ברירה. זוהי פקודה, מלמעלה, ופקודה חייבים למל־אות!

כן, הוא מצויד בנשק, העם הזה. לא, הוא לא יוצא בידים ריקות לחלוטין. יש לו משהו, אי־זה כלי־נשק קטן, המוצמד בדיוק, ובהתאמה מאמת, הוא ישלוף אותו ויעשה בו שימוש — — —

בסך־הכל שופר! קרן־איל חלולה! זה הכל! עם הנשק הזה, יוצא הוא להתמודד כנגד אותו כוח־עליון על־טבעי — — —

לא יאומן, אך זו המציאות! הוא, החלוש, הדפה, העומד בקר־שי על רגליו, הולך לערבב את השטן, באמצעות אותה קרן חלו־לה. ממש, לא יאומן!

אמנם, מגליאת, מכל היא העובדה, כי זה לו אלפים בשנים, בהן יוצא הוא, שנה־שנה באותו היום, לאותו הקרב; לאותה מער־כה — וחוזר מהם מנצח, עטור הדר־נצחון ותהילה.

הוא מנצח. זו עובדה. שהרי אלמלא אותו נצחון, החוזר על עצמו שנה־שנה — כבר מזמן־מז־מן, לא היה העם הזה קיים; מזה עידן ועידנים, שכחו היה מלב; אפילו זכר קל ממנו, לא משתמר היה על גוויל דברי־הימים.

* *
*

עומד לו השטן בזמנו־של־עולם, מתייצב בראש מזרח לפני כס־המש־פט העליון, שוקר כמרל את צבאו האדיר, את המון חיילותיו, כחול הים לרוב, וממתין במתנתא לאות־הפתיחה. סביב לו, אין־ספור של מלאכי־שחת מאוייטים, מכתיבים אותו בהערצה, משאים על בביתם מודים אמיתיים, מטעמים מאוי־מים של תאוות ותענוגות, של משעים חדומות — ושאר דברים שהתעד יפה להם.

הוא אינו סורח, אפילו, להביא עמו נשק לחזית. הדבר נראה בעי־ניו כמגוחך. אין הוא זקוק להרבה מאמץ. די לו להסיל את הדרים הללו בלבד, כמות שהן, על ראשו של אותו עם קטן וחל, רפה ודבה, חסל. ומי מה? לנשק הוא זקוק?! לסילים?! לתותחים?! — מי הם — ומי הוא?! מאיזה חומר קרו־צים הם — ומאיזה חומר קרוץ הוא?! באמת, הבל אפילו על הגיוס הנרחב שערך בין חיילותיו. הבל על משאבי הכוח הללו. הבל על האנרגיה. לשם מה יש בכלל צורך בכל אלו?! — — —

הוא עצמו אינו יודע מה היה לו אשתקד. הוא יצא משם המום, מבולבל, משהו השתבש מאז בזכ־רונו, ולא נהיר לו, מדוע וכיצד מצא את עצמו בסופו של דבר מובס ונסוג. העידבוב, האנדרולד־מוסיה והבילבול, שנשתררו אז, אשתקד בזמן הזה, אינם מניחים להיזכר האיך נפל הפור והאיך נתחפכו הקערות על פיהן — אך, בעצם, אין זה חשוב כלל. עתה הוא הרי בטוח בנצחונו ללא ספק, ומה לו להתייגע בזכרונות ישנים.

— — —

מנגד, מעבר־מזה, ניצב מחנה סהור וצח, מלא זיו ומפיק נוגה, של סגיגורים. מלאכי רחמים הב־אים ללמד זכות על ישראל, בת־קוה לסכור את פיו של הצר־הצורר הלז, אשר הגיע הלום לערוך מער־כה. אבל מה?! כמה הם — וכמה הוא?! איזה צבא להם — ואיזה צבא לו?! מי נותן בכלל סיכוי?! — — —

השעון מתקתק והמועד מתק־רב ובא. המאמנים מוצגים ומכור־נים, כסאות המשפט מוצבים, הכל מוכן להינתן האות.

לדעת משקיפים, הוכרעה כבר המערכה עוד בטרם החלה — — —

התוצאות? ברורות וידועות מר־אש. איש לא יהמר על אפשרות אחרת — — —

חושך, ענן וערפל — — —

* *
*

ופתאום, מבלי לדעת מאין זה בא, פילחה את הדממה יללה איומה.

"אוי!" — נבעת השטן — "אוי! שאמה אדירה שכזאת! מנין היא באה?!"

ופתאום — יבבה. גניחה. יללה.

ובבית־הכנסת למטה, אצל התיבה הרעועה, ניצב לו אחד חלוש, קרוץ מחומר, מבשר ומ־דם, עוטה קיסל צח ומעוטף בט־לית, וביד רועדת אחזו הוא בנשק — — — בשופר; בקרן האיל החלולה.

לא, אין הוא נלחם בגופו, כי אם ברוחו; את רוחו מקרבו, נושף הוא אל תוך השופר; רוח יהודית כפ־שוטה — — —

רוח פורצת ועולה, בקולה של אותה שאגה נוראה — — —

"אוי!" — מתפתל השטן על עומדו, עוד מעט ויקרוס תחתיו.

"אוי!" — צוחה הוא מגבוה ברוחתיך — "זה הלא משהו נו־ראי!"

"נורא נוראות!" — מצוחה הוא ככרוכיא ומתחיל להתבלבל — "איזו רוח רוחנית פורצת שם מתוך הקרן הלזו?! איזה הבל יד־קד יוצא ממנה?! אוי! אני נשדף — — — !"

מלאכי־החבלה שמסביבו, משרתיו עושי־רצונו, מתחילים כבר לסגת. למכה כזו כלל לא התכוננו. הוא, השטן, הלא הב־טיח להם הרים וגבעות; נדר להם נדרים ונשבע להם שבועות, על נצחון מוחץ, על מכה ניצחת, על מחיקה סוטאליה, ועל חיסול מוחלט. הוא הרי הבטיח להם בהן־צדק, כי זו הפעם האחרונה שהוא מתבונן בכלל לגייס אותם לאותה מסרה. יותר לא תצטרכו לבוא. הפעם זה סופי! — הוא הצהיר — — —

"מי פילל ומי מילל? מי האמין ומי שיער? כזה כזה! כזו עוצמה! כזו השבת מלחמה שערה!" — — —

עוד רגע, המחנה השחור כולו נפוץ לכל עבר.

גם השטן עצמו, מזנק אחריהם, ומדדה כשיכור בדרך חזור — — —

זהו! העסק אבוד! שוב הפסיד במערכה! שוב נחל כשלון חרוץ!

— — —

* *
*

אכן, מופיעים קלושים כאלו, רמ"ח איברים ושס"ה גידים יהודיים, אינם בכלל נשא להתמודדות. מי הם לעומתו?!

אבל, קורטוב אחד של רוח יהודית; טיפ־טיפה של "מדיליה נפח", היוצא מקרבו של יהודי, כזו הנשפת אל תוך חללו של השופר — דיה והותר, כדי לער־בב את השטן על כל חיילותיו, ולהפיצם לכל רוח בבהלה גדולה; באימה, ביראה, בחרדה ובעידבר־ביה — — —

"דיפוצו אויביך" — פשוטו כמ־שמעו!

האמת! אשרי העם יודעי תרועה!

— — —

רש"י וגדולי נושאי כליו בהוצאה ייחודית של החומש ומפרשיו

אין עוד מפרש שכל כך הרבה גדולים וחכמים נמשכו לפרש את דבריו ולדרוש לעומק כוונתו כמו רש"י, אדון המפרשים ומאיר עיני ישראל, אשר בלי פירושיו לא היינו יכולים לפתוח חומש או גמרא.

זה למעלה מתשע מאות שנה מתאמצים דורות של תלמידי חכמים לרדת לסוף דעתו של מי שהעניק לדורות את המפתח לשערי התורה שבכתב ושבעל פה. כגדול המורים השכיל רש"י להגיע אל לבם של גדולי תנולים ושל פשוטי העם גם יחד. ילד ביאורי"ו חוזר הביתה כולו כעוס מדברי רבן של ישראל, של כל אחד ואחד מישראל, כשבשבילו חדבריס כל כך בהירים ושמחים. ולעומתו, עקי הדורות שמימי רש"י ועד ימינו, ראשונים ואחרונים, עומדים באימה בפני כל אות מדבריו ומשתדלים לפענח את צפנותיו חובקי העולם.

רש"י על התורה עוסק ב"פשוטו של מקראי", אך גם ההגדרה הזאת לכשעצמה היא יש עמוק. כבר ראשונים כרמביין, החזקוני ועוד, שנשאו ונתנו בהרחבה בפירושו של רש"י על התורה, פקחו את עיני הבאים אחריהם להבין שגם אם דברי הרב הם כספר הפתוח לכל אחד מישראל — הם נשארים תחומים לאלה המבקשים להבין את הגימוקים הדקים שבדקים שביסוד כל מילה ואות שבדבריו, את עומק הקושי שבא לפתור, את הצורך שלו לפרש סתומים שלכאורה מוגמים מאליהם, את הטעמים לבחירת אותם פירושים משיפעת מקור רות חדיל ששיבר בפירושו כעומדים במיבחן דרך הפשט, ואת המשמעות אשר מעבר לדבר העליון של הסבריו המדוקדקים ושל סיגנון הקבוקי שלו.

מאות פירושים כבר נכתבו עד היום במאמץ הדורות להתעדר עם הבנת פירוש רש"י לתורה. רב המורים לימד את כל הדורות כיצד ללמוד תורה, והוא אכן הביא לכך שכל תלמיד מצליח שייי, ונושאי כליו. הם רצו להעמיד לרשות הלומד חומש עם עיקרי המפרשים. על כך נמצא בחומש הזה כמובן מאליו גם את תרגום אונקלוס, שגם אם היה דורות רבים לפני רש"י אפשר לראות בו את רבו המובהק של רש"י, המתייחס אליו גם כשאינו מזכירו בפירוש והמתחשב תמיד בדרך פירושו; ואת פירושי הרמביין ואור החיים, ששניהם עוסקים הרבה בפירוש רש"י, ושגם בהם ונקטו שגי אות דפוס רבות ונוספו להם מראי מקומות.

המפעל שהתחיל לפני כמה שנים בהוצאה של שני כרכי "ויקרא" על פי המתכונת הזאת, נסתיים תוך זמן קצר להפתעת בסידרה מרהיבה של ייב כרכים מדשים, שגם קנקנם החיצוני נאה הוא.

תבל שהמרילים, העומדים מאחורי החישג המרשים של "מפעל התורה המפורשת" — ואשר אחרי המאמץ הגדול מעדיפים להסתתר בצילה של ענוה יתירה, כשבקושי אפשר להבחין באותיות הקטנות של שני השמות היחידים המוכרים שם בכלל, של היזום הרב מרדכי קלאר והעורך האחראי א.ר. קרשבסקי — אינם מגלים לנו את אמות המידה שאימצו בבחירתם. לא שיש מקום לבוא בטענות על עצם הבחירה — אלא ששותריו הצמאים של פירוש רש"י לתורה, שהתצאה זו בלי ספק נעדה בשבילם, אינם באים על מלוא תאוו תם.

מה שאין הם עושים בשער ההוצאה, עושים הם בפירסום הצנוע המבשר על החופעה. שם הם מסבירים שאת גבולות מספר הפירושים ואת בחירתם קבע בהתייעצות עם גדולי תורה ומחוכים, הוראים ברשימת הפירושים הנכללים בחוברת את הזאת את עיקר פירושו של רש"י.

כשרואים את ההוצאה, שלמרות הסדר הנקי והקריא, ועל אף החלוקה המורתבת לשנים עשר כרכים שנותן לחזיק כל אחד מהם ביד בלי להזכיר מכובד המשא, חיבה הדפסה באותיות קטנות ובצפיפות מידבית, לא קשה להבין שאי אפשר היה להגדיל את היריעה.

אף על פי כן, כשרואים מה ניתן לעשות במפעל חלוצי כזה, מתעורר הרצון לשאול, למשל, אם לא משקלה הכללתם של לפחות כמה מגדולי מפרשי רש"י — חיבורים כ"עמר נקא" לרבינו עובדיה מברטנורא; הי"משיח אלמים", לרבי יהודה ברבי שלמה כלץ מגדולי ספרד, שכתב לפני למעלה מחמש־מאות שנה, והזא ובן דורו הצעיר ממנו, בעל ספר הזכרון, היו מהראשונים שקמו לחבר חיבור מיוחד על פירוש רש"י לתורה; או הי"דברי דודי", חיבורו הנרחב של בעל הטי"ז. גם אלה ספרי יסוד בהבנת רש"י של עמקי הדורות. ואפשר היה להוסיף גם את "באר יצחק" לרבי יצחק הורוויץ, רבה של יערוסלב, שספרו שחיבורו נסתיים בשנת תרל"ב אמנם אינו שייך מבחינת הזמן לאלה שנבחרו, אך שונותמתו גדולה בהסברה בהירה ועקרונית של כמעט כל קטע בדברי רש"י.

ההערה האחרונה, שניתן להניח שיש לה תשובות משכנעות ושמבקר אחר היה ממילא מחליף בה לפחות אחדות ממישאלותיה, אינה באה לחסר כחוא זה מהשבח, שהעומדים מאחורי ההוצאה החדשה זכאים בהחלט למלוא תופיים ממנו. היא רק מעידה על החשק שהדוגמה מעוררת לעוד ועוד משפע הטוב הזה.

יוסף לביא

ניוונים בהלכה בעניני אורח חיים

זכה דורינו לשמע מיוחד של ספרים חדשים, כאשר מדפי הספרים מתמלאים מיום אל יום בכרכים נוספים בכל מקצועות התורה והיהדות. יש בין ספרים אלו שיש בהם יחידות מיוחדת, יש אשר ההיקף שבהם שוהה לב, יש אשר הבחירות בהוצאת הדב־ריס משמחות לב, הקורא, ויש אשר ישרות הסברא וחדות ללב מבין, המעיין בין בתרי הספר.

כמדומה שהסיר שלפנינו "עיר־נים בהלכה" התעטר בשלושה עט־רות אלו גם יחד, זכה המחבר הר־עיר הרהייב ר' שלמה זלמן שמעיה שליטי"א לשלב היקף נפלא עם בהי־רות מאירת עינים, כאשר הסברא הישרה מאירה מכל צד ופינה.

הצגה הסוקה על תוכן הענינים הנלה לנו אופק נרחב, המתפשט לכל רוחב שי"ע אורח־חיים, כאר־שד ארבעים ותשע סימני הספר שבערים כחוט השני החל מבירור השיטות בצורת הנתת הפרשיות הנפגלין, ומשם לבירורים מענני ברכות ותפילה וקיש והלכות סע־דה, בירורים נפלאים בהלכות שבת החמורים, עד לבירורים מקיפים בענני פסח וחוכות, ותוכה, ומורים.

בהרצאת דברים שוטפת ובהיר־רה מכניס המחבר את הקורא לתוך עבני הסוגיא, תוך כדי הבאת דברי הראשונים והקדמונים בחיקף מר־הים, כאשר המחבר לא חגיח ידו מלמשש בכל ספרי הראשונים וה־אחרונים חידתים הנמוגים, עד לספרי מחברי זמנינו, ולהעלות מהן מרגליות טובות, ובביטוי הזך מושך את הקורא בקן קולמו־סו אל שרשי הענין, מברר ומטעה מרחיב ומפרש, עד שהדברים מאיר־רים ושמחים כתחיתנם מסיני.

ענינים רחבים ועמוקים, כענין מצות צריכות כוונה, כוונה בתפי־לה, חיוב משים בתפילה, גדרי תוכ־פת שבת והלכות קידוש והבדלה, אכילה וטעימה לפני קיום מצוה, ערבות במצות ושומע כעונה, בדי־קת חמץ וכו', לצד נשאים אקטר־אלים ומעניינים, כענין סלסול פי־אות בשבת, הדלקת הנרות במקום מואר בחשמל, סיפול רפואי בשבת אצל רופא שאינו שותיים, קידוש ביוחכיים, נטילת לולב בירושלים כל ז', הדפסת הנתנת ספרי תנ"ך אי על חביבה, ועד כהנה רבות. מתבהירים ומתרחבים במלוא היקף פס, בטון נקלא ומיחוד, שיש בו טעם וקנים.

מפתח הערכים שבסוף הספר על כאלף! ערכין מגלה קצת את זוהר־קף המפלא שבין דפי הספר, ופותח את שעריו לכל מבקש עיון בהלכה.

ואכן, מכנני החסכמות מגדולי הדור המעטרים את הספר מלאים ותפעלות עמוקה מהמחבר וספרו, מדגישים כי כבר פקיע בשאמריו המצוינים אשר ראו אור במשך השנים בקובץ "בית אהרן וישר־אל", ואשר זכו לתפוצה רבה ול־התעניינות מיוחדת אצל לומדי התורה וחכמיה.

זכמה קהילת קרלין־סטולין המתגלגלת ברמה תחת נשאותו של כ"ק אדמו"ר מקרלין־סטולין שליט"א, להיות אכסניה של תורה לעמבר הספר, אשר נמנה בין חמיכי מוסדותיה, ובין טובי לומדי הכולל המצוין "בית אולמנא דרבינו יוחד נרי שברמות בעזה"ק ירושלים, ומ־כון "בית אהרן וישראל" שליד המוסדות המפוארים זכה לצרף ספר זה אל מדף ספרו הרואים ומאירים אור עולם.

אין ספק כי ספר זה מרוחה תרומה חשובה לכל מעיין בהלכה ומחקר נבכיה, וכל מבקשי הלכה ברורה יגילו וישמחו לאור ספר זה, אשר יסייעו להם סיעוי שיש בו ממש בעבודת הקודש.

מצערך לפרי המסכימים תמ־ברכים את המחבר שליט"א, שיזי־כה להמשיך בדרך קודש זו, בעמלה של תורה הכלכון הלכותה, ובעיה רבים יהנו לאור תורתו.

פ. הלוי

הכרת המחשב

"עיון המחשבים" נפל על כרעם ביום בהיר. הם — המחשבים, נחתו לצידי כעבמי"ם. פזל־תי לעברם, דעדתי מצילם. "בסודם — לא תבוא נפשי". החלטתי נחושה, "ובקהלם — לא תחד כבודי".

אם עברתי עשרות שנות חיים ללא מכשיר זה, יעברו עלי בע"ה עוד עשרות שנות חיים ככה, החידוש הסכנולוגי הזה, מי צריך לו??

בהשתאות, הבטתי בילדים הרכים ובנוער, כיצד אצבעותיהם מרצדות בהמהירות על פני הכפתורים, ועל פני המסך מתגלה כל מה שהם מבקשים. "הלומד ילד למה הוא דומה?" — ההרהרתי. זה — הצבעתי עליו בבעותה, לא בשבילי!

כמה שמחתי לכל הפתגמים השלילליים על המחשב: מחשב — אמרו — הוא מוח שבו נכון, צהלו כרעי בקרבי. מחשב — זה ממש מכשף, אמרו אבות ואמהות, ואני הסכמתי עמהם בכל לב, מבלי מבלי דעת.

"בואי ונסי" ניסו הדרדקים לקרב אותי אליו, אבל אני לא העזתי לגעת בכפתורים אשר נראו לי כרחים סיגים, "זה לא נושך" צחקו מפחדי, אבל זה לא עזר!

***

ופתאום זה הגיע! למרות הלחשושים, ש"יום פקודה קרוב" וכולם כולל "עם המחים", יצטר־כו לדעת על המחשב, דחקנו זאת לתת מודע, ושקדנו על שמרנו. עד שהשמרים החלו להסוס, ומשדר החינוך, חיב לעבוד קודש מחשבים.

למדנו איינשטיין, למדנו חלונות, והנה חדר דש הזה נראה לי כשן, הכל כל־כך ידוע, וידע מ"הפוך בה והפוך בה".

לפני רשימת מושגים בהכרת המחשב, ויחד נגלה כמה הוא מוכר וידוע.

מסך — האם ב"תפילה קרום התפילה" לרבי אליעלך מליזנסק, אין אנו אומרים: "הסד מעלינו כל המסכים המבדילים בינינו לביונך, אבינו שבשמים"?

האם בשפת הקודש שלנו, ולא רק בשפת הלוגו, אין את המושג "מסך מבדיל" ו"מסכי הלב"?

מחשב — המשנה בפרקי אבות "הוי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה".

יש במחשב: "תכנית חלונות" האם זה חדש לנו? בשחרית של יום א' לר"ה יש פיוט לפני "קדושה" שמתחיל במלים: "דגלי החיות", ושם נאמר: "ישם בימין יש חלונות"... פעמים פתר חות ופעמים צפונות... וכשיחפוץ רחום לשעות ולענות יגזור ויפתחו אותן החלונות"...

ומה עם פתח לנו שער ודלת וחלון?.

פקודות המחשב — האם הן לא מזכירות את מה שה' אותנו פקד וציוה?

ויש: פקודה רגילה ופקודה מעומעמת ופקו־דה מיוחדת ויש: מצוות ומשפטים חוקים. ומה עם המושג תיבות שיחה? מילות התפילות הריהן תיבות, והתפילה עצמה הרי היא שיחה, בינינו לבין קונינו.

ויש: תיבת טקסט להוספת מידע, ויש תיבות טקסט רבות שהן תפילות ובקשות ואם הן נאמרות מקבלים את המידע הישר ממרומים.

תפריט עזרה — כדי למצאו יש ללחוץ על כפתור מסוים, האם הוא לא אותו כפתור שדירי קטן גדול בגופנו, אשר מלא בחדרים ועליות, וכמה שלוחצים עליו יותר, באה יותר מהר העזרה משמיים כמובן.

הכרטיסת הממוחשבת ולוח הבקרה מוכנים כל השנה, אבל בפרט בימים אלו. "בבקרת רועה עדרו" ו"יעברון לפניך כבני מרון".

הכפתורים הם מרובים. אם יהא לנו ידע מוקדם נדע על מה ללחוץ, מזכיר משהו?

יש כפתור למחיקת טקסט, יש כפתור חרטה למחיקת פעולה אחרונה, יש כפתור לישור פיסקה, יש כפתור לשנוי רוחב, וכפתור היצור מחיצה. ואם עדיין לא מזכיר לאר"מי, הרי לפנינו שלבי ההזהה בתשובה: מחיקת העבר, חרטה על הפעולות האחרונות, ישור אורחותינו חדר־כינו, שינוי דרכינו, ואם לא — המשיך המחו־צה...

***

כמה צדק החסיד חיים, שכל המיכשור הטכ־נולוגי אינו בא, אלא להראות למחנו הדל, הצדיק אמצעיים ויזואליים ומוחשיים להבין את המשנה: "עין רואה ואזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים".

והלואי, ונזכה לפחוד כל חיינו, מלחוץ על הכפתורים הלא נכונים, ונשים על מסך ליבנו, רק תכנות לישור אורחותינו, ויהיו כתותינו לעשות אך ורק נחת רוח ליוצרינו.

בברכת "בואו חשבון"
יוכבד ארזון

תשובה

קיצור חובת הלבבות שער התשובה

מהות התשובה

התקנת האדם לעבודתו יתברך אחרי יציאתו ממנה וחטאו בה. בגלל:

א. חוסר ידיעת רצונו יתב' (הלכה).
ב. חוסר ידיעת גדלותו וחזקתו יתברך.
ג. שיצרו התגבר על שכלו.
ד. שהתחבר לחברים רעים שקלקלוהו.
ה. שהסיח דעתו ממנו יתב'.

הגורם לתשובה:

א. שידע בבירור שעשה מעשה עבירה ולחסור אליו.
ב. שידע שהמעשה שעשה הוא רע ומכוער.
ג. שידע שה' לא שוכח ויענישנו אפי' לאחר שנים.
ד. שהאפשרות היתירה לתיקון שגיאותיו היא התשובה.
ה. יחשוב כמה טובות עשה לו ה' והוא שילם רעה תחת זה.
ו. יחשב המסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה.

אופן ההתעוררות לתשובה

א. מתוך כח ההתבוננות בטוב ה', כאלפי הטו־בות שעשה.
ב. כשדואה כמה רשעים סובלים ושבעוה"ז אין יתרון.
ג. כשמגיע אליו תוכחה מספר מוסר או מאיש מוסר.
ד. בעשרת ימי תשובה ליבו יוחל בקרבו מאימת המשפט.
ה. זקן שקרבו ימיו למות וחש לעתידו וירא מיה"ד.
ו. אם בא לו מנגע השי"ת ונופל יסורין בגוף ובנפש.

הראשונה המעולה, השנית פחותה ממנה, וכן השלישית והרביעית. החמישית פחותה מהם וה־שישית הנרועה שבכולם.

מפסידי התשובה

א. שלא ברור לו הנרמים לתשובה שהזכרנו.
ב. שהוא עבר הרבה על העבירה עד שנעשית לו כהיתר.
ג. שהוא חוזר על החטא שוב לאחר שהשלים תנאי התשובה.
ד. שהוא דחוה את התשובה לזמן מאוחר יותר לאחרית ימיו.
ה. שהוא חוזר בתשובה רק על חלק מעוונותיו וממשיך לעבור על השאר.

עיקרי התשובה

א. חרטה על העונות שעשה.
ב. עזיבת החטא מכאן והלאה.
ג. וידוי ובקשת סליחה על העבירות.
ד. קבלה שלא לשוב לכסלה עוד.
1. חרטה מוכיחה שהחטא נעשה מאוס.
2. עזיבה מוכיחה שהוא נאמן בשכר ועונש.
3. וידוי מוכיח שיש לו הכנעה מפניו יתב'.
4. קבלה מוכיחה שהוא יודע ומבין חומרת מעשהו.

תנאי החרטה

א. היראה מענוש הבורא על עוונותיו.
ב. ישבור את לבו ויכנע לפני ה'.
ג. ישנה את מלבושיו ויראה סימנים של חרטה.
ד. יבכה יצעק ויתאבל.

תנאי העזיבה

א. שיפרוש מכל מה שהקב"ה אסר.
ב. שיפרוש מהדברים המוחרים העלולים להביא לאיסור.
ג. שיגיע לכך שאם יזדמן לו באותו מקום יפרוש ממנו.
ד. שיעזוב כ"כ מתוך יאוש עד שלא יעלה על לבו לחטוא.
ה. יעזוב הספיקות בדין ובמעשה.

תנאי הווידוי

א. הודאה על עוונותיו ויהיה מרובים בלבו.
ב. לזכור תמיד את חטאיו כמ"ש "וחטאתי נגד תמיד".
ג. להתחנן ולהתפלל לה' שיחוננו אותו.
ד. יסרוק להזהיר בליא לא לעבוד כמוהו.

תנאי הקבלה

א. לשקול תענוג מהיר וכלה לתענוג מאחר וקיים בלי סדוה.
ב. לשקול הצעד המהיר והפוסק לצערו תמידי בלי הפסק.
ג. לזכור שמותו קרב ועדיין לא מלא חובתו ליוצרו.
ד. שיתבונן בתקופת שלא עבד את ה' ובכ"ז ה' הטיב לו.
ה. יתבונן בגדולת מי שהמרה אותו ויתוף בנפ־שו.

חלקי התשובה

א. השב מחמת שלא מצא דרך לעבירה ומתחרט בלבו אבל אם יזדמן לו לעשות העבירה שוב יחטא אינה בגדר תשובה כלל.
ב. השב בלבו ומלחם תמיד: נגד היצר אלא שנפשו רוצה תמיד להטחזו לדרך הרע ופעם תגבתו ופעם ינצחנה אינה תשובה שלימה ולא יסלח לו.
ג. אדם שגבר על תאוותו וחטאתו לנגדו תמיד והכיר מדולת מי שהמרה בו. תשובה זו מכיון שיש לו השפעה מעשית על החוטא ראוי שיסלח לו.

תשבץ / מס' 257

ראש השנה

מאת **אבינועם שולב**

בין הפותרים נכונה יוגרלו פרסים. על הפתרונות להגיע למערכת תוך שבוע. את הפתרונות יש לשלוח על גבי התרשים המודפס בעתון. המען למשלוח הפתרונות: "המודיע" — תשבץ מס' 257, ת.ד. 1306, ירושלים 91012.

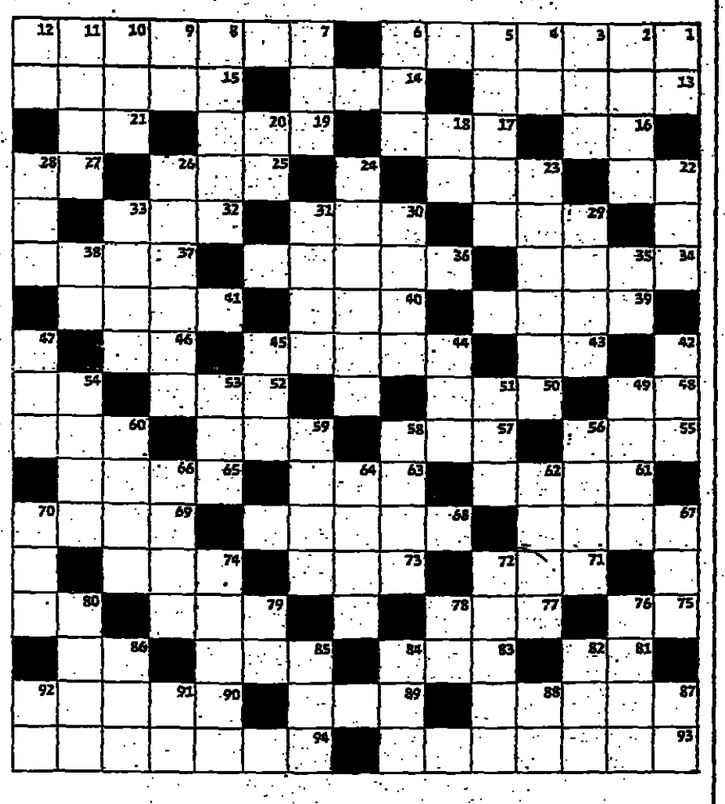

מאונך:
1. בגדודים, בָּפֶף; 7. משמות הזוג; 13. קטע תפילה שמוסיפים בשמונה עשרה בעשי"ת; 14. פזר, הפיץ; 15. מסמי הקטורת; 16. מזיק; 17. עיר בשוויץ; 19. עץ יער מחסני גדל; 21. מנוחה; 22. שאין לו ערך רב; 23. צרה, אסון; 25. פגם; 27. מאס; 29. מקום מעבר צר בין הרים; 30. אחד המזלות; 32. קטטה; 34. בטוי, הגה; 36. התרחשות; 37. מהסימנים המהוגים בליל ראש השנה; 39. בלוני אפשרי, בבצר; 40. מדינה בדרום אמריקה; 41. פרק מתפילת ראש השנה; 43. קינה, אבל; 44. קול שופר מרוסק; 46. קדומת לשם משפחה הולנדית; 48. בבר, לבדש; 50. תשובה; 52. נחלש, נע; 54. שאינו מתוק; 55. הדיחה, שטף; 57. לאיזה מקום?; 59. קילל; 60. התאוונן, התלונן; 61. ללא ספק; 63. בשלו תוקעים בשופר; 65. חמרי, גופני; 67. מאוזן; 68. תפילה המהוגה בראש השנה אחר מנחה; 69. מתפילות החג; 71. כנוי ליעקב אבינו בתפילת החג; 73. תרשים גאוגרפי; 74. מדינה באסיה; 75. כלי הקשה; 77. צמח בשם; 79. כסוי קדמי שחוגרים על הבגדים; 80. בת קול; 81. סד; 83. חומר האדמה; 85. מין פרח בצבע אדום; 86. כסיס; 87. משלושת הדברים שמעבירים את רוע הגזרה (כתיב מלא); 89. הפך נחלים צלולים לעכורים; 90. ברכת העברה בחגים; 93. כנוי ליום הולדת העולם; 94. קטע מתפילה מוסף שנאמר על סדר התקיעות.

מאונך:
1. ולל, לגלג; 2. שנה, טעה; 3. מדת אורך המהוגה באנגליה; 4. לחם שמים; 5. כמו 37 מאונך; 6. כלי נגינה; 7. פחד; 8. סדור התפילות לחג; 9. מוגה, זהר; 10. סימן להתברך בשנה מתוקה; 11. ילד צעיר; 12. כסופים; 18. רשע; 20. גבוה; 22. כמו 37 מאונך; 23. כינוי לחודש תשרי; 24. כמו 94 מאונך; 26. כמו 13 מאונך; 28. שרף של עץ בשם; 29. צורר שמי הנשמים יודדים בו; 30. קרן איל; 31. רופף, חלש; 33. תואר כבוד לאצילים באירופה; 35. שָׂר; 38. אותר תרבות; 42. משכבת המינים; 44. תואר כבוד לחכמי המשנה; 45. יופי; 47. כנוי לשופר; 49. דחוק, לחוץ; 51. זרע הכתישה במכתש; 53. שאף, נכסף; 54. בחוש בבין; 56. כמו 87 מאונך; 58. מי שנתבע לדין; 59. הזוב השמן של הכבשה; 60. כמו 37 מאונך; 62. כנוי לאברהם אבינו בתפילת ר"ה; 64. מנגני הנור; 66. אבן קשה וחזקה ביותר; 67. דבר נכון ותאמן; 70. זכר, העלה על דעתו לטובה; 72. יחיד, חברו; 74. מליץ טוב; 76. מין חרק מפופף; 78. עלה בספר; 79. נרגן ומצוב; 80. נמל התעופה הבינלאומי בלונדון; 82. משכבות המינים; 84. שָׁנָה, תרדמה; 85. פיחות, קלות דעת; 86. תמך, סעד; 87. משקה עממי; 88. בית הבליעה; 91. סימן מוסיקלי; 92. מלדה.

פתרון התשבץ מס' 255

בהגרלה שנערכה בין פותרי תשבץ מס' 255 זכו:

1. שמחה ברקוביץ — תל אביב
2. אמתר מרקסון — אשדוד
3. משפ' גליקסון — חצור הגלילית
4. משפ' גינרשטיין — תל אביב
5. חנה פרייא — אשדוד

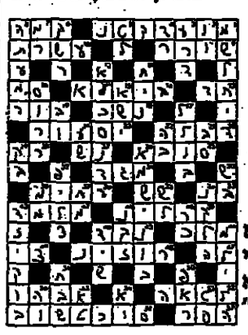

הפרסים: ספרים — מתנת רשת חנויות הספרים "סופר ספר" — ש. בלוטניק, חזון איש 23, בני ברק. "היכל הספר" — א. רובינשטיין, רבי עקיבא 98, בני ברק. "אוצר הספרים" — בלוטניק, שד' פיטסבורג 44, אשדוד. הודעות ישלחו לזוכים.

ברכת כתיבה וחתימה טובה לכל הפותרים

עיריית בני-ברק

תחל שנה וברכותיה

בפרוס השנה החדשה,
משגרים אנו מלא תופנים ברכות
לתושבי עירנו היקרים.
הברכה אחת היא,
לעומדים בראש הקהילות,
אבות העיר, ראשיה ואלופיה,
מרנן ורבנן, אדמוריים,
ראשי ישיבות וצדיקי הדור.
מי יתן ותשנה הבאה עלינו לטובה
תחדש עירנו כמשר נעוריה.
ותצא לדרך חדשה ומבטיחה.
כיאה לעיר ואם בישראל,
בלב אחד, עם הבנה,
התחשבות ואורך רוח,
תצלח דרכינו המשותפת
ורק כך תשנו את המצב.

כתיבה וחתימה טובה

בנאמנות
עמוס מר־חיים
יו"ר הועדה הקדואה

בני ברק עיר הפנים לעתיד

כחום היום

עת המה מנרתיקת
ניתקה,
ואד עלה
מבקעי אדמה,
שדיגי הנפן
מעולפי עוללות
בחומה,

*

צללים נעים
בין עפאים,
צל דרדף צל,
כרפאים נדמית עיר
לעייפה.

*

בתי האבן יוקדים
נחבאים
בצל קורות גגותיהם

ממעל, כמריפה
בעלי כנף
פרשם אברה.

*

גביעי פרחים
צרובי פנים
מבטם ערגה,
כאבק פורח
מתעופרים אבקני פריחותם.

*

שעון הזול מרה בשורא
עת חומה נאספת,
והאדם,
אינו בדין, ופיהו בסלע,
בזעות אפו
חי.

מ. בנזימן

קובץ "לב אריה"

שנה בלבד עברה מאז הוגייסד כולל אברכים "שנפארת ירמיה" על שמו של הרה"ק רבי ירמיה מאופלא בנו של מייסד שושלת אמשינוב רבי יעקב זאב זצק"ל, וכבר ראוים את פרי עמלם של האבר־כים השוקדים יום יום בשמחת בית וגן בירושלים.

בקובץ שלפנינו מלבד חדשיה מאברכי הכולל וגדולי התורה בפרסום ראשון כפוקק הדור מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, הגריח מליקובסקי זצ"ל, הגרי"י פקרסקי זצ"ל, ויבלחט"א הגרב"ש שנאור־סון ר"י טשיבין, הגרי"ד אלטר ר"י גור ויפה, הגרי"י טולנר ר"י. באמסוורפען ועד ועד. ישנם גלויים חדשים ומסמכים מרים מתגה"ק מאופלא ואד־מו"רי וורקי־אמשינוב לדורותיהם.

בתחילת הקובץ מובאים דברי קודש מאדמו"רי אמשינוב, מכתב מרי בפרסום ראשון ששלח הר־ה"ק מאופלא לבנו ר' לייבל קאלש זצ"ל, הערות על משניות מכתי"ב בפרסום ראשון של בעל הישבבו מיהודהי מלובלין.

הקובץ מתחלק לשלשה חלקים, ומדורים "דברות קודש" "ענף עץ אבות" מכתבי תורה מהה"ק זצ"ל "זובב שמני שמים". "מבי מדרשא" "ישר עץ הדר", חידושים שנתחדשו בכולל ואברכים בפרק לולב המוזל ומדור "לב הארי" תולדות חייו של רבי לייבל קאלש שעיש נקרא המכון "לב אריה" ששם לעצמו מטרה לפרסם את דברות הקודש של אדמו"רי ורקי־אמשי־נב — אופלא, וכן מסמכים רבים מאד מימיהם מכתב מיוחד במינו של בעל היאמרי אמת" זצוקי"ל מגר לתומנתו של ר' לייבל קאלש, מכתבים בפרסום רא־שון מאדמו"רי לובלין. דדיו של ר' לייבל, והרחיק ר' מאיר מאמשינוב, בלוי ותמונות מירות של משפחתו הענוה של ר' לייבל ועוד.

בפתח הדבר לקובץ כתובים ראשי המכון כי בזמן הקרוב טכה לברך על המוגמר בקשר לדברי תורתם ושיחותיהם של אדמו"רי אמשינוב ורקא ואופלא, שרי לייבל בשנותיו האחרונות התעורר רעוד אחרים לעסוק בכך.

לב אריה והכולל לאברכים תפארת ירמיה עומד בראש המכון נכדו של הרה"ק מאופלא, הרה"צ ר' שרגא פייבש זלמנוב שלא חוסך שום מאמץ עיים לגדיל תורה ולהאדירה ולהגביה עיי תורה ומעשים טובים את זכר אבותיו הקדושים לבית אופלא ורקי.

ש. ויבסר

מליץ יושר

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע בראש השנה

מאת: אהרן פרלוב

יום תרועה

[illegible]

אאמו"ר (הרה"ק רבי יחיד משה מסשורטקוב) זי"ע ציס"ע זלה"ה סיפר בר"ה אחר הקידוש בלילה מהה"צ מברדיטשוב זצלל"ה שהיה רגיל תמיד בר"ה להמליץ טוב על ישראל, ואמר, רבש"ע כל המון של ישראל נכנס כלו לצדקך. כי מה עושה הישראל כשיש לו פרנסה ברוחה, הוא מגדל בנים לת"ת, מחזר לעונג שבת, פותח ידו לצדקה וכדומה. וכל עיקר ההוצאות של איש יהודי נכנסים רק עבור מצות ה', ומדע לא חושיע את ישראל. כן סיפר אאמו"ר זצלל"ה מהה"צ מברדיטשוב זצלל"ה.

תפארת ישראל (משורטקוב)
מועדים, ע' קצ"א טו"ב

*

בכל ראש השנה טרם שפתח הי"קדושת לוי" זי"ע השמונה עשרה היה אומר בקול רם ותינוק נפלא ונעים. דרי מעלה עם דרי מטה יפחדון וירעדון מאימת שמך. דרי תהום עם דרי שאול ירעשון וירגזון מאימת דינך. אבל צדיקים ממקום בן עדן יתנו ויזמרו לשמך. לכן אני לוי יצחק מברדיטשוב באתי לפניך בתפלתי ובקשתי מה לך אצל ישראל דבר. צו ונעמיך ונרסטו. אל בני ישראל. אומה. צו ונעמיך ואנסטו. אל בני ישראל. צו. ונעמיך ובעיסטו. את בני ישראל. כה תברכו. ונעמיך הייסטו בענטשין. את בני ישראל. איבער דעם פרעג איך דיך. מה לך אצל ישראל. הלא

המתקת הדינים

מרן הרה"ק מרזין זי"ע וכל בני הק' אמרו, דרכם בקודש היה לדבר ולספר מהה"ק מברדיטשוב שוב זי"ע מראש השנה עד אחרי שמחת תורה, שכן כשמשתוחים מהברדיטשובער רב מביאים להמתקת הדינים.

כ"ק אדמו"ר מבוהוש זצוק"ל
כתבי חסידים הראשונים (ירושלים תשל"ג)
עמוד ב' אות ט' [ועיין בספר "עד ישראל"
— חו"ן — ח"ב, ע' ק"ט,
שאדמו"ר מסאדיגורא זי"ע אמר בה"ל:
"דיו להחיר שם העיר ברדיטשוב
בכדי לזכות להמתקת הדינים
(אפי' בשלא מדברים ממנו זי"ע)
והביא ראיה לדבריו ממשנה
במס' יומא (כח.) אמר להם הממונה
(לכהנים) צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה
(של קרבן התמיד של שחרית, שכן
השחיטה פסולה בלילה) וכו'
מותמא בן שמואל אומר, האיר פני
כל המזרח? עד שבתברון?
(דהוא סובר שאין שוחטים את התמיד
עד שהרואה אומר שהאיר פני כל
המזרח, ולכן שאל הממונה אם האיר
כבר פני כל המזרח? והאם כבר הגיע האור
עד הברון?) וברוחשלמי אמרו
שמה ששאלו "עד שבתברון" לא היתה
כוונתם אלא לזכור ישיבי הברון, ללמוד
להזכיר זכות אבות הקבורים בחברון.
הרי דבהזכרת רק מקום קבורתם
די בזה לעורר את זכותם".]

יש לך כמה כשדים פרסיים ישמעאלים מדינים. מה לך אצל ישראל. אלא מאי מה זיך בעדינעך זיין תביבין ישראל שנקראו בנים למקום. ברוך אתה וכו'.

הרה"ח ר' משה חיים קליינמן ז"ל
עבודת לוי, דף מ"ט טו"ד

*

ידוע שהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע כשנכנס בראש השנה לביהמ"ד והסתובב כמה הצעדים בראשי הקודש מיד נפלו כל הקהל לארץ בבכיות ותחנונים עד אין לשער.

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זצוק"ל
ישראל סבא, ח"ג מנחת אב תשכ"ה,
ע' כ"ז טו"ב

*

פעם בראש השנה ביטי מלחמת נאפוליון עם רוסיה, היה עז רצונו של הרה"ק מבארדיטשוב זצ"ל שדווקא תפול במלחמה, והיה אומר: "בשעת הקיעת שופר נראה מי יצחד". כשהגיע זמן התקיעה, הלך הרה"ק בשמחה הרבה עם האבוב סביב בתו, והלך כל כך בהתלהבות בשמחה יחים ורגלים על הארץ לתקוע בשופר, וכשהחל תוקע לא היה יכול לתקוע, – והיה נוטל שופר אחר ולא עלתה בידו, נטל את השופר השני ולא הצליח, וכן הלאה, עד שכבר נטל לידיו את כל השופרות לתקוע ולא הצליח. עתה נטל את השופר שבא לידו תחילה ואמר: "רבונו של עולם, רצונך שניקולאי ועוד עולים כמותו יתקעו בשופר, או שר־צונך שלוי יצחק מברדיטשוב יתקע בשופר"... ואז זרק את השופר שבידו על השולחן ואמר: "אם רצונך כך, הריני נותן השופר שהעכ"ם יתקע". ומיד לקח השופר והחל תוקע בו סדר... (שמעתי מפי נכדו הרב שמואל מאיר הולנדר).

תרה"ח רבי נח בר וינטריב ז"ל
בישישים חכמה, ע' רפ"ג אות ג'

*

הרב ר' לוי יצחק מבארדיטשוב זללה"ה זי"ע אמר פעם אחת בר"ח קדם תפלת מוסף רבש"ע איני חושק איני רוצה לכל תענוני העה"ז ואפילו איני מואה להנן עדן שלך וגם אין אני יראא מן הגיהנום שלך כי אם אתה תגזר עלי להיות בגיהנום יהיה נחשב בעיני כמו גן עדן שעל ידי נעשה רצונך אבל לדבר הזה אני חושק בכל לבבי ומבקש מאתך שיתגדל ויתקדש שמיה רבה.

לקוטים יקרים (מכון "משכנות יעקב", חוסיני סקווירא) ע' ס"ז אות א'

*

מספרים מהרב הק' מברדיטשוב, שפעם אחת בראש השנה התקין עצמו לתקיעת שופר, ידד וסבל, עלה ולבש קיטל ונתעטף טלית, אמר ד' פעמים למנצח והקול ענה אחריו, קרא מאמרי זוהר, נטל השופר בידו ושהה שעה אחת. כל הקהל עומד ברתת ובזיע, מתן ומזמן לברכות ולתקיעות, אבל אין ברכה ואין תקיעות.

רבותי, פותח ואומר הרבי מברדיטשוב, למטה אצל הפתח יושב אדם משראל שהיה כל ימיו שבוי בין הגויים ואין הוא יודע להתפלל, משראה כל הקהל מתפללים, נתקנא בהם קנאה גדולה, התחיל בוכה ושופך לבו לפני אביו שבשמים, וכך אמר בבכיה: אב הרחמים, אתה יודע כל תפילה זכה מקודה וכוונתה, ואני אני יודע אלא כ"ב אותיות שבאלף בית, אומר לפניך אלף, בית, גמל, דלת, ואתה ברחמיך הרבים צרף אותן לרחמים ותפילה. עכשיו, מסיים הרה"ק מברדיטשוב, יושב הקב"ה ועוסק בצירופי אותיות שיצאו מפיו של אותו צדיק הצריכים להסתדן.

זרוש טוב (משורטקוב)
כי תשא ותרצ"ט, ע' ל"ג טו"ב

*

במוסף דר"ה בסוף זכרונות בפסוקי ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר הלך וקראת וגו'. ובבואו אל הפסוק ונאמר וחכרתי אני את בריתי אותך בימי נעורך והקימותי לך ברית עולם. ונאמר אמר בזה הלשון בגיגון נעים ויפה ותנועה מיוחדת מתוקה מרבש (י"א בנו הרה"ק מו"ה ישראל מפיקוב אמר כן) דער טאטע זכרונו לברכה האט מיר דער ציילט. א מאל איז צו איהם ביקומען א יודינע מיט אנדיס גיוויין. האט ער זיא גיפרעגט פאר וואס וויינסט דאס. האט איהם געגעפערט דער קאפף טיט מיר זייער וויא. האט ער איר גיזאגט אז דאס וועסט וויינען וועט דיך דער קאפף נאך ערגער וויא מאהן. האט זיא איהם געגעפערט וואס אזוי זאל איך נישט וויינען. עס גייען אזעלכע פארכטיגע טעג איך איך האב איין איינציג קינד. האב איך מורא טאטער וועט ער נישט זוכה בדין זיין. האט איך דער טאטע זכרונו לברכה געגעפערט א טאטע האט רחמנות אויף זיין קינד ובפרט אויף אזא טייער קינד אזוי ווא איך פסוק שטייט הכן, קיד־לי אפרים אם ילד שעשועים וגו' רחם ארחמנו נאום ה'.

הרה"ח ר' משה חיים קליינמן ז"ל
עבודת לוי, דף מ"ט טו"ד

*

מסופר על הרה"ק בעל קדושת לוי זי"ע שבערן פעם ברחוב שמע אשה אחת מאחלת לחברתה שנה טובה. והיא עמדה כגדה מובהתי שהשנה תהא שנה טובה כי בבית המדרש בשעת התפלה היו יללות כאלו שאף לב האבר של רצון היה נכפף לרחמן ובהדאי שאבינו שבשמים שמע לקול צעקתינו. ויקץ הרה"ק לביהמ"ד ופתח כדרכו בקדש בתליאת יקר השמעת רבש"ע מה שהנאשה אמרה שאף רוצד היה מתמלא רחמים וכו'.

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זצוק"ל
דעוא דעוין פר' מצבים תשל"ז
(ר"ח, גליון נ"ז — תשנ"א, ע' 3)

*

דיבר בפ"ק בר"ה: ובש"ע ס' רבוא אותיות ותורה הם ס' רבוא נשמות ישראל. ראה כי כשהתורה שלמה אסור למחוק מהם אות, מה שאין כן אם התורה מחולקת לחומשים לבדם אז אין איסור למחוק משום לא תוסיפון כן לה' אלקיכם. וכמו כן בשהם באותיות גמורה אין שום קיימור יכול לשלוט בהם.

הרה"ח ר' משה חיים קליינמן ז"ל
עבודת לוי, דף נ' טו"ב

*

רחמנא אמר תקעו

זוהי וזו"ז הרה"ק מסאדיגורא זצ"ל, היה דרכו לדבר בראש השנה מהה"ק מבארדיטשוב זצ"ל, שבסתנו יומתקו הדינים. ושאל פעם אחת, מה עשה הרה"ק מבא"ד כשנפל ר"ה בשבת ברוב ההשתוקקות שלו, וטיפרו לפני שמנהגו היה להתחיל בעבודת הקודש לפנות בוקר, ומרוב יגיעה ועבודה נם פ"א קמעא על מטתו לפני התפילה, ואמר שרוצה לזקוע אף ששבת היום, כי הוי ב"ד מוסמך ראשון לזקוע, ומה הרב אלפס תקע בשבת. (כאמור במלחמות ה' לרמב"ן רש"י פ"ד דר"ה), רכל הענין הוא רק משום מיזה דרבנן, ומה אני ב"ד מוסמך, וחששו החסידים פן יעשה למעשה ויתקע, אך לבסוף לא תקע, ואמר, שב־דבריהם מעלתו שלמעלה בשמים תקע. וכשתוקעין למעלה אז בודאי הכל טוב.

ואני אמרתי, כי עיקר פעולת השופר הוא עם התבל היוצא מן הפה, והשופר פעל עם זה התבל שאמר שיתקע, וכיוון בזה כל הכונות, ופעל בזה כמו עם השופר עצמו.

ומיפר שכשהרה"ק מרזין זצ"ל ישב במאסר, ישבו באותו בית סוהר גם בני הרה"ק מסלאוויטא, וחודיקום היו סמוכים זה לזה, והיו מדברים ביני־הם מאחורי הכתלים, והלשינו אותם על זה, אז הפריד ביניהם, ברחוק ניכר, ובר"ה לא הניחו להכניס אצלם בעל תוקע, רק נתנו להם שופר שהם בעצמם יתקע. בני הרה"ק מסלאוויטא תקעו בעצמם, אך הרה"ק מרזין לא היה יכול לתקוע ולקח הסידור בידו אותו השופר בידו השניה וכיון הכונות, ואמר תקיעה וכו'. מהא כפנין דבני הר־ה"ק מבארדיטשוב הנ"ל, הניחו שבו בידו וכתבו־ו הוא פעל שלמעלה בשמים תקעו, הוא היה המקרא ולמעלה תקעו בשופר, ובזה היתה הפעולה טובה, כי למעלה אין שום חשש ממסכים המבדילים ובודאי הכל טוב.

וכעי"ן פירש הרה"ק הרי"ז מאמיפאלי זצ"ל את תנא (ר"ה סז.) למה תוקעין, דתנא אמר תקעו, והקשה מה קושיית הגמ' הכי לא יהיה דרתנא אמר תקעו ואל"כ מה התירוץ. ומיושב דקושיית הגמ' היא למה תוקעין, למה צריכין לפעולה, השופר, הלא יכולים בכוחם עצמות ובאמיתה. ותקיעות לפעול הכל, ומתרצין דתנא אמר תקעו, הייני שפעולת המצוה ע"י השופר חזק הוא, וזה נצרך כדי שהשי"ת יראה עליו אף שאינם ראויים. וזהו כי חזק לישראל משפט לאלוקי יעקב (תהלים פא, ה). שבעבור ישראל לתקוע בשופר בכדי חזק שאין מעמו יודע, כדי שיהיו ראויים ע"י לעורר ורחמים בעת משפט אף אם לא יהיו ראויים.

ברכת משה (מאשקאן)
ראש השנה, ע' ע"ב טו"א

ויקבלו כולם את עול מלכותך

יצחק אנגל

אני לדודי ודודי לי

עבודת הקודש של היחיד בימים אלו, הוא המאמץ המוגבר להתרומם מות ההתעלות כעל לחיי השיגרה והר־תולין. נקודת הפתיחה היא — "אני לדודי" רצון ומחשבה לשפר את המע־שים ולתקן את המדות; השתוקקות וכסופים לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכ־לו. המשכה — חשבון נפש מדוקדק המביא בעקבותיו תשובה גמורה, חר־טה מלאה על העבר וקבלה איתנה לעתיד.

התשובה במהותה הפנימית היא בעצם פעולה של דיבוק ודיקוק, המטה־רת את הנפש של האדם ומעלה אותו לדרגות נעלות, ספירות גבוהות של דביקות וקירוב אל ה'. ותוצאותיה, הגמול הנשפע לאוהבי שמו וחפצים בו — "דודי לי" רוח טהרה ממרום, שפע חן וחסד אהבה ורחמים.

זוחלים ורועדים מאימת דינך

ברם יחד עם זה יש לעורר את מדת היראה פחד ה' ומהרר באונו. ובפרט בימים אלו כאשר מלך במשפט יעמיד ארץ וכל בני עולם יעבדו לפניו ככני מרון. דבר זה מחייב אותנו בשירוד המערכת הרגילה; בבקורת עקבית של מעשיו והתנהגותנו, לעורר את היר־אה אשר בלעדה לא תתכן שום התקר־מות בעבודת הקודש.

והרי ידוע שגדולי הצדיקים אשר גם בכל ימות השנה, נהרו מכל נדנד של עון ומכל צל של איסור, כמה חלו ורעדו בימים אלו ק"י אנו יתמי דיתמי, כמה צריכים אני לחפש ולפשפש במע־שיני. יש להקדיש, בימים אלו, זמן מוגבר לעיון והעמקה בספרי מוסר וחסידות המשבר"ים לב האדם ומעור־רים אותו לתשובה. ואכן עצם הרצון והמאמץ להגיל את היראה ותיקון מגולה מיוחדת בה לזכות לסיעתא דשמיא רבה כמו שאמרו: "פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם.

עצה טובה לסתימות פי המקטרג

הוו בתוהם הפרש, ומהי העבודה בתוהם הכלל, במה נוכל לסתום פיות משטינינו ומקטרגינו ולזכות בדין?

התשובה: על ידי עין טובה, לראות את מעלת חברנו, לחתור ולחפש תדיר את הצד הטוב שבו. זהו הבסיס לאהבת חברים לדביקות יתר ולאחדות מושל־מת. "כי הנה יודע־קובע בעל "מאור ושמש", תלמידו המהבק"ם הי"ינעם אלימלך" — אשר ציקר גדול מעיקרי ושרשי העבודה, ופתח התשובה הוא, להתאחד ולהתקשר בעבותות אהבת חברים, להביט בחבירו במעלותיו ועי־בדת כוראו... ועל ידי זה נכסיף ומתאוה להדמות אליו במעשים הטובים, ושוב אל ה' בכל לבבך". זאת ועוד מוסיף הוא: "גם על ידי מדה זו, אשר אין אדם שם לב לקצור יד חבריו במצוות וב־מעשים טובים, לשבח אותם עבורם ולא יחדוש רק טובתם ויתרון עבודתם — על ידי זה אין כוח להמשפיע לקטרג עליהם, כמאמר הכתוב (הושע ד' י"ז) חבור עצבים אפרים הנח לו" שביאורו: שאפילו הם עובדי ע"ז ואין ביניהם פירוד לבבות, הם שוקטים ומנים באין שטן ופגע הנשי"ת מתנהג עם ישראל ברחמיו ומעביר על הפשעים (פר' נר־בים בתחילת הפר', ועי"ש מה שמאריך בזה)

סגולת האחדות יקרה ונפלאה היא אפילו לצוברי רצונו ח"ו וכל שכן למבקשי ה' הנדרים לדבוק ומתאמ־צים לעשות רצונו. באהבה ובאחדות טמון שרש העבודה ופתח התשובה, להתבונן במעלת הזולת ולחמוד ממע־שיו הטובים, לסתום פי המקטרג ולד־כות למחילת עונות ורחמים בימי הדין. סגולה זו היא לדורות עולם — "כי את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה — שאפילו כל הדורות הבאים הנבטה להם דבר זה, לעבור את כל האלות ושלא ידע להם... על ידי התאחדות והתחברות.

הכרת הטוב

[illegible]

האכזבה מהציונות וההנהגה החילונית

גם המצב הבטחוני הקשה בארץ מביא רבים לידי הרהורי תשובה. הפקרות יהודים לידי פורעים ומחב־לים על ידי שלטון השמאל אשר ידיד לדיומא התנתנו ביותר. הציונות שהתיצבה לפתור את בעית האנטי־שמיות, כלל לא השיבה את יעודה. אדרבה עם הקמת המדינה החילונית גברה השנאה לישראל וביחוד זו של שכנינו מקרוב. העם הישוב בציון מגיע אט אט אל המסקנה כי בכח הזודע לא מושע, עד אשר לא נכיר בטיבות הא־מיתיות למצבנו ובחביעות שיש עלינו מצד ההנהגה העלינה. יחור ויחור יהודים מבינים כיום שיש לפנות אל מקורות היהדות ושם לחפש את הפתר־ון של שנאת עולם לעם עולם.

הברית הנצחית שבין הקב"ה לעם ישראל אם בחוקותי תלכו

אכן ליהודים האמונים על תורת ה' חיים על פיה הדברים ברורים. התנאים ל"ותתי שלום בארץ, ושכבתם ואין מחריד וגו'" הם גלויים ומפורשים: "אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמ־רו ועשיתם אותם" (ויקרא כו' ג'־ו') והיי הברית הנצחית שבינינו להקב"ה שבה מבטחת לנו הארץ בשלמותה ובשל־ותה. הדברים חוזרים ונשנים בתורה ובנביאים עשרות פעמים. הברית הזאת היא לשעה ולדורות: "ה' אלוקינו כרת עמנו בריה בחורב, לא את אבותינו כרת ה' את הברית כי אתנו אנחנו אלה פה היום (דברים ה' ג') ובכנס הצוואה במעמד האחרון של משה רבינו אדון הנביאים עם כל ישראל וחור הדבר ביתר הדגשה ובחידושים רבה. אתם נצבים היום כולכם... למען הקים אר־תך היום לו לעם והוא יהיה לך לאלו־קים כאשר דבר לך וכאשר נשבע לא־בותיך... ולא אותכם לבד אנכי כורת את הברית הזאת... כי אשר ישנו פה עומד לפני ה' אלוקינו ואת אשר אינו פה עמנו היום. (דברים כ"ט ט' — י"ד).

צדקתה — כריתת אמנה לקיום התורה והמצות

כריתת האמנה לשמירת התורה

"זכור ימות עולם, בינו שנות דור ודור" — הרבה יש ללמוד לקח מקר־רות עמנו ומתולדותיו, כיצד מנהיגות מעולה ובעלת שאר־רוח הצליחה לרו־מם את הציבור ולהעלותו דרגה אחר דרגה. בראשית ימי הבית השני, אחרי שבעים שנות גלות קשה אנו יכולים להתבונן כיצד פעלו ראשי העם בקרב צבור שונה את התורה וכמעט שנטמע בין גויי הארצות. אנו מוצאים אז חלק מעמנו בדרגה שהיא מבחינות מסוימות דומה למצבנו אנו כעת. היה זה בתקר־פת "עזרא ונחמי" כאשר רק שנות גלות מועטות יחסית עברו מאז החורבן ואנו עדים להתדרדרות חמורה בתחום שמי־רת התורה והמצות. נשואי התערובת פשו בקרב העם והקיפו גם את חלק מראשיו. השבת לא נשמרה כראוי ונבעו בה פרצות מרובות.

רבים הביאו את יבול שדותיהם וערבו בשבת שוקים למכירת תוצרת חקלאית. גם כתתום שבין אדם לחבירו היה המצב בכי־רע כאשר הנשיים השתעבדו באחיהם העניים והדלים, לקחו את בניהם ואת בנותיהם לעבדים ולשפחות. כי לא היה לאל ידם לשלם את נשיים. עזרא ונחמיה אספו את העם והתריעו על כך.

בדבריהם פנו אל לבם ועוררו אותם לשוב ממעשיהם. ואכן דבריהם עשו רושם, רובם נפרדו מנשותיהם הנכריות וקבלו עליהם לשמור את כל דיני התו־רה.

כעם זה התקיים "ביום אחד לחודש השביעי" — בראש השנה. עזרא הביא את "ספר תורת משה" וקרא בו לפני כל העם, כאשר הביט את הנוכח היו נרג־שים מאד, על כי ראו שנטו ממצוות ה' ולא קיימו את התורה כראוי, רבים ולבו עיניהם דמעות מרוב צער ויגון, ביקשו לצום ולהתאבל ולא אבו לשוב אל בתיהם. רק כאשר עזרא ונחמיה פנו אל העם בקריאה המרגיעה: אל תד־אבלו ולא תבכו, לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון כי קדוש היום לאדוננו, ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם (אגב, פטוק זה הובא כאסמכתא שלא לצום בר"ה, ראה ביאור הגר"א סימן תקצ"ז ס"ק א' וב"עטות זקנים").

מיד אחרי המועדים, שקיימום ברוב פאר והדר, ובפרט את החג הסוכות "אשר מימות ישוע בן נון לא עשו כן" נאספו שנית ביום עשרים וארבע לחודש תשרי, "בצום ושקים ואדמה עליהם" ובתפילה נרגשת פנו אל ה', כשהם סוקרים את חסדיו בעבר ומבק־שים שיושיעם במצבם העלוב כאשר גם רדי יהודה ובימין סביבם.

גולת הכותרת של הכנס השני היתה האמנה שחתמו עליה ראשי ומנהיגי העם לקיים בכל תוקף את כל דברי התורה. בראש החותמים נחמיה הת־רשתא, והכהנים הוחשוכים, ולאחריהם מן הלויים הראשים ויתר העם. תוכן האמנה "לבוא באלה ובשבועה ללכת בתורת האלוקים אשר ניתנה ביד משה... ולשמור ולעשות את כל מצות ה' אדוננו ומשפטיו וחוקיו".

להלן פירוט העבירות שכשלו בהן בעבר וקבלו עליהם לתקנם לחדול מנשואיהם עם נכרים, שמירת שבת כהלכתה וביחוד להמנע ממקח וממכר (וראה שבת קכ"ג ב'), שמיטת קרקעות וכספים; מתנות כהונה, התנדבות לק־רבנות וכו' ומאלפת הפתיחה של האמ־נה המתחלת "ובכל זאת אנחנו כורתים אמנה". ורש"י מבאר: "ובכל הרעה הזאת הבאה עלינו, אנחנו כורתים אמ־נה להקב"ה להאמין ולבטוח בו" (נחל מיה י' א') וב"מצודות דוד" מוסיף: שזה "מוסב למעלה שנאמר הנה אבר־תיו היו במלכות ובסובבה ועל כל זה לא עבדוך ואנחנו הלא עבדים למלכות פרס ובצורה גדולה ובכל זאת אנחנו כורתים ברית אמנה ומקיימת לעב־דיך". כלומר שהם כעת שאנו נמצאים בגרה אנו מקיים ובמחדים שבזכות "האמנה" שקיבלנו עליו נזכה לישוע מה המלאה.

אמנה לשמירת התורה בימינו

ודומה, כי כשעה קשה זו לעמנו, כאשר אין יודעים מה ילד יום ואנו זקוקים לדחמי שמים מרובים ובפרט כאשר אנו עומדים בימי הדין והדרד מים, נקח נא דוגמא מפכלי אבותינו, אשר גם הם עמדו בפני מצבים דומים.

נשתדל להשפיע על הקרובים והר־חוקים לקבל עול תורה ומצות ולה־תחזק ביראת ה', נשפר את התנהגותינו בתחום שבין אדם לחבירו להחזיר ב־חוד בשמירת הלשון, נכרות נא ברית אמנה לכל העם שיקבלו עליהם לשמוח את עיקרי היהדות כשמירת שבת, כשרות ופרדת המשפחה. אין ספק שמפעל כזה אשר יאורגן על ידי מיטב הכוחות הפועלים, בצוותא חדא עם כל הגורמים, בכוחו להביא לידי מהפכה רוחנית. "אמנה" כזאת תוכיח אחת ולתמיד, כי העם קרוב לאלוקיו, אלא שמעכבים חיצוניים הם בעוכרי הפער לות הטובות.

תוצאותיה של ה"אמנה" יפרו אחת ולתמיד את הדעה הכוחבת והשקרית של המגמות החילונית הסוצעת שרוב הצבור אינו מעוניין בשמירת תוקי התו־רה בחיי הצבור היהודי.

אמנה זו תאחד את העם ותלכד אותו סביב לעקרונות התורה, אשר רק בש־מירתה הערובה לשלום אמת ולחיים שלווים ללא פחד חורבה מכל צר ואויב. אחדות זו היא גם סגולה נפלאה לסתום פיות משטינינו ומקטרגינו ולד־כות בדין.

יהי עם זאת תפילתנו היא: תהא נא השנה הבאה עליו לטובה שנת שלום ואחדות, שנת הרמת קרן התורה והיה־דות, שנת גאולה וישועה לכלל ולפרט.

"היה נותן בהם סימנים..."

[illegible]

אמרתים, מסתיים העלה הנפרטת, זו שאתה עולה בה כעת, בסיומה של הדיבה, לאדר הנפתל עם הענים מסבלה על המצאיוך בקיבוב של מקש.

ויו ריו ויו — זעק האש — בדיע זה חלמה אותו יתיר ויחוד בסיבי חיך ובאחותה. למופתים אני בדיך עכשיו לתגיע אל סחוו חבר לדים מובים ולשלום, בדיך הקטנה יחוד.

ראה, — הסבר לו הנחב — מחרים לי מל השבלים ובדלים, ותדע אני בדיבוד דיך ו, על מרשיהה ותבן הנוחה, והא הדיהה הסבילה אל מקום הדשן שלך. אולם, רשאי הנך להלך ברגבים מלולה ומרחות הימה, ותימן תדלה על אם הנדן מסבה יזא השבל הנבל אחיך אליו.

אבל שם, ובתוך הארץ, הלך אני ה'כבה, ותדע לא אדיר לדבר כשבל אחד שראי לבוני

"חיך". פשוטי אישים רבים, סלם אמרו לי: סימן שאתה קרוב, סימן שאתה לא רחוק, סימן שנוד מעם, סימן, סימן. בינתים אני מתרחק מהדרכן לתמשיך. לא לאות פלולתי ———

שנים של סבל ויסורים עברים אנו בעולם הזה, על מנת לתגיע אל יעדנו הבחיר, ויחיד, ותמיד והנעלם. אך דא עקא, מבואתנו קשים ונמים, מצמתם לחצב בפנים אחרים.

לא בנקל נבל להעפיל למרומים, ולהתפס בשבי רום הבלים.

אחרים שוה עוד מעט אי, מה משוק הוא בדיבו רבת הנחשלים וזו... אי... נבון שיגיע רק לאם הדרך, אלא שכמה ימשך בקלות של מבט אל יעד ותמקה בלי קץ.

הנה ראה אחד רחוב על סוסו, צוהלו בפנים. עבר אותו ובקש לדעת:

הנו נא, מתי וכיצד מגיעים אל מטרה של דרך זו?

השנו הלה בחיוך: הו! ותה לך הסוסן: בדמשך, על יד בית אבנים שלידו עובדת לשוב ממעשיהם. ואכן דבריהם עשו רושם, רובם נפרדו מנשותיהם הנכריות וקבלו עליהם לשמור את כל דיני התו־רה.

כעם זה התקיים "ביום אחד לחודש השביעי" — בראש השנה. עזרא הביא את "ספר תורת משה" וקרא בו לפני כל העם, כאשר הביט את התוכן היו נרג־שים מאד, על כי ראו שנטו ממצוות ה' ולא קיימו את התורה כראוי, רבים ולבו עיניהם דמעות מרוב צער ויגון, ביקשו לצום ולהתאבל ולא אבו לשוב אל בתיהם. רק כאשר עזרא ונחמיה פנו אל העם בקריאה המרגיעה: אל תד־אבלו ולא תבכו, לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון כי קדוש היום לאדוננו, ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם (אגב, פטוק זה הובא כאסמכתא שלא לצום בר"ה, ראה ביאור הגר"א סימן תקצ"ז ס"ק א' וב"עטות זקנים").

מיד אחרי המועדים, שקיימום ברוב פאר והדר, ובפרט את החג הסוכות "אשר מימות ישוע בן נון לא עשו כן" נאספו שנית ביום עשרים וארבע לחודש תשרי, "בצום ושקים ואדמה עליהם" ובתפילה נרגשת פנו אל ה', כשהם סוקרים את חסדיו בעבר ומבק־שים שיושיעם במצבם העלוב כאשר גם רדי יהודה ובימין סביבם.

גולת הכותרת של הכנס השני היתה האמנה שחתמו עליה ראשי ומנהיגי העם לקיים בכל תוקף את כל דברי התורה. בראש החותמים נחמיה הת־רשתא, והכהנים הוחשוכים, ולאחריהם מן הלויים הראשים ויתר העם. תוכן האמנה "לבוא באלה ובשבועה ללכת בתורת האלוקים אשר ניתנה ביד משה... ולשמור ולעשות את כל מצות ה' אדוננו ומשפטיו וחוקיו".

להלן פירוט העבירות שכשלו בהן בעבר וקבלו עליהם לתקנם לחדול מנשואיהם עם נכרים, שמירת שבת כהלכתה וביחוד להמנע ממקח וממכר (וראה שבת קכ"ג ב'), שמיטת קרקעות וכספים; מתנות כהונה, התנדבות לק־רבנות וכו' ומאלפת הפתיחה של האמ־נה המתחלת "ובכל זאת אנחנו כורתים אמנה". ורש"י מבאר: "ובכל הרעה הזאת הבאה עלינו, אנחנו כורתים אמ־נה להקב"ה להאמין ולבטוח בו" (נחל מיה י' א') וב"מצודות דוד" מוסיף: שזה "מוסב למעלה שנאמר הנה אבר־תיו היו במלכות ובסובבה ועל כל זה לא עבדוך ואנחנו הלא עבדים למלכות פרס ובצורה גדולה ובכל זאת אנחנו כורתים ברית אמנה ומקיימת לעב־דיך". כלומר שהם כעת שאנו נמצאים בגרה אנו מקיים ובמחדים שבזכות "האמנה" שקיבלנו עליו נזכה לישוע מה המלאה.

אמנה לשמירת התורה בימינו

ודומה, כי כשעה קשה זו לעמנו, כאשר אין יודעים מה ילד יום ואנו זקוקים לדחמי שמים מרובים ובפרט כאשר אנו עומדים בימי הדין והדרד מים, נקח נא דוגמא מפכלי אבותינו, אשר גם הם עמדו בפני מצבים דומים.

נשתדל להשפיע על הקרובים והר־חוקים לקבל עול תורה ומצות ולה־תחזק ביראת ה', נשפר את התנהגותינו בתחום שבין אדם לחבירו להחזיר ב־חוד בשמירת הלשון, נכרות נא ברית אמנה לכל העם שיקבלו עליהם לשמוח את עיקרי היהדות כשמירת שבת, כשרות ופרדת המשפחה. אין ספק שמפעל כזה אשר יאורגן על ידי מיטב הכוחות הפועלים, בצוותא חדא עם כל הגורמים, בכוחו להביא לידי מהפכה רוחנית. "אמנה" כזאת תוכיח אחת ולתמיד, כי העם קרוב לאלוקיו, אלא שמעכבים חיצוניים הם בעוכרי הפער לות הטובות.

תוצאותיה של ה"אמנה" יפרו אחת ולתמיד את הדעה הכוחבת והשקרית של המגמות החילונית הסוצעת שרוב הצבור אינו מעוניין בשמירת תוקי התו־רה בחיי הצבור היהודי.

אמנה זו תאחד את העם ותלכד אותו סביב לעקרונות התורה, אשר רק בש־מירתה הערובה לשלום אמת ולחיים שלווים ללא פחד חורבה מכל צר ואויב. אחדות זו היא גם סגולה נפלאה לסתום פיות משטינינו ומקטרגינו ולד־כות בדין.

יהי עם זאת תפילתנו היא: תהא נא השנה הבאה עליו לטובה שנת שלום ואחדות, שנת הרמת קרן התורה והיה־דות, שנת גאולה וישועה לכלל ולפרט.

[illegible]

"זכרון יום משית.
פרנסה רחוקה — סימן שתגיעה זמנה של פרנסה.
חפש כרבש — סימן שתמצא שנה מתוקה.
תמרים — סימן שקרב יום ויתנו קלות שקשוק חרבות והכרזנים.
הסימנים רבים הם... אבל, ריבונו של עולם! האומנם לסימנים נצטרנו ———
נגנו ואמר הנחל שתראה מסוף העולם ועד סופו ולצדיקים נגנו, שרואים הם את העתיד שלנו כמוה קיים ומתנשם.
רבי יהודה, היה נותן בהם סימנים, כיון שכבר הָיָה בדרך פיוטה, וכל אותם סימנים הוו לו לציוני דרך בהתקדמות, או בכדי לראות הכן כבר ביקר הימנו.
אבל אנו בניך הקטנים, שציוני דרך מעין אלו רק מיעגים אותנו ומיאשים אותנו, מבקשים ממך:
רי לסימנים — שבעו והתרנו. מרים הם הסימנים כשורש וכלעגה, כל סימן שאנו עוהרים בו מוכיר: עדיין לא הגעת. המשך!
לכן, בדל ובתעוה, בבקשה מיוחדת פונים אנו אליך ומחלים פניך, שתבאנו אל הדרך הנכונה, הפנה ישרות אליך, מהו הנצנה. מבלי סימנים ומבלי אותות, כלי רגעי פרד והרדה, מתה הרעה.
אנא! שלח נא את ה"שה מבהה" הזה שבלתי מיחלים לה זה עידן עידנים, כשמת השנ"ו ומתה הנשה ובאה עלינו.
כי לסימנים — רבים של עולם — הינו עדים הנכונים שמת חור הדים, עד הנה. ———
ועל כן אני שבשמים, כשמו אמנו אם רבה, יחיה ישעה, ותחזה.

המגיע — עמ' ה'

יום א' כ"ט באלול תשנ"ה

12 סיפורים בטחוניים [ומסקנות בצידם]

לסיכומה של שנה גוגעת

תשע"ה שהיתה אמורה להיות שנת ה"א' להסכם השלום עם ירדן, שנת הב' להסדר הביניים עם הפלשתינים ושנת ה"ת' לשלום עם מצרים, הפכה לשנה עם מרבה מתים. ב"12 החודשים שחלפו התברר עניין הרבה יותר בהסכמים כולם, עם המצרים, עם הירדנים ועם הפלשתינים. האינתיפאדה אמנם חמה, אך הביטויים עמשנה וצה"ל נאלץ להשאיר את רוב כוחותיו מקיומה נפטרת בשטחים. אך זו היתה גם שנה בשרשרת הבטחונית בתחומים מעניינת. הנה י"ב החודשים ב"12 סיפורים. הסיקנות הסקנות וכל זאת בתפילה ובתקוה שתשע"ו תהיה בבר שנה אחרת לחלוטין

מאת א. פאר סופרנו הצבאי

ייתכן הסיפורים ישמש לכם כלקוחים משלים האמרות. אולי כשתקראו את הדברים תשאלו עצמכם, לא ייתכן כך זה קרוב הייתכן אך במהלך השנה הדלפת רשם הפנקס כיפורים שלא הפכו לכותרות. שוהו כשולי הדברים.

ועכשיו בהלוף השנה ההלת מורה שאנו על סיפור של שנה חדשה, נשלפים אותם הסיפורים. כולם אמת לאמיתה ומוגשים כאן, שוחרים זה בזה, המסקנות, ואלו חשובות, לצידם של הסיפורים.

אפשר היה להכפיל ולשלש את קודותיה של השנה. אך המסקנות יהיו תמיד אותן מסקנות.

האשה החולה ואוסלו

איך שעניים מסתובבים משמיים.

לקצין צה"ל בכיר ביותר היתה השנה אשה שחלתה כמחלה קשה: הוא עבר כתי חולים ומרפאות, רופאים ומרפאים, אך ללא הצלחה מרובה. יום אחד בעודו בדרך הזרדיו במכוניתו פועל שמע מראיין המשוחה עם אשה שנרפאה ממחלתה אחרי שפנתה לישועה לדמות תורנית ידועה.

תיאורה הנגע ללב של האשה הביא אותו לרשום את שמו של האיש וכך בערבו של אחד הימים התרפק הקצין על כל לבושו ורגותיו וסמליו בביתו של אותו איש מופתי. בנו, שהיה במקום הכיר את הקצין ומיהר להכנס אל האב כדי להבהיר לו מי בשער.

הוא הוכנס פנימה. לפניו גילה אדם המנותק כמעט מן העולם הזה. עסוק כל ימיו בתורה ובקבלה.

שב, אמר לו המארח.

הקצין הסס, התחישב.

אתה שותף להסכמים? שאל אותו הרב.

כן, אמר לו הקצין.

הנה התשובה לשאלה שאתה רוצה לשאול אותי על בריאות אשתך.

הקצין נדהם. הוא עוד לא הספיק לספר ולו במלה אחת על מסרת בראו וכבר קבל תשובה. אתה, אמר לו האיש, שותף למרים שבסופו של דבר ייצור מצב בלתי הפיך שיפקיד ויסכן חייהם של מאות אלפים. רעתכם בצוות הישראלי נחשבת. מישהו רוצה לרמוז לך שאותה לא צריך להיות שם.

האיש יצא את הבית.

אחרי ימים אחדים נמסר שאחד הקצינים הישראליים השותפים למרים פרש. הכל נומק ב"סיבות אישיות".

בתוך ימים חל מהפך במצבה של האישה. הרופאים בתדהמה. אין לזה הסבר למה שקרה.

אינכם מאמינים? — אל תאמינו. הזו סיפור שכולו אמת לאמיתה.

צה"ל והקרייריסטים

השנה פרש אחרד ברק מתפקידו כרמטכ"ל ואת מקומו תפס רב אלוף אמנון שחק. ברב שזכו פנה ברק אל שחק וכקשו רק דבר אחד: "השאר את האלוף אורי שגיא ראש אמ"ן. שחק חרק שיניים וסרב להתחייב. בתוך תוכו הדה, שמח להפטר ממנו מיד "בקשת אז אשאיר אותו חצי שנה", אמר שחק לקודמו.

אלא שהוא לא עמד בכך. אחרי חודשים ימן שחק את שגיא ואמר לו "לך הביתה".

שגיא מהקצינים החושבים האינטלגנטים שהיו לצה"ל נפגע. הוא בקש פגישה עם רבין לדקה אחת.

מה הוא כבר יכול לומר בדקה אחת, שאלו הכל.

רבין קיבלו. שגיא אמר את המשפט הבא: "שש פעמים נפצעתי במהלך 30 שנות שרותי הצבאי. פעם בסוריה, כשעליתי על מוקש גרמה היה שאוויה לצמח. אבל אף פעם לא כאב לי כמו הפציעה הקשה שנפצעתי השבוע". הוא קם והלך.

צה"ל השנה, אמר מפקד בית הספר לפקוד ומטה, הפך להיות מקום עבודה עם מאבקים של קרייריסטים.

הוא אמר.

המערכת הבטחונית ומטבחי האבירים

ושוד כיפור מאותו תחום ועל אדם שהשנה עוד חשו הכל בהשפעתו, אך השמה מפתיעת בלשייר. שמשון שבס.

כאשר האלוף שגיא בא לפגישתו עם ראש הממשלה ושר הבטחון, ידע שמאחורי הדלת ניצב אחד משוגאיו הגדולים.

שבס היה חייל פשוט שבקושי התקדם לקצונה. הוא שרת במפקדת המרדיען. כשאלוף אמנון שחק נתמנה לראש אגף מרדיען נוצרה כימיה בין השניים ושחק הענק לשבס דרגות יצוג של רב־סרן. משנכנס שגיא לאותו תפקיד הצידן לו על דרגות הייצג של שבס והוא בהנף יד ביטל את הדרגה.

שבס לא שכח זאת לשחק ולא שכח לשגיא.

בחצר האחורית של המערכת הבטחונית התנהלו השנה חלק לא מבוטל מהענינים כמו במטבחיהם של האבירים מימי הבינים.

אברשה טמיר והפקודות

הדיונים, השנה, בשאלה עד כמה יש להתה־שב בעבודות צה"ל בהחלטות השונות בשטח ולא ירדו מהפרק. עלו וירדו, עלו וירדו.

באחד הימים הגיע הענין לשיחה באחד הפורומים הממשלתיים. רבים רצו לדעת מה אומר על כך ראש הממשלה ושר הבטחון יצחק רבין.

מישהו הגו ושאל אותו.

רבין הביט באיש, הצית לעצמו סיגריה, ואמר: בוא ואספר לך סיפור. בתקופה שניהלנו משא ומתן עם המצרים על נסיגה מסיני, ניהל מטעמנו את המו"מ האלוף אברשה טמיר. באותן הפגישות שאל אותו מנחם בגין: מה אומר צה"ל על הענין (דנו או בשאלה כמה זמן יקח לסגת מקטע מסויים)? האלוף טמיר ניגש לבגין, מספר רבין, ואמר לו: אדוני ראש הממשלה, יש נושאים שעליהם לא שואלים את הצבא. אם תשאל, יחכנם המטה הכללי ויענה לך שזה ימשך 7 שנים. צבא לא שואלים, לצבא נותנים הוראות. תן פקודה לפנות את השטח בתוך 60 יום והכל יבוצע"...

מאותו יום, יודעים בממשלה הישראלית שרבין לא ישאל את צה"ל. הוא יתן לו פקודות.

אסאד והפתק

זוהר כריסטופר, שר החוץ האמריקני עדך בשנה האחרונה כמה ביחות לאמרנו. הוא בא בממוס צמוד, עם צמד פלוים גדול, שמע כאן ונמע לדמשק, רחרח שם ושב לכאן, ומין לבין היה מקדור, ברכת שמון, ברי־אר.

באחת משיחותיו עם הנשיא הסורי חש שהוא השיג פרצת דרך מסוימת. הוא החל לדבר מתוך הלב ולא רק כריסטופר אלא כל מלוה חשו שיש שינוי אצל האפו אל אסאד. היה זה אחרי זמן רב שבו התעקשה ישראל לצאת בהכרזות על ר־בונות סוריה על הגולן, כפי שתבע אסאד. השיחה התמשכה אל תוך הלילה והשכים הלילו להפסיקה ולחדשה למחרת. כריסטופר הלך לישון במלוה וכשחב למחרת, מצא לפניו האפו אל אסאד אחר לגמרי. מאוד קשוח, בלתי מתפשר, ודור רחה קרב.

מה קרה לך? הרהיב עוז, השר האמריקני לשאול.

לי? השיב הנשיא הסורי, לי לא קרה כלום.

השיחה נכשלה, אך התנהלה כמו בין חרשים. בשלב כלשהו הצביד אחד מעחדיו של כריסטו־פר פתק לשר סלו ובו סיפר לו שבאותו בוקר, פרסם ניתוק ביקר ישראלי ידיעה בלעדית ולפיה הוכן במשרד החוץ הישראלי מחקר הקובע שאין כנוס אלא להחזיר לסורים את כל הדמה וכי זה צריך להיות הקו הישראלי.

כריסטופר עשה אחור ועוד אחד והבין שיתוכן שהשיגו שחל אצל אסאד נובע מהמחקר הזה. למה לו להתגמש אם במשרד החוץ הישראלי כבר מדברים על נסיגה מחלטת.

אסאד כאילו קרא את מחשבותיו של כריס־טופר.

הוא חייך והלף את הצילום של הקטע ואת התרגום המלא לערבית. דקות אחדות אחרי שהעתון הופץ בתל־אביב, כבר היה לאסאד צילום ותרגום.

כריסטופר אפילו לא חזר לירושלים. הוא נטל את מטוסו וחזר הישר לוושינגטון.

המלה של החיילים

באחד בשדות דרום הארץ הוקם מאהל אר־מונים של חיילי יחידה מובחרת בצה"ל. למקום הגיעו גם אנה"ל גדול שבו התמקם אחד ממבני אותה יחידה שמפקדה הנוכחי שלא "למשוך" אנה"ל מהמבנה המרכזי אלא להכין לחיילים אר־כל חם מדי יום.

יפה.

אלא שהטבנה שהביא אותו את הכל שכח רק מרצר אחד קטן. את המלח.

החיילים התלוננו בארוחת הצהריים הראשו־נה שקבלו שמשהו חסר באוכל.

אין לנו מלח, גילה המפקד. החיילים המשיכו לאכול.

אך עוד לפני שסיימו את ארוחתם הבחינו במסרגת פרטית המעלה תיעורות עשן המתקרבת אליהם. הנהג עצר, יוד והתקרב למאהל החיי־לים כשבידו 2 שקיות גדולות.

המפקד הביט בו בהשתאות. מי אתה? את מי אתה מחפש?

אני, החל האיש לגמגם, אבא של אחד הח־יילים כאן. בפלאפון הודיעו לי שאין לכם מלח. אני בר לא רחוק אז באתי מייד...

תמא"סי עליהם

השנה שהיתה התאמיינה בפיתוים קשים של הרמאנ. אלא שלצד המרדפים שניהל צה"ל אחר ראשי הרעה הזאת, ניתנה הזדמנות לקבו־צה קטנה במערכת בפהונית ממלכתית לחפש קשרים של הדברות עם החמאסניקים.

הייתה פגישה אחת לפחות.

"אנחנו רוצים שתבינו, אמרו 3 בכירי החמ־אס, לבני שיחם הישראלים. יש לנו עניין לה־שתתף בבחירות לאוטונומיה, אבל אנחנו לא מאמינים ליאסר ערפאת חוששים שהוא יחיף את התוצאות בקלפי".

אז מה אתם מציעים — שאלו הישראלים.

"שתסכימו לפיקוח בינלאומי על הבחירות. רק כך יש סיכוי שערפאת לא ישקר אותנו".

מה עוד? שאלו הישראלים.

החמאסניקים: "הסלתם מנבלה שבבחירות יוכלו להשתתף רק אלו שמצהירים בפומבי כי הם מקבלים את הסכמי אוסלו, בטלו זאת".

וקבלו תשובה, אמרו הנציגים הישראליים ונסעו הביתה.

במפגש הראשון שהיה לאחר מכן הופתע ערפאת כשישראל הסכימה לפתע לנהלות של משקיפים זרים כמפקחי בחירות. עוד יותר הופתע ראש אש"ף מהיתר הישראלי על הד־רישה הנחוצה שרק מי שמקבל את הסכמי אוסלו יוכלו להתמודד בבחירות.

אש"ף והשומר בראשו לא ידעו שאת המלאכה עשה לו החמאס.

מכתב ישן כסותם פיות

תשניה הרמאמיה בכמיות בלתי מוסקים של גורמים מן הימין לשנר קצינים (במ"ל) ליה, זת אר"ה כדי שיזכרו שם נגד מדיניות ממשלתו של יצחק רבין. ראש הממשלה הגה על כך ויצא במלים בוסות נגד מעלות אלו. אלא שדבריו הזו לפני הודשים ארוכים. מאז הגה שותק.

מתברר שאחרי דבריו אז שיגר לו ידיד, עותק של מכתב שהגה עצמו (רבין) שלח לראשי איפאק, הסוזלה היהודית בוושינגטון כנגד... ממשלת הליכוד, חאת בעת שהעבודה היתה באופוזיציה. אז זה לא היה פסול? כתב־שאל משגר המכתב?

שו הדא אלטלנה?

באמצע השנה הדולפת, פגש אחד מצמרת משרד המודיעין הפלשתיני במה, שמית בשב"כ הישראלי. נשא הדיון דזה מבצעי הנגד לאחת הדרכים הבשותפות ברצוכר. אך לא זה עניינו.

תוך כדי השיחה עצר לפתע הפלשתיני בגר שטף דיבורו ובקש מהישראלי להסביר לו מה בדיוק קרה עם האוניה "אלטלנה".

הישראלי נדהם. מה קרה לך? מה פתאום אתה מתעניין באלטלנה?

אומר לך את האמת, אמר הפלשתיני. ישבתי בשיחה באחד הפורומים אצלנו. עסקנו בכיתות הצהרות של ישראלים. מישהו הביא אכידה שלכם שגם לפלשתינים תהיה כנראה ביום מן הימים אלטלנה משלהם ואני, הוסיף הצעיר, לא בדיוק הבנתי. האם יש לזה קשר למאבק שאנחנו מנהלים בחמאס? שאל.

אלטלנה כמושג, הסביר לו הישראלי, היא אתגר שמעמידה קבוצה קיצונית לפני השלטו־נות ואלו צריכים להחליט אם להפגיל כח נגדה או לא.

אה. הבנתי.

אז תאמר לישראלים, אמר הצעיר. שאצל ערפאת לא תהיה אף פעם אלטלנה...

כשצריך אותו הוא בחוץ

במשרדי מ.אן.אן. בירושלים ישבת מזכירה ממיקה שאחת הדוראות הקבועות שיש לה הוא שמיד לאחר כל פיגוע ותקשר ללשכתו של ראש הממשלה יצחק רבין ותבקשו להתראין לרשת הטלמית.

אחרי הפיגוע בקו מספר 20 בתל אביב, לא טלפנה.

מנהליה לא הבינו מה קרה. הם הביעו את פליאתם בפניה.

"אני רוצה לומר לכם השיבה שחבל על הטלפון. כשפרצה האינתיפאדה ב־דצמבר 1987 חפשתי את רבין והוא היה בחוץ לארץ. כשפרץ גל הזקיקות הגדל במרץ 1993 טלפנתי ורבין שוב היה בחוץ לארץ. באוקטובר שנה שעברה כשהתפרצו הבכיבה ביתנוך היה הדיש בחוץ לארץ. ללשכת רבין ותשובה היתה הדיש בחוץ לארץ.

אז תאמרו אתם, אמרה, מתי שקורה משהו רצינו הוא בחוץ לארץ, למה לחפשו?...

קיסינג'ר והשתמט

בדיוק מגש בסיכה הצרתית, השגריר הישראלי שם איתמר רבינוביץ בשר הדוץ האמריקני לשעבר הגרי קיסינגר. זה היה יומם בודדים לאחר מפגש הרמטכ"לים מישראל ומ־סוריה.

רבינוביץ: מה אתה אומר, אדוני שר חוץ על המרים שבין ישראל לסוריה, משחק שחמט קשה, אה?

קיסינגר: תאמר בבקשה לאנשים בירושלים שיש להם אשליה שהם משחקים שחמט מול הסורים. אתם אכן משחקים שחמט, אבל כל אחד מכם על לוח נפרד.

אמר והמשיך ללכת.

רבינוביץ דיווח לירושלים ונרמה שלא היתה הנדהה כל כך קולעת למערכת היחסים שהיתה השנה בין ירושלים לדמשק.

תאונות בלי אימונים

בצה"ל מסתובב אלוף מדטוואדיה הישנה שכל הזמן מחחה על כך שהצבא לא נערך למ־לחמות הבאות. לא מתאמנים, הוא מאשים וכל הזמן רק רצים אחרי מפגנים מקאסבות של שכם.

פעם השיבו לו, שכאשר האינתיפאדה תסתיים, המצב ישתנה.

הסכמי אוסלו סיימו למעשה את האינתיפא־דה. אלא שבחתום עליו מוחה אותו אלוף שוב ושוב כלום לא השתנה.

השנה, בעקבות מתום של 5 הטיסים בסדרה של תאונות אדירות בא הרמטכ"ל לועדת הדוץ הבטחון של הכנסת הגיח על השולחן מסמך ולפיו ודוקא השנה קטן מספר תאונות האימונים בצה"ל.

דקוחים לאחר שדברים אלו של הרמטכ"ל פרסמו בתקשורת טלפן אותו אלוף לידיד, חבר כנסת שהוא גם חבר בערת חוץ וכטחון. היית בישיבה עם הרמטכ"ל? שאל האלוף את הח"כ, הישיב לו הח"כ. אז למה לא הגרת לו כשאמר שמספר התאונות ירד, שכאשר לא מתאמנים בטח שאין תאונות...

המסקנות:

● **לסיפור האשה החולה ואוסלו:** שצה"ל עבר השנה טלטלה קשה וכורכבת ממה שנראה מן הדוץ. המרים עם הפלשתינים, עם הסורים. השיחות עם המצרים — כל אלו גרמו לבקיעים בעם שצה"ל לא יכול היה להשאר אדיש להם. לא צה"ל כגוף ולא הקצינים ותחיי־לים כבודדים. הפילוג בעם חדר לתוך צה"ל והגיע עד לצמרת. גם בקרב הדרגים הגבוהים ביוקר חשו באי נוחות רבה. מהריצה המהירה, מחיזורים בלא אפש־רות להתהדר מעמק. אפילו אלו שהיו ליד עגלת המרים אינם מרגישים עצמם בטוחים במה שהם עושים.

הם ממשיכים לעשות זאת, אלא אם כן קורה להם משהו גדול המשנה אצלם את הכל. ואם השנייה היתה שנה של הלבטיות כשנה"ן לא נתום במחלכה שום הסכם משמעותי (אולי זה קרה בין כתיבת שורות אלו לפרסומן) מה יהיה בתשנ"ו?

● **לסיפור צה"ל והקרייריסטים:** בתשנ"ה התחלף הרמטכ"ל. זה כמעט והחליף את כל המטה הכללי. אלא שלהחלופין ולהחלפות נלוו הפעם, הרבה יותר מאשר אי פעם בעבר ספיחים צורמים. זה החל בחילופי האשמות בין "הדורמים" ל"רוקים", נמשך בין ותיקים לצעי־רים, בין מפגנים יחור למפגנים פחות. לפחות החברה שצה"ל הוא כמו כל מקום עבודה. עם הרבה אינטריגות. עם קליקות של תבים תומכים וקבוצות שמאחורי של מעמד.

השנה החלופת מיקוה את עיני הצבור במצב שואלי היה גם כעבר אלא שעתה עבר את שלב הלחשושים מאחורי הקלעים והיה לחלק מה־מרמות.

● **לסיפור המערכת הבטחונית ומטבחי האבירים:** כ"ל עם דגש אחד נוסף. רבין כראש ממשלה שהיה רמטכ"ל וגם שר בטחון ששטש את תחומי הגבול שבין דרג מדיני לדרג צבאי. הוא הפך לנתון פקודה לא רק מהדרג המחלים למבצע, אלא, הפך לרמטכ"ל על. שילב קצינים בכירים כמגיני במגעים מדיניים, השתמש באנשי צבא לאישה משרות שונות, רקח מרקחת אחת גדולה של אזרחים ואנשי צבא, שבשעות מסויימות הם במדים ובשעות אחרות עם כובע של מדינאים, וכך קרה שסכסוכי העבר במערכת אחת הועברו לסכסוכי ההתה במערכות אחרות.

תשנ"ו אולי תשנה זאת.

● **לסיפור אברשה טמיר והפקו־דות:** מסתבר שבשנה החולפת איבד צה"ל מעמדו הצמאי. כל ההחלטות נפלו בלעדיו. לא שאלו אותו לפני, לא שאלו אותו אחרי. השנה הזולו להמשיך על צה"ל פקודות. דנו, קוהה כשהקצונה הבכירה ביותר היא בואם. שלא אב־פת לה שזה יהיה המצב. אצל גדולים אחרים מן העבר, אצל רבים, זה לא היה קורה.

● **לסיפור אסאד והפתק:** השנה החולפת הוכיחה יותר מאי פעם בעבר שבממשל הישראלי אין מודות. גם לא בצבא. הכל דולף, הכל יוצא החוצה. השנה התברר שהחלפת חמרות גרמו למקים מדיניים צומים. כאן בסיפור מופיע מקרה אחד. אך השנייה היתה גם השנה שבה פורסמו "המחקרים" על רצח שבויים מצדיים במלחמת העבר. איש אינו יכול לתאר את המק שיש בפרסום הסיפורים האלו. מרוש בכך בבאב ובצער אם חלילה חפרדן אי פעם בעתיד מלחמה. חשים בכך כבר עתה בחוזב הערבי.

המערכת הבטחונית, לא מצליחה לעצור כעד המצב החדש.

● **לסיפור המלח של החיילים:** ב־12 החודשים האחרונים גרשם מספר שיא של התערבויות הדדים בעשה בחיזרות צה"ל. ולא רק של הדדים. לראשונה התקיימה השנה הפגנה של נשות קצינים וחיילים ששרתו באזור נצרים על כך שצה"ל... לא סיפק מיגון נאות לבעלים. הדדים הגישו קובלנות בשנים עברו. השנה החלו לבוא לבטיסים, להפגש עם מפקדי בזיהם. לתת הוראות. זו היתה שנת המעורבות הגדולה של הדדים.

● **לסיפור אחוזי הבחינה:** בשנה הזו הגיעו אחוזי הבחינה לשפל. אלא שלהחלופין ולהחלפות נלוו הפעם, הרבה יותר מאשר אי פעם בעבר ספיחים צורמים. זה החל בחילופי האשמות בין "הדורמים" ל"רוקים", נמשך בין ותיקים לצעי־רים, בין מפגנים יחור למפגנים פחות. לפחות החברה שצה"ל הוא כמו כל מקום עבודה. עם הרבה אינטריגות. עם קליקות של תבים תומכים וקבוצות שמאחורי של מעמד.

השנה החלופת מיקוה את עיני הצבור במצב שואלי היה גם כעבר אלא שעתה עבר את שלב הלחשושים מאחורי הקלעים והיה לחלק מה־מרמות.

● **לסיפור המערכת הבטחונית ומטבחי האבירים:** כ"ל עם דגש אחד נוסף. רבין כראש ממשלה שהיה רמטכ"ל וגם שר בטחון ששטש את תחומי הגבול שבין דרג מדיני לדרג צבאי. הוא הפך לנתון פקודה לא רק מהדרג המחלים למבצע, אלא, הפך לרמטכ"ל על. שילב קצינים בכירים כמגיני במגעים מדיניים, השתמש באנשי צבא לאישה משרות שונות, רקח מרקחת אחת גדולה של אזרחים ואנשי צבא, שבשעות מסויימות הם במדים ובשעות אחרות עם כובע של מדינאים, וכך קרה שסכסוכי העבר במערכת אחת הועברו לסכסוכי ההתה במערכות אחרות.

תשנ"ו אולי תשנה זאת.

● **לסיפור אברשה טמיר והפקו־דות:** מסתבר שבשנה החולפת איבד צה"ל מעמדו הצמאי. כל ההחלטות נפלו בלעדיו. לא שאלו אותו לפני, לא שאלו אותו אחרי. השנה הזולו להמשיך על צה"ל פקודות. דנו, קוהה כשהקצונה הבכירה ביותר היא בואם. שלא אב־פת לה שזה יהיה המצב. אצל גדולים אחרים מן העבר, אצל רבים, זה לא היה קורה.

● **לסיפור אסאד והפתק:** השנה החולפת הוכיחה יותר מאי פעם בעבר שבממשל הישראלי אין מודות. גם לא בצבא. הכל דולף, הכל יוצא החוצה. השנה התברר שהחלפת חמרות גרמו למקים מדיניים צומים. כאן בסיפור מופיע מקרה אחד. אך השנייה היתה גם השנה שבה פורסמו "המחקרים" על רצח שבויים מצדיים במלחמת העבר. איש אינו יכול לתאר את המק שיש בפרסום הסיפורים האלו. מרוש בכך בבאב ובצער אם חלילה חפרדן אי פעם בעתיד מלחמה. חשים בכך כבר עתה בחוזב הערבי.

המערכת הבטחונית, לא מצליחה לעצור כעד המצב החדש.

● **לסיפור המלח של החיילים:** ב־12 החודשים האחרונים גרשם מספר שיא של התערבויות הדדים בעשה בחיזרות צה"ל. ולא רק של הדדים. לראשונה התקיימה השנה הפגנה של נשות קצינים וחיילים ששרתו באזור נצרים על כך שצה"ל... לא סיפק מיגון נאות לבעלים. הדדים הגישו קובלנות בשנים עברו. השנה החלו לבוא לבטיסים, להפגש עם מפקדי בזיהם. לתת הוראות. זו היתה שנת המעורבות הגדולה של הדדים.

● **לסיפור חמאיסי עלידם:** הקוחיה של ישראל שהשנה השניה להסכם אוסלו תגיב פיזות בתחום ויסתם של אנשי הארגונים הפנו־דמנשליסטים בשמחים — נכחם. יאסר ערפאת הגביר אמנם את "סיפולר" במתגדיו אלא שהד־בר לא הביא לשינוי בהיקף הפיגועים. עוצמתם גברה. מספר החללים גדל בצורה משמעותית שכן המחבלים עברו לשימוש בחומרי נפץ חקנים ועשו בהם שימוש במקומות חומים באוטובוסים וחנות.

השנה החל אש"ף להדבר עם החמאס והד־ביהאד לצד הנסיונות של הרשות הפלשתינית לחכא. התארגנויות לפיגועים. השנה גם ניהלה הרשות הפלשתינית מרים (שלא הסתיים עד עתה) עם החמאס והג'יהד וזאת מעבר לשיחות השיגרה. בבריקה האפשרות להגיע להסדר על הפסקת הפיגועים. אך אנשי החמאס מגלים נישה קשוחה. ועם זאת לא הפריע הדבר לאנ־שיהם למצוא אפיקי קשר גם לישראלים.

— תשנ"ה היתה שנה של פיגועים קשים בישראל של חטיפת חיל ורציחתו של הטמנת מטענים גדולים במרכז רמת גן וירושלים, של מתאבדים בתחנות ושל הרבה סיכולים. השב"כ ושם הישנים רבים לצד כשלותות שהגדול שב־הם הוא חוסר הצלחתו לעלות על המבוקש מספר 1 "המהנדס" יחיא עיאש.

● **לסיפור מכתב ישן כסותם פיות:** הכל ברור. כשהו נוגע לי אני שוכח את האחמל. אך מעבר לכך, תרשם שנת השנ"ה כשנה שבה גבר הלחץ היהודי, של הארגונים של הפרט ברחוב, על ממשלת שרון ועל החל־טותיה, ובעיקר בכל הקשור לעתידן של יהודה, שומרון ועזה.

● **לסיפור שו הדא אלטלנה:** מי שמכיר את אש"ף ואת הנעמד בראש ארגון זה יודע כי הוא לא יפעל בצורה מחרצת ונקשה נגד האופוזיציה שבמחנהו.

בתשנ"ה נמלטו מחבלים שביצעו פיגועים קשים לתוך ערי המקלט שבשלימתו. בהזראותו הועמדו לדין מחיר, נשפטו לכמה שנות מאסר ואיש אינו יודע אם הם ישבים בפועל או שמוזבר במחנה ראחה לעיני הישראלים. ערפ־את עצר במהלך השנה החולפת מאות אנשי חמאס וג'יהד. בעיקר לאחר פיגועים גדולים שנתו בישראל אך הוא שוחרר את כולם.

בנקודה זאת האכזבה בישראל, גם של המ־משלה, גדולה.

● **לסיפור כשצריך אותו הוא בחוץ:** המסקנה פשוטה ביותר. לא מספיק להכתר לראשות הממשלה ולקבל את תיק הבט־חון. צריך גם מזל הבא לביטוי בסיעתה דשמיא. כשאין לך מזל, מה שלא תעשה לא יצליח. אין מה לעשות.

● **לסיפור קיסינגר והשתמט:** בשנה החולפת עסקה ישראל, במשולב, במרים עם הסורים ובמחמאס בלבנון. הסורים ונצלו את המרים ומהלכיו כדי להגביר "חולים" ולהורידו בתנודות דרום לבנון ובאמצעות שימוש מתאים בחיזבאלה.

ולמרות כל זאת התקיימו השנה 2 מפגשים של רמטכ"לים מישראל ומסוריה בוושינגטון. כלום לא יצא מכך. מפני שאסאד רצה לקבל מישראל יותר ממה שזו נתנה למצרים. וישראל, אפילו זאת שבראשותו של יצחק רבין לא יכולה להרשות זאת לעצמה. זהו זו שיח, אך של חרשים.

● **לסיפור תאונות בלי אימונים:** וכאן מופיעה המסקנה האחרונה, ולדעתנו גם החשובה ביותר. בתשנ"ה לא התרחקה מדינת ישראל מאפשרות של מלחמה עם שכנותיה. להיפך. הן המשיכו להצטייד בנשק רב. הטיפו יכולת פגיעה ארוכת טווח. גם מצדים, השכנה שבשלום קנתה השנה כמויות אדירות של נשק ההאכנה כפי שלא עשותה אי פעם בעבר. נגד מי היא מתאמנת? נגד מדאן? נגד להה?

הדוקא בשנה שזה קורה מקצין צה"ל באיר־נים ופשוט לא מתכנן למלחמה הבאה. תפקיד ביקרי המוטל עליו. ובמצב הזה מה שנותר לנו הוא רק להתפלל שתהא השנה הבאה, עליה לטובה שנת שלום.

לסיכומה של שנה גוגעת

תשע"ה שהיתה אמורה להיות שנת ה"א' להסכם השלום עם ירדן, שנת הב' להסדר הביניים עם הפלשתינים ושנת ה"ת' לשלום עם מצרים, הפכה לשנה עם מרבה מתים. ב"12 החודשים שחלפו התברר עניין הרבה יותר בהסכמים כולם, עם המצרים, עם הירדנים ועם הפלשתינים. האינתיפאדה אמנם חמה, אך הביטויים עמשנה וצה"ל נאלץ להשאיר את רוב כוחותיו מקיומה נפטרת בשטחים. אך זו היתה גם שנה בשרשרת הבטחונית בתחומים מעניינת. הנה י"ב החודשים ב"12 סיפורים. הסיקנות הסקנות וכל זאת בתפילה ובתקוה שתשע"ו תהיה בבר שנה אחרת לחלוטין

מאת א. פאר סופרנו הצבאי

קידוש לבנה בחודש תשרי
איתי?
ספר "קידוש לבנה"
אוצר הלכות ומנהגים
להשיג בחנויות הספרים

עיריית בני-ברק
אגף המקוואות
מנוי וגמור למקווה
לאחר בדיקה יסודית של עלות הכניסה למקוואות, ובעצה אחת עם מפעילי המקוואות, הוחלט לעדכן את תעריפי המקוואות לגברים.
זאת, במקביל להחלת סדרים מתוקנים במקוואות, ומתוך התחשבות במקומה בחיי היום-יום.
מעתה ניתן יהיה לרכוש בקופות המקוואות כרטיס מנוי הכולל 25 כניסות בהנחות מפליגות לכל התושבים, ובהנחה נוספת לבני הישיבות, אברכי כוללים וילדים.
בד בבד יוכנסו שיפורים נחוצים במקוואות לטובת תושבי העיר ולרווחתם.
בברכה,
עמוס מר-חיים
יו"ר הוועדה הקרואה
מחיר רגיל | מחיר מנוי
תושבים ₪ 60.- | ₪ 9.-
אברכים ובני שיבות ₪ 35.- | ₪ 6.-
ילדים ₪ 25.- | ₪ 3.-
* לפי שעות אחר הצהרים — 25 כניסות (ללא הגבלת זמן)
בני ברק מקום הפנים לעתיד

בוא לבקר
במוזיאון חיל האויר בחצרים
מוזיאון חיל האויר הפתוח Israeli Air Force Museum
מוזיאון חיל האויר נפתח לקהל הרחב בסיוע נ"א. מטרתו להנציח את מ[illegible] ואנשיו. במוזיאון מצויים כ-120 כלי טיס שו[illegible] במצב טיסה, המוטסים ע"י טייסים ותיקים ב[illegible] בין המטוסים גם מטוסי אויב שנפלו בידינו, [illegible] ה"לביא" – תפארת התעשיה הישראלית.
[illegible] כלי נ"מ, טילים ומערכות מכ"ם, בניין מורשת, [illegible] תערוכת חימוש [illegible] תערוכת אביזרים [illegible] במוזיאון – מטוס בואינג [illegible] המשמש כאולם הקרנה לסרטי מורשת.
חורשות, פינות מנוחה, צל ומים, חנות מזכרות וקפיטריה – עומדים לרשות המבקרים.
מוצעת הדרכה [illegible] מדריכים/ות.
המוזיאון פתוח:
כל יום א' – ה' 08:00 – 17:00
בימי ששי וערבי חג 08:00 – 13:00
בשבתות וחגים – סגור.
הכניסה בתשלום.
לברורים: 07-906855/3

חן וכסף

בסניפים בישראל
לבני ילדון לרהיטים

סלון בודפשטי
רח' שטרינבל 9 ת"א טל. 6955904
שנה טובה כתיבה וחתימה טובה
ללקוחותי הנכבדות, משפחתי, ידידותי ומכרותי
מאחלת: לילי נדין
* מקבלים גם המנות פרובלמטיות

נופש חג הסוכות
במלון "המלך-שאול" אשקלון
★ אווירה חרדית ★ גלאט כשר למהדרין
★ 2 בריכות שחיה נפרדות ★ ועד ועד
רק 230 ש"ח ליום – פנסיון מלא
טל. 03-5780240 לפנות לחיים

לוח המודיעין

דירות ובתים

ירושלים

מכירה י"ם

● מבצע לוגים!!! קניית דירה ב"פר־פר" תשלום 1% בלבד! מכירת דירה בבלעדיות ב"פרפר" ללא תשלום דמי תווך. "פרפר" 02)860492)
[326543]

● מיזחות בבית גן, במיכלין, פנינה אח 5 + אפשרות לתוספת 40 מ"ר. 02)411599 02)234674
[327698]

● ברבות ב' 3.5 + מרפסת $179,000 * במעלות דפנה 3 + מרפסות $178,000 "תווך תקווה" 02)861655
[327744]

● בשפ"ר תור 4, קומת פיסגה, חצר וגינה, כניסה פרטית. א. נכסים 02)384414
[328024]

● הבירה 02)611222 בשפ"ר חסר, קטנ. 5, בית ראשה, $425,000
[328028]

● בהר נוף 4 חדרים מרשקעת ק"ב + נוף מרהיב 02)6518880
[328047]

● בהר נוף 4, חדרים דרומית + גינה, מסודרת. השקעה $245,000 גלבר מלצר ל"קלסר נכסים" 02)6518820
[328037]

● ברמות א', בטלם יעקב, 4, ק"ב, $160,000 השקה פרטית 02)864398
[328069]

● במקור ברוך, בהזדמנות, דירת 3 חדרים ראשה !!! ק"ב מיידי ! $175,000 במיש 02)376791/837
[314726]

השכרה י"ם

● במעלות דפנה מרפסות יפהפיה 5.5, מטבח חדש, מרפסות המעלות. 02)669227
[322928]

● ברמות ד' 3, לזמן, מיידי להקפות קצרות 02)811539 02)583880 052)
[328095]

● בעמק חפר קומה גג + 5 חדרים + מעלית מיידי. 02)353314
[328022]

● בהר נוף מטבחאו 4 חדרים, מרוח חלת בחדר, כחלים, סוכים. גלבר ל"קלסר נכסים" 02)6518820
[328052]

● בשפ"ר תור 4, קומת פיסגה, חצר וגינה, כניסה פרטית. א. נכסים 02)384414
[328024]

● הבירה 02)611222 בשפ"ר חסר, קטנ. 5, בית ראשה, $425,000
[328028]

● בהר נוף 4 חדרים מרשקעת ק"ב + נוף מרהיב 02)6518880
[328047]

● בהר נוף 4, חדרים דרומית + גינה, מסודרת. השקעה $245,000 גלבר מלצר ל"קלסר נכסים" 02)6518820
[328037]

● ברמות א', בטלם יעקב, 4, ק"ב, $160,000 השקה פרטית 02)864398
[328069]

● במקור ברוך, בהזדמנות, דירת 3 חדרים ראשה !!! ק"ב מיידי ! $175,000 במיש 02)376791/837
[314726]

השכרה י"ם

● במעלות דפנה מרפסות יפהפיה 5.5, מטבח חדש, מרפסות המעלות. 02)669227
[322928]

● ברמות ד' 3, לזמן, מיידי להקפות קצרות 02)811539 02)583880 052)
[328095]

● בעמק חפר קומה גג + 5 חדרים + מעלית מיידי. 02)353314
[328022]

● בהר נוף מטבחאו 4 חדרים, מרוח חלת בחדר, כחלים, סוכים. גלבר ל"קלסר נכסים" 02)6518820
[328052]

● בשפ"ר תור 4, קומת פיסגה, חצר וגינה, כניסה פרטית. א. נכסים 02)384414
[328024]

● הבירה 02)611222 בשפ"ר חסר, קטנ. 5, בית ראשה, $425,000
[328028]

● בהר נוף 4 חדרים מרשקעת ק"ב + נוף מרהיב 02)6518880
[328047]

● בהר נוף 4, חדרים דרומית + גינה, מסודרת. השקעה $245,000 גלבר מלצר ל"קלסר נכסים" 02)6518820
[328037]

● ברמות א', בטלם יעקב, 4, ק"ב, $160,000 השקה פרטית 02)864398
[328069]

● במקור ברוך, בהזדמנות, דירת 3 חדרים ראשה !!! ק"ב מיידי ! $175,000 במיש 02)376791/837
[314726]

ביקוש דירות י"ם

● מחפשים לקנות דירת 3 חדרים בשרעפט. 02)860231
[328044]

עסקים י"ם

● קרקע עסקים * מרכז המחרוזן לעסקים מתאלדים יותר * שכנה יהודי מרבה. 02)386618
[328096]

● להשכרה חנות לאריגת המינים במרכז כפר השבע 050)352583 050)394046
[328]

● דרוש שותף מרכז לעסק במרכז הראשי בירושלים טלפקס: 02)382841
[328020]

● מתארגנת קבוצה ודרוש לקניית קרקע וקלאי 5 דקות נסיעה מעזה "יתוך ביטוח" 03)6744150
[328074]

תנויות י"ם

● להשכרה מינימרקט 45 מ"ר ע"י חתבה, מיידי. 02)666151
[328072]

בני ברק

מכירה ב"ב

● בר־טרפון, 3 ק"א, משרעת, 4 כ"א 03)6182374 03)6198018
[000004]

● בשיכון ו' בחלי רימון 2.5, ק"ג, $125,000 במיש, מיידית. 03)6779399
[327464]

● 4 מרשקעת בשיחוד + גג עגל + חדר עם כל השירותים + 2 מסבים + 3 שירותים 03)5701904 22.00 — 20.00
[328043]

● דרוש בבנה דירת יוקרה 5"4 וגם, בסיטקה! 03)375991.
[328022]

השכרה ב"ב

● 2 חדרים בשכון ו' + סוכה + מרפסת + חדרים חדלק. ע: 03)6190748 ב: 03)6778920
[326907]

● בחזון איש (שדר' ירושלים) 4.5 חדרים, חדשה, במיזר חדרמנה. 03)5791770
[326878]

● 500/600 מ"ר ב"ב, מתאים לס־שרדים / תעשיה קלה מחולק לחדרים 03) 6765120
[327247]

עסקים ב"ב

● שותף לעסק מזון חדש ומבטיח, המבטה יפה 03)5794857.
[328045]

● למכירה חנות בחיות. כלי מיטה, מגנטה, מפות. 03)5701425 08)534123
[328059]

אשדוד

● המחוזן באשדוד!!! מבחר דירות לקניה להשכרה וכן דרושות דירות להשכרה/לקניה 08)655666 מאיר לפר.
[99907]

● בקירות חדרים דירת 3 + אופציה + גג ק"ד, פינוי מיידי "יתוך מיקמן" 03)6744150
[328070]

● בפיסגת למכירה/להשכרה 4 ק"ד + מעלית + סוכה מיידית 02)834828
[328]

קרית גת

● דרושה להשכרה בקרית גת דירת (עדיפות ביישכון הפיתוח) 08)581274 אדון.
[328009]

דרושים־עבודה

● מזכירה/ פקידה למשרד פרסום חלקית עבריית/אנגלית 02)252933
[327990]

הכליגמר מס' 2
להשיג בחנויות

זית דענן 3
כניסה ב' ק. צאנז רים
חליפות יפהפיות
מגוונים חדישים ומרהיבים
כל ערב מ־8.30

● הזדמנות לכל הארץ. ירושלים בני ברק. 050)341203.
[326657]

● הזדמנות גאולה לכל חלקי הארץ. 050)286450 050)241185
[327432]

הלוואות

● משכנתאות הלוואות בריבית בנק אין, שידות מחיר ואר מן. 050)351947.
[326780]

מטהרי מים

● מטהרי מים כל סוגי המחזקות במיטב מיטבבר 02)322523
[20387]

ריצלאסטייט

● אחוקת וניהול דירות להשכרי ודל, מרוחות מרבחה מקצרון חדרי מב"ב. 03)5704874
[207367]

סוכה

● למכירה סוכה מעוצבת. 04)621539
[326942]

● ב"מרכז הסכ"ר עמי דקל לסכ הוריו משכר!!! 03)6184341
[326]

הודעות

מדינת ישראל
בית הדין הרבני האזורי ירושלים

מתבשמת בזה הודעה, כי בדיקים המפורטים להלן, המצוא לבית הדין בקשות לגר יחידות, אז לגר קיום צוואה, אז לסיבי מבוקל עמנון.

תיק מס' 1־41־088867145
בענין ירושת המנוחה לגנה רבקה דל שני פטרה ב"ב חשון תשס"ז 14.11.86 המבקר שת נשיבתי כלי.

תיק 1־41־041988825
בענין ירושת המנוח דרגני אברהם שנפטר ב"ב סכה תשע"ה 1.1.95 המבקשת דרגני לילן ברבה.

כל המעוניין מהבאה וכל מעוניין שיש לו סיבה להתנגד לבקשה הנ"ל יבוא לבית הדין ויסמר מעמדו בכתב, תוך 15 יום מהפרסום הודעה זו, שאם לא כן יתן בית הדין מה כמבר בבינתו.

תיב יצחק אורלן בן ששון

תודעות בתי דולים

ערב ראש השנה ירושלים: שערי צדק — מרפאת, נשים ג.א.ב. ביקר חולים — כיתרי בית, הדסה עין כרם — אורתופדית, ילדים, עיניים.

ז' בראש השנה: שערי צדק — עיניים, ביקר חולים — ילדים ג.א.ב.; הדסה עין כרם — פגיעות כיתרית אורתופדית; משגב לדך — נשים.

ב' בראש השנה: שערי צדק — כיתרית אורתופדית עיניים ג.א.ב.; ביקר חולים — פגיעות, נשים; הדסה עין כרם — ילדים.

תושבי השכונות: רמות, רמת אשכול, גבעת צרפתית, נווה יעקב, ותרבץ היהודי, מזל אחוז, מעלות דפנה, המעלה אורנים — ישאים לפנות לבה"ח הדסה הר הצופים בכל יום מיום השבת ואילך מהה בריה איחוד עבודה. בישוחם כמו כן לפנות לבתי חולים אחרים ביום הדרמנה.

● הדעה למכירה קבועה בביתך: * לשעמים ישמים מלוחין * להבשר טים מצוים מעיר. הדחתה...!!! 08)564360
[195672]

● לת"ת מכסס, דרושים מדים ללי־מודי ואל מכסים לסוגת המבחנות מל 02)868337 בערב
[322209]

● מנהלת חשבונות מוג 2, יודע בחש־בונות, נסיון ומהבה, קורות חדים לשר־לה לארץ. ונר. 160 כפר חבריה.
[328045]

שיפוצים

● צבע + הדיסה + מיזה + בנס + קרמיקה + אינסטלציה 050)298139 03)9670280
[328033]

שיעורים

● קורס רציני ללימוד אנגלית, 12 קלטות 260 ש"ח, אדיש 170 ש"ח, ערבות 98 (גם בחשלומים) "דמור", 03)6598597
[325521]

רהיטים

● ארונות הזזה, נישות, חדרי ארונות, רהיטי ילדים, ספריות, הדרים חדי־ציאים, דלתות הרמטיקה, יעקן בכר־תן. 03)9664063/4
[324224]

מזגנים

● "אריצ'ק" מכירה ושרות לכל סוגי המזגנים במחירים נוחים! שרות אמין ומהיר! 03)5744535.
[265214]

● כל סוגי המזגנים !!! יעקן הר־גם!!! במיטן מיטבבר 02)322523
[197824]

מכוניות

● רנו אקספרס 90 יד שניה, מצוינת, מחיידן. 09)921120
[322468]

● אולדסמוביל סטיישן 1984 (5000) במצב מצוין. 050)400287
[322595]

● פורד פיאסטה 1987, 1100, שניה, מחיידן, ממוגנת. 02)866145
[322743]

הסעות והובלות

● הסעות לכל הארץ ותבר"ג, תבר־לות־ירושלים בביבק, 050)398650
[265347]

● G.M.C ● מפאר, מיולים לכל הארץ ירושלים ב"ב 050)276012
[325528]

● רכב 6 נוסעים חדיש, במחירים מחלים. 050)283495
[326908]

ארבעת המינים

● הדסי עצת מוג איאר, ישירות מהמ־גדלים, למכירה לסוחרים, במחירים בלעדיים. 052)633221
[328094]

שערים יציגים

סל המטבעות	3.4705
חלר ארה"ב	3.0280
מרק גרמני	2.1239
לירה בריטית	4.7746
פרנק צרפתי	0.6127
ין יפני (100)	3.0432
פרנק שוויצרי	2.6388
כתר שוודי	0.4300
חלר קנדי	2.2392
חלר אוסטרלי	2.2693
רנד דר"א	0.8293

לוח היום

בי"ר יום א' כ"ט באלול תשנ"ה עש ר"ה
הדף היומי בבלי: שבועות לב
ירושלמי: סוכות ע
משנה יומית: סוכה ס, ד"ז
הלכה יומית: שו"ע או"ח תב, ד"ז
רמב"ם יומי: הל' מאכלות אסורות פי' יא"ת

ר"ם תל"א חיפה

מנוף אמן			
קרמת מגן	7.44	7.46	7.44
[illegible]	9.00	9.01	9.00
סולם הזהב	5.38	5.35	5.35
[illegible]			
[illegible]	3.58	4.00	3.58
בן ההבה	5.24	5.31	5.30

ב"ש אשדוד צפת

מנוף אמן			
קרמת מגן	7.46	7.46	7.42
[illegible]	9.02	9.02	8.58
סולם הזהב	5.38	5.36	5.35
[illegible]			
[illegible]	4.01	4.01	3.56
בן ההבה	5.29	5.31	5.26

נרשמו לנשואין

בלשכת ורבנות רמת גן

אמנון אשר בן יוסף רחוק ישראל רמת גן — הסקין גלית בת רפאל רחוקה ישראל כפר סבא.

אנקס יוסף בן סעדיה בדש ישראל רמת גן — עושיאי ציונה בת סעדיה רחוקה ישראל רמת גן.

בראסרוף ליאור בן בדוך רחוק ישראל כפר יונה — בוגנים עליזה בת משה רחוקה ישראל רמת גן.

בדש אחר בן שמעון רחוק ישראל אלקנה — קרני אוליזה בת עזרא רחוקה ישראל צפת.

ברכה אברהם בן שאול רחוק ישראל רמת גן — אשר מזה סעדיה בת דוד רחוקה ישראל רמת גן.

ביליי יעקב בן יוסף רחוק ישראל רמת גן — לוחדי דוד בת יצחק רחוקה ישראל רמת גן.

בגלדיין אליעזר שלמה בן דוד רחוק ישראל רמת גן — חזו גלית בת פראנדי רחוקה ישראל כפר סבא.

דיראלי אמנון בן דוד רחוק ישראל רמת גן — צדוי מיכל בת משה רחוקה ישראל אביב יפו.

הוטי יוחן בן יצחק רחוק ישראל רמת גן — רבאל ליאורה בת אברהם רחוקה ישראל רמת גן.

ויסה עוזד בן יהודה רחוק ישראל רמת גן — כהן מיכל בת יפי רחוקה ישראל עמק הירדן.

הבי נעים בן חיים רחוק ישראל רמת גן — כהן עדי בת נתן רחוקה ישראל אל אביב.

יאדי מזר יוחן בן נפתלי רחוק ישראל רמת גן — בכור גלית בת בנימין רחוקה ישראל הרצליה.

יוסף אמנון בן מנחם רחוק ישראל רמת גן — רחמנל קרן בת אליעזר רחוקה ישראל רמת גן.

יצחקיאן חביה בן דניאל רחוק ישראל רמת גן — חבוטי מרים בת מנשה רחוקה ישראל אל אביב.

ליכמשטין זן בן שמואל בדש ישראל בנצרים — כיתבים מרים בת משה רחוקה ישראל רמת גן.

מל עמית בן חיים אדרי רחוק ישראל בני בדק — יוחן הדס בת שאול רחוקה ישראל רמת גן.

מיאל צבי בן יעקב בדש צרפת רמת גן — המאירי מסדר בת שלום בדשה ישראל רמת גן.

ריבלין הלל דניאל בן יהונתן רחוק ישראל רמת הטרון — פוטר אורית מלכה בת נפים רחוקה ישראל רמת גן.

שמסה מכנו בן סלמן בדש ערוק רמת גן — חרמש רקלה בת שמואל רחוקה ישראל סבירה.

חמים יגאל בן שאול נפתי ישראל רמת גן — חמיש שלי בת בני אוהלמברן נשואה דרמה אפריקה רמת השרון.

בלשכת הרבנות הראשית לטבריה והמחוז

תמיים יוסף בן דוד דיל רחוק פריה נח עובד — אדו מרגב בת מרדכי רחוקה סבירה.

כהן חנן בן אברהם רחוק סבירה — עמוס מרגב בת רפאל רחוקה סבירה.

משה רחיי בן מרגן רחוק סבירה — צרבינקה שרגא בת רחי רחוקה קצרין.

ביטאוט בנימין בן אליהו חביב רחוק סבירה — כהן נעמה בת שלום רחוקה ירושלים.

חמו אליהו בן יעקב בדש קיריה ים — בן דוד אלים בת נסים רחוקה מרחב מבריה.

תודעות בתי מרקחת

ירושלים: ע"ה: שפראנס א' רחוב אבינחדוי 3, א' ד"ה: שער יפו רחוב שער יפו. ליל ב' ד"ה: שער יפו רחוב שער יפו, ב' ד"ה שטראוס א' רחוב אבינחדוי 3, מ"ה: שער יפו רחוב שער יפו.

תל אביב: ע"ה: בן רחוב פרישמן 66, כבר מילאנו יהודה הסכבי 1, א' ד"ה בני רחוב דיזנגוף 174, אפרסמון רחוב יהודה הלוי 110, ב' ד"ה בני רחוב דיזנגוף 174, אפרס־מון רחוב יהודה הלוי 110

תרגמה לילה מיוחדת עד השעה 03.00 למנות בקר בשים א'—ה' בית מרקחת יבן יהודה. רחי בן יהודה 142. עד השעה 24.00: בשים א'—ה' המרפש מוטרשים רחת אביב, רחי אינשטיין 40, רחת אביב.

בני ברק ורחת גן: ע"ה: רחת יצחק רחי שרי ירושלים 96 ר"ג, א' ד"ה פינבי היבנה ציון 43, ב' ד"ה עליה רחוב קרינסי 2

חיפה: ע"ה: קרית אליעזר כבר מאירוחוף 6, א' ד"ה רב ד"ה: בלפור פסגה 1

הקריות: ע"ה: ביב אחא חקלין 18 ק. אחא, א' ד"ה: מרכז מסחר שרי ירושלים 92 קרית ים א', ב' ד"ה קריית הנמה 1 ק. באליע.

מנוף הקרה: ע"ה: מרכז השרון אחרן קצר 7, א' ד"ה: מכבים שמשמאי 73, ב' ד"ה גמ"א הפרן חיים 6

נתניה: ע"ה קרקן השרון רחוב הרצל, א' ד"ה: הנשיא, שדי ויצמן 36, ב' ד"ה כלל מגדים רחי שרי בגימין 60

חולון: ע"ה מחוז חביבה רייך 20 בנים, א' ד"ה: מחוז חביבה רייך 20 בנים, ב' ד"ה: גני בנים הבריאים 3 בנים.

בנים: ע"ה: מחוז חביבה רייך 20, א' ד"ה מחוז חביבה רייך 20, ב' ד"ה גני בנים, הבריאים 3

אשדוד: ע"ה, א' ד"ה, ב' ד"ה: בית מרקחת דן רחוב ר' בשמעון "

רחובות: ע"ה: הא' ד"ה: כלליה רחי רמז 8, ב' ד"ה: לאומית, השושנים 8

שעות המרחה של בתי המרקחות מחוב־לות בדרך כלל עד 10 בלילה.

S.O.S. DOCTORS ביקורי בתי ר"מ ותפאים. 24 שעות ביממה. טל. 03-5033939

למנהלי מוסדות ומעסיקים!

לקראת השנה החדשה העניקו לעובדיכם המחאות שי מהודרות של קניון רפאלי!

בהשבוע במבצע הנחות ובתנאי אשראי נוחים!
המחאות שי - המתנה המוצלחת ביותר לעובד,
המחאות שי - קל, מהיר, ונח למעסיק

הכנסו עכשיו לקניון רפאלי
ר' עקיבא 115
בני־ברק

תכשיטי זהב וכלי כסף
רק בקניון רפאלי
ר' עקיבא 115 ב"ב

לקראת השנה החדשה, קבלנו מבחר חדיש ומרשים של כלי כסף ותכשיטי זהב. הכנסו עכשיו ותהנו ממבצע הנחות חד פעמי:

במחלקת כלי כסף:
★ מבחר כלים לחגים - החל מ־70 ש"ח
★ קיפאות לארוחת חגים מ־580 ש"ח
★ גביעי כסף ממבחר עצום, עד 20% הנחה!
★ פמוטות, מלחיות, קערות מפיות ועוד עוד במחירי מבצע מיוחדים!

במחלקת תכשיטים:
★ המבחר הגדול ביותר בעיר של שרשראות צואר (קולרים) רק השבוע - 10% הנחה!
★ טבעות, עגילים, צמידים - במחירי מבצע סטים מיוחדים לכלות - מראי לראות!
מדליות פנינים 20% הנחה!

תנאי אשראי נוחים
הכנסו עכשיו לקניון רפאלי - ותהנו ממבצעים והנחות!
שנה טובה מקניון רפאלי

צילום אבידן
מאחל
לציבור לקוחותיו
ולכל בית ישראל
שנה טובה ושמחה
08-493363
050-321525
אבידן והלוגוים

בסדר
שנה טובה
לכל לקוחותינו
בית מרקחת עיצב
רח' הרב מאיר 61, ירושלים 96

לכל לקוחותינו וידידנו
ברכת כתיבה וחתימה טובה
ג'יג'י
רח' ר' טרפון 14 בני ברק
טל' 5704253

לשכת סוכני ביטוח בישראל
רח' גרוזנברג 18 ת.ד. 29401 תל-אביב 61293 טלפון 03-5172777 פקס 03-5174743

סוכני הביטוח
חברי לשכת סוכני ביטוח בישראל
מאחלים
לכל
בית ישראל
שנה טובה
כתיבה וחתימה טובה

ברגע האמת
תרים טלפון
לסוכן הביטוח שלך
ותוריד לך את זה מהראש!

נחשף מצבור נשק גדול של החמאס בדירה בעזה

עזה — מצבור גדול של נשק והתבטאות נחשף במה לפני כ־10 ימים, בדירת מגורים ששימשה כמעבדה לאנשי החמאס, ממרז מקורה במשטרה הפלשתינית.

המחבוא התגלה כ־13 בספטמבר, לאחר מותו של קיצוני פלשתיני בהתפוצצות מטען חבלה שהכין בדירה. בהתפוצצות נפצעה גם אשה שהיתה במקום.

במהלך החיפוש במקום מצאו השוטרים רלת שהוסרותה, ואשר שימשה כניסה למצבור.

במקום תגלו שלוש תגורות של חומר נפץ מרכזה לשימוש, רימוני יד, חמישה טטולי רימונים, שלושה שקי פ.ג.ט, כלי נשק אוטומטיים, אקדחים ואלפי כדורים.

ב־2 באפריל, נהרגו ארבעה פעילי חמאס בהתפוצצות מטען חבלה שהכינו בדירה נוספת בעזה, שאף היא שימשה כמעבדה להכנת חומרי נפץ.

תגובת החמאס קיבלה על עצמה בדרך כלל את האחריות לרוב פיגועי ההתאבדות שבוצעו בשנה וחצי האחרונות בישראל ואשר בהם נהרגו עשרות בני אדם. (עתי"ם־אי.אף.פי)

● בהמה, — מכונית תופת התפוצצה ביום הסיעה שישי בשעה מאוחרת במגרש חנייה תחת קרקעי בעיר בוקראמנגה, שבצפון־מזרח קולומביה, ונרמה לפצעתם של 10 אנשים, שישה מהם קשה. בהתפוצצות נפגעו גם אדם אחד, הזדיעה המשטרה. (עתי"ם־רויטר)

נתגלה עתה ויצא לאור במהדורה מפוארת
מחזור רמ"ה
המחזור אשר בו התפלל רבי משה חיים לוצאטו זלה"ה
בהיותו שליח ציבור בבית כנסת ק"ק אשכנזים בפאדובה
ובו פיוטים והוספות על תפילות הימים הנוראים בעצם כתיבת ידו
הפצה: רבינוביץ, רח' שד"ל 46 ת.ד. 70006 תל אביב 61060 ת.ל. 5685.

סגן ניתאי שפטס הי"ד הובא למנוחות

סגן ניתאי שפטס הי"ד, בן 23, שנהרג בדרום לבנון בשת שפר רק פעמיים צר, הובא ביום ד' בבר הדיים למנוחות בקיבוצו נחשון סמוך לצומת למרן.

מסע הלוויה יצא מהרחבה הסמוכה לחדר האוכל של הקיבוץ בדן. בהלוויה השתתפו רבים, מהם בנים וביניהם אלוף פיקוד הצפון עמידם לוין ומפקדי חיל ההנדסה.

דברי פרידה נשאו מפקדו, שני אחיו, חברים ומוכיר הקיבוץ. בנוסף ההספדים נאמרה תפילת "מלא רחמים" וקדיש.

סגן ניתאי שפטס הותיר אחריו הורים ושני אחים. (עתי"ם)

בג"צ דחה את עתירת "שלום עכשיו"

בג"צ דחה ביום ד' ברוב דעות את עתירת "שלום עכשיו" נגד מימון הקמפיין "הנם עם הגלון" מתקציב המשטרה המקומיות של הגלון, של קצרין וחמוצה האחרונה בלון.

שופטי בג"צ, המשנה לנשיא שלמה לוין ואליעזר גולדברג, תמכו בעמדת נציגי הגלון, לפיה מותר לייחד תקציב לגושאים שהם מעניינם של רשויות המקומיות אך אינם "מתי־ציפליים" במתכן הצר של המילה לא נכון.

ר"ע ים בישיבת סיכום עם סיעת יהדות התורה:

בישיבת המועצה הראשונה שתתכנס יבואו ההמלצות לסגירת כבישים בשבת ומועד

בישיבה סיום לקראת סוף השנה הדיה ראש עיריית ירושלים לציבור פרטת יהדות התורה במיר, כי בישיבת מועצת העיר הראשונה שתתכנס יבואו הצעות ההמלצה לסגירת כבישים בשבת ומועד.

לטענתו נמסר כי בישיבת הסיכום לשנה זו הגלו נציגי אגודת ישראל והדגה"ת נושאים שונים שטופלו במהלך השנה ואף נושאים המצריכים דיון מעמיק ומתן פתרון מיידי.

חברי הסיעה הגלו את הדר חמרמרות ששוררה בקרב הציבור הדתי בעקבות פרסום מכתב של ראה"ע לתושבי רמות ובין השאר לצרך וחילולי השבת שהתרבו בתקופת כהונתו.

כאמור, ראש העיר הודיע שבכוונתו להביא את ההמלצות לסגירת כבישים כפי שכבר נובש ע"י הועדה שהוקמה. בישיבה הראשונה של מועצת העיר, יחד עם זאת, הוסיף סבאגרונו הוא מציין עובדה — לאור טענות והסמצות החילונים שהעיר נמכרת לחרדים — שבתקופת קולק נסגרו כבישים אילו בדר קשתר עדיין נושא זה לא נידון, בדרך שאני מצר על כך, אך לא יזכן, עקב כך שאני מציין עובדה, לעשות בו שימוש ופירוד לא נכון.

כן ביקש להבהיר שעם כל הכאב והצער ולמרות נסיונות שעשה והפעיל, הרי ביהמ"ש לא דן בתביעות שאנו בעיריה מגישים נגד הצבריים, בקצב שאתם כבצירי היהדות התורנית חייתם מעונים.

בדבריו אף שיבח את המסירות, האמנות והחריצות שמגלים חברי הסיעה בשירות שהם מגישים לרבבות האחרים ועל היצילות בעזרה לניהול השוטף של עבודת העיריה.

תינוקת טבעה בגיגית כביסה ומצבה אנוש

תינוקת בת 9 חודשים מהשבוע בבוקר מדרום לאור שבוע רמת הנגב מדרום לאור שבוע בכמה ביום ו' בציעת כביסה בבאהל הזמנלה בסמוך אנוש לפרכז הרפואי "ברזקדי בבאר שבע.

מידת טיפול נמרץ הודעה מתנתת מד"א בבאר שבע הנך כדי טיפולי החייאה העביר צוות מד"א את התינוקת לבית הר־פואי "סורוקה" בבאר שבע.

היא הוקבלה בבית החולים נמרץ. (ע.)

מלון ארסטון סבריה
המלון המפואר
לציבור החרדי לכל ימות השנה
לכל ידידינו,
מכירינו,
אוהדינו,
ולכל עם ישראל.
ברכת כתיבה וחתימה טובה
שמואל ומשפחת בנימיני
טלפון: 06-790244 שדרות הרצל 19

בית החולים ביקור חולים ירושלים
ברכות מזל־טוב
להולדת הבנים/הבנות

אבי חסורה משה יצפורה	בן	כהן אור וסלה	בן
אביס משה ומרליה	בת	כהן זהר ושרה	בת
אברקור אברהם ליזה	בן	כהן פור הארי [illegible]	בן
אוחיון מיכאל גלילן	בת	לחמיר יעקב [illegible]	בן
אוסטרובסקי שמואל ואנר	בת	ליפשיץ חיים [illegible]	בן
אוצילוב שלמה [illegible]	בן	מחסון שמואל ויסל	בת
איטה אילי ורגיה	בת	סוצרי אברהם ובחמה	בן
אליהו מיכאל הינה	בת	מחסומי אבנר וקר	בת
אנקאווא אליהו ורותי	בת	מנדליאל יחזקאל שרה	בת
אסולין דוד ורחל	בן	נסי שמואל ענת	בת
ארוסי אבשלום אילה	בת	סבג אברהם ואירית	בן
בטס עזרא ונפיה	בת	סגל ישראל וקנונה	בת
בירקסן יוסף וליבא	בת	סהרי דוד ורחל	בת
פרהאקן אברהם ומרים	בן	עזראל ציון ותרה	בן
ב עטר מישל [illegible]	ב	פאר רפאל ושרה	בת
בני משה. אריה	תאומים	פין אברהם ושרה	בת
ביטסלר [illegible] הנה	בת	פישמן זלמן ורבקה	בן
גל־[illegible] דוד ומיכל	בת	פישר יהודה ושרה	בן
גולדשטיין אליעזר נאסתר	בת	פרידמן מרדכי נאסתר	בת
גולדשטיין־גליהו ובריכה	בן	פרנק יוסף ומלכה	בת
גולדשטיין דוד וגלית	תאומים	פרץ אלתו נאסתר	בן
גליק אליעזר ובת	בת	צרנאבוב יוסף ושרה	בן
גרוסמן בחיר וביטה	בת	קוינסון יהודה ורחל	בן
הייטליך יהודה ושרה	בת	קטיבה יחזקאל ופיבא	בת
זולף אברהם וחנה	בן	קפלן נחמיה ומגל	בת
ויטבת אברהם וחנה	בת	קרס יוסף וקרן	בן
ויספש חיים וצפיה	בת	קרניאל יהודה ובילה	בת
חוד גבריאל ולבנה	בן	ראבן מרדכי ורחל	בן
חשין משה ומרים	בת	רבינוביץ יהושע ומרים	בת
טייבת מגל ופבינה	בן	רבינפין שלום וחנה	בן
ספיה שמואל ורחמה	בת	רבינשטיין מרק וליאורה	בת
יודלביץ יצחק ונגולה	בת	רוזי רון ואריסה	בת
יוסף יוסי ולילך	בת	רוזיג יצחק נאסתר	בן
יפרח דניאל ואסתר	בן	רוזנשטרוך יהודה ופרוסס	בן
ישר יצחק וצביה	בן	רוסנברג דוד נאלו	בן
כהן משה והדסה	בן	שסיינבר ישראל ושרה	בן
כהן ישראל ונחיה	בת	שץ שמואל ושולמית	בן
כהן דוד ונחה	בן	תורגמן צבי ושולה	בן

יזכו ההורים לגדלם לתורה לחופה ולמעשים טובים
הנהלת בית החולים מאחלת לכל חולי ישראל
ברכת התלמה מהירה
לצוות הרפואי הסעדי והמשקי
לידידי אוהדי ותומכי בית החולים
ולכל בית ישראל
שנה טובה
כתיבה וחתימה טובה
שנת בריאות

תלמוד תורה דחסידי גור ירושלים
גדול כים שברנו
המומים ומוזעזעים עד דכדוכה של נפש מפטירותה ברמי ימיה של האשה המשוכה והאצילה, ביתה היה פתוח לרווחה, אשת חיל יראת ה', עטרת בעלה שעמדה לימינו לגדל בניהם לתורה יראי החסידות.
מרת סימה מרים מנדובסקי ע"ה
מביעים אנו בזה הנחומינו הכנים ומשתתפים באבלו הכבד על השבר הנורא של בעלה ידידנו הרגול מחשובי אברכי אנ"ש בירושלים
הרה"ח ר' אברהם יצחק יוסף טנדובסקי הי"ו
ובניה תלמידינו היקרים מבוגרי מוסדינו
הבה"ח ישראל נ"י הבה"ח שמחה בונים נ"י
ובניה תלמידינו היקרים בהוזה
צבי נ"י יהודה מרדכי נ"י
וכל המשפחה הנכבדה
נשבר במרומים אביהם של יתומים הוא יבדוק פרצותיהם ויאמר לצרותינו די ויתמכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים
ובהמשכה דרכיה ומילוי שאיפותיה תמצאו נחם
ובמרומים חמליץ בערכם שאך טוב וחסד ירדפום כל הימים
ההנהלה המלמדים התלמידים

בית הספר בית יעקב חסידי ירושלים
כוס תנחומין
לתלמידתנו / חברתנו היקרה
חיה טנדובסקי תחי'
ולכל המשפחה החשובה
על פטירת אם המשפחה, האשה הצדקנית, שעסקה כל ימיה במצוות ובגמילות חסדים,
מרת סימה מרים ע"ה
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ולא תוסיפו לדאבה עוד
בהמשך דרכה ופעליה תמצאו תנחומים
ההנהלה המורות והחברות בכיתה 21

הסתדרות אגודת ישראל בארץ ישראל
בדיזנגוף 5 תל אביב
טל' 6862152
הסתדרות פועלי אגודת ישראל בארץ ישראל
פרישמן 64 תל אביב
טל' 5242126
צעירים גילאי 18-18½, הכנסה מיד לחב' "שמאי"
במיבי אגודת ישראל אפעלי אגודת ישראל בחבי הארץ
ונרשמו באמצעותו לקורסים הבאים
מבצע! מבצע!
שי מגה ומהוהר לכל נרשם/ת
סיום המבצע 29.9.95, ה' תשרי תשנ"ו

קייטרינג הובמן
רח' עוזיאל 66 בני־ברק טל' 03-6766161 פקס 03-5743566
שמחים להודיע
פתחנו מעדניה
ברח' רש"י 13 בני ברק
בשעה תוכלו להנות מאיכות ומאכל הבית של קייטרינג הובמן
בשעה ובאיכות הידועים מזה שנים. טל' 03-5784681

זהו שמי!!
סל קיינעס מוכן
מחצלת של קנים העשויה לסיכוך
הקנים מחוברים זה לזה בחבל מבלי העשוי מסמר הלוגה שאינו מעובד. כלל ולא משתנה ממזגי האוויר, ומחוך כך כשר לבתולת אף למדרין שלא לחשבון למעשר. המקבל מאה
בהסכמת גדול הפוסקים שליט"א
מכתבי הסכמה ניתן לראות במרכזי המכירה בקלטר בשבע ירוק
רק על העטר מעופת נילון בצבע ירוק
עם הדפסת "קיינעס מהדרין"
נשמר לאורך ימים וזקה לאיכותן ניתן להשיג במחלים שונים
המצה ראשית 02-6524343 02-729582 02-6524888
פרטים על נקודות המכירה ניתן לקבל במסרי הטלפון הרשומים מטה בלבד

ירושלים (ראשי)	02-324579	בני ברק (ראשי)	03-5795633
ירושלים (סניף)	02-5793338	בני ברק (סניף)	03-5748032
חיפה הנשמן	04-8664131	חיפה	050-326163
איזור השרון	09-723279	נס	06-973755
איזור הנגב הדרומי	07-729582	חמר	06-931174
נתניה	09-625014	חדרה	06-325668
קריית שמר	08-740066	ביתר עילית	02-807136
קריית שמר	08-740361	ביתר עילית	02-807153
קריית שמר	08-761006	בית שמש	02-9919730
טל־שמן	02-345317	בית שמש	02-9917141
מודיעין	07-944585	בית שמש	02-9990852
חבלה	07-723014	אשדוד	08-543205
אופקים	07-960016	אשקלון	052-921758
רכסים	04-9867681	מזרח הקטן	03-9230812
יהודיה	07-300949	מערב הקטן	052-600994
		חיפה (נמל)	04-666585

מבצע משלוחים אינם
[illegible]
חיים עכשיו!!!
לבקשת רבים! לראשונה ניתן להשיג השנה במרכזי המכירה
סיבים טבעיים מצמח ה"גווה" [illegible]
(ללא השש "מעמד" בהסכמת מגלי הפוסקים)

חברת "אתרוג הדר" לייצוא בע"מ
רח' הגר"א 23 תל אביב טל. 03-6396828
בשורה טובה
הננו להודיע לציבור הרחב כי ניתן להשיג
אתרוגים מובחרים בלתי מורכבים
מהזנים המיוחסים מדור דור
בפיקוח והשגחת הבד"צ
של אגודת ישראל
כמו"כ ניתן להשיג אצלנו אתרוגים מהזנים המיוחסים למרן החזו"א זיע"א וכן "ברוורמן" המיוחס למהר"ל דיסקין זיע"א
***
בכל שנה ניתן להשיג אתרוגים בקופסאות סגורות במחיר השווה לכל נפש עם חותמת הבד"צ על כל קופסא
למעתיקים להשיג אתרוגים מהודרים אלו בירושלים, אשדוד ובשאר חלקי הארץ להתקשר:
טל: 02-853523 טל. 08-563810
פלאפון 050-211132 050-354624
ביפר 02-294666 מנוי 57301 — מרדכי
בברכת
שנה טובה ומבורכת

לכל בית ישראל בכל אתר ואתר
לתושבי העיר ביתר
ולרוכשי הדירות "משכנות ברמה" רמת בית שמש
ברכת שנה טובה
כתיבה וחתימה טובה
משכנות ירושלים
רח' מלכי ישראל 37 ירושלים, טל' 02-382031, 389090
בני ברק רח' רבי עקיבא 144, 03-5782327/15

"בית התבשיל" והכנסת אורחים בני ברק
מרכז: בני ברק רח' הגר"א 5 ת.ד. 392 טל־פקס. 03-5796501
סניף: רעננה רח' אחוזה 186 ת.ד. 957
"בית התבשיל"
מפעל החסד הגדול
שנמל על עצמו את המשימה
שלא ישאר יהודי רעב!
ומאכיל מאות נזקקים מדי יום.
365 יום בשנה ללא הפסקה
ביה
* אולמות אוכל לכל רכפין בבני ברק וברעננה.
* משלוח ארוחות חמות לבתי נצרכים, בכל איזור המרכז והשרון.
* ארוחות מוכנות לבני משפחות יולדת.
* סעודות שבת וחג צבוריות לנצרכים ועולים.
* משלוח מצרכי מזון למשפחות במצוקה.
"בית התבשיל" קורא לך לקראת יום הדין,
קנה לך סניגור!
וכזר, בהאכילך אביון רעב, הנך הופכו לסניגורך הפרטי!
דמי אירוח עני: מעמדה נגד שנת אחת
רגל חודש תשרי 720 ש"ח
רגל סעודות ראש השנה 100 ש"ח
לסעודה אחת בראש השנה 24 ש"ח
תרומות אפשר להעביר:
● בבנק הדואר חן 8621485
● בבנק דיסקונט סניף 47 בני ברק רח' רבי עקיבא 36 חן 532577
● במשרדנו, רח' הגר"א 5 בני ברק ת.ד. 392 טל־פקס. 03-5796501
● אפשרי גם באמצעות כרטיסי אשראי: ויזה, ישראכרט, דיינרס
● ובדוכני התרמה ברחבי בני ברק

יש זריז ונשכר
עקב המחסור באתרוגים מובחרים
עם פיטם
הננו להודיע שבימים אלו נשלם קטיף של אתרוגים
מובחרים ביותר עם פיטם
בהכשר הבד"צ — העדה החרדית ירושלים
מפרדסי גרוס, חדרה
ניתן להשיג בחנות המרכזית רח' רבי עקיבא 121, פינת זכריה ב"ב

דחוף!
דרוש בעל תפילה
לרה"ו יום כיפור, לבית כנסת אשכנזי בשוק תל־מונד
תמורת תשלום
09-963149

מרכז הדסי צפת
לפרטים ולכמויות - 06-974491
ירושלים - מסי הלבנון, בר אילן:
הר מנן - בית ספר הקסן פ. אפרת"ב
נוה תקב 02-6564149
חנוכת - נאמ"ר

פוטו סטוריו
רח' פאת השולחן 6 טל. 377556
פאנר תמונת אוכל שלה באלבום עבורה
הננו מאחלים לקהל לקוחותינו
ולכל עם ישראל
כתיבה וחתימה טובה
בהזדמנות הזאת
שותתקים בעדה לאחר דיר יוגרלו
1. מערכת סטריאו יקרת ערך
2. מבצע יקרת ערך בשווי 450 ש"ח
מתנת תבשימי מופז - רח' השיבה 1 טל. 370615
לכל הפונים - הריני להבהיר בזאת
כי חנות הצילום ברחי המלך ג'ורג'
איננה עוד בבעלותי וכל הפרסומים אודות בעלות יהודית או חרדית
בשקר יסודם
להבטחת חיים

מבחר יהלום 14k
שירות תיקונים
שעוני איכות
שעוני זהב
שנה טובה
קריסטל
KRISTAL
תכשיטים עם ברק אישי
רחי רי עקיבא 111 בני ברק טל. 5706373 03-6185834

עדי ראיה
לחטיפת הרבנים בן אוטמנס למכונית ולבו עחמה במפגש הרחובות רח' ויזקאל בירושלים ביום ג' 12/9/95 בסביבות 9.30 בערב מתבקשים מאוד להתקשר למלון 02-652919

אולמי השמחות המחודשים
מבצעי הקיץ בירדואן!
רח' מלצר 15 ת"ב
03-5743599

לכל בית ישראל
ברכת שנה טובה ומבורכת
מאחל: אלהנן ראובן גרוכובסקי ומשפחתו
תל אביב

מלון שרי ישראל ירושלים
ללקוחותינו ולכל בית ישראל
ברכת
כתיבה וחתימה טובה
לרשותכם סוכה גדולה ומרווחת
לארועים בסוכות
טלפון 02-380585, פקס' 02-383633

בהשגחת הגאון
הרב משה לנדא שליט"א
רב אב"ד דב"ב
צינור שמן
שמש תעשיות תכלינים
אהרונוביץ 10 (השומר) בני־ברק
טלפון: 03-5783097, 050-340784
מברכים את בית ישראל
בשנה טובה כתיבה וחתימה
טובה, שנת הרוחת קרן התורה והיראה

סוכות בירושלים
באזור בית וגן
גם השנה תהנו
מאוירה יהודית בתכלית הכשרות
* המלצה - בהשגחת בדיק הצדה המבדית
* מרוחים מאוורים
* אחרים נוחים
* אפשרות לשרוף בסוכה
פרטים בטל. 02-411704

בית היתומות הכללי בירושלים
מיסדו של הרב דוד וינגרטן ז"ל
בית למשפחה גדולה בת מאות בנות שנותרו ללא דואג בו הן מקבלות כל צרכיהן בחומר וברוח בכל שלבי החינוך החל מגן הילדים ועד כניסתן לחופה
מפעלינו:
★ גנים ומעונות יום
★ בית ספר יסודי
★ יום לימודים ארוך
★ חוגים מקצועיים
★ בית ספר תיכון
★ מדרשה למורות
★ פנימיות
★ קרן מילגות
★ קרן הכנסת כלה
לתומכינו ולידידינו ולכל בית ישראל
כתיבה וחתימה טובה
ת"ד 207, כיכר וינגרטן קרית משה, ירושלים טל' 02-6523291

אגודת "משען לחולה"
מרכז עזר לחולה לגלמוד וליולדת
לאור הוראת הרבנים הגאונים הבד"ץ דהעדה החרדית
לקיים מנהג כפרות לטובת המוסדות
- אך ורק בימי רביעי חמישי (ג' ד' תשרי ג"ן)
בגלל המכשולים שהיו בשנה האחרונה מפאת הלחץ על השוחטים והבודקים
על כן יתקיים סכירת עופות חיים תעשיית הכפרות
לטובת אגודתינו - אגודתכם
אך ורק בימים הנ"ל
ובכן אנו פונים בבקשה כפולה מכל ידידנו היקרים שיחיו
להתאמץ ולהקדים עשיית הכפרות כפי הוראת הבד"ץ
כל המשתתף במבצע כפרות יקבל כרטיס הגרלה
לבחורים 050-320628
בברכת כותבים, ההנהלה